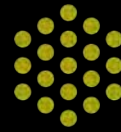

RURALITAT I IMMIGRACIÓ

Fundació del
Món Rural

La integració de les
persones immigrades
en el món rural català

Sociologia

RURALITAT I IMMIGRACIÓ

LA INTEGRACIÓ DE LES PERSONES
IMMIGRADES EN EL MÓN RURAL CATALÀ

Fundació del
Món Rural

© Fundació del Món Rural
Av. Prat de la Riba, 27 Altell 1a.
25008 - Lleida
Tel. 973 229 360
Fax: 973 229 365
www.fmr.cat

Autors: Eduard Trepal i Deltell i Anna Vilaseca i Puigpelat

Primera edició: Gener del 2008

Disseny de la col·lecció: Verloc. Gabinet Creativo Editorial.
www.verloc.com

Dipòsit legal: B-6655-2008
Impressió: SPEED DIGITAL S.A.

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, comprenenthi la reprografia i el tractament informàtic, resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita dels titulars del copyright i estaran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

RURALITAT I IMMIGRACIÓ. LA INTEGRACIÓ DE LES PERSONES IMMIGRADES EN EL MÓN RURAL CATALÀ

Em plau presentar-vos el llibre de la Fundació del Món Rural *Ruralitat i Immigració. La integració de les persones immigrades en el món rural català*. Aquest llibre, fruit de la participació de diferents professionals en tres taules de treball, presenta les especificitats de la realitat immigratòria en les zones rurals catalanes i inclou les diferents actuacions i experiències que s'estan duent a terme per promoure la seva acollida i integració.

A Catalunya estem davant d'un procés migratori amb unes característiques diferenciades d'altres processos anteriors. Si bé al segle XX el pes de la indústria en la creació d'ocupació va produir un extraordinari creixement de les ciutats, al segle XXI han estat la construcció, els serveis de proximitat, la restauració i l'agricultura els pols d'atracció de nova ocupació i, per aquest motiu, han donat lloc a una distribució més equilibrada entre zones urbanes i rurals.

Aquesta realitat suposa que totes les administracions i en concret la Secretaria per a la Immigració hagin de tenir especial cura en fer arribar les línies polítiques i les actuacions a tots els territoris. La voluntat d'aquesta publicació n'és un bon exemple.

El Govern de la Generalitat de Catalunya aposta fermament per garantir l'acollida i la integració a totes les persones que han escollit el nostre país per a viure-hi. Sigui a la població que sigui. Així, i per a donar resposta a aquesta realitat, a finals dels anys 90 ja es van iniciar plans comarcals d'integració dels immigrants que donaven cobertura a tot Catalunya. Aquesta iniciativa ha comportat que en aquests moments tinguem una xarxa de professionals i d'actuacions a tot el territori que s'ha ampliat molt en els darrers dos anys a través de la convocatòria de subvencions a ens locals que anualment treu el departament d'Acció Social i Ciutadania a través de la Secretaria per a la Immigració.

Un altre bon exemple que mostra la voluntat d'arribar i d'adaptar els serveis i les actuacions a les demandes que planteja aquesta nova realitat és l'oferta que, conjuntament amb el Consorci per a la Normalització Lingüística, fem de professors que formin en els nivells bàsics de català. La gran demanda que hem tingut d'aquesta oferta ha estat precisament en poblacions petites on l'estructura del Consorci o de les escoles d'adults no havia arribat i, en canvi, sí que ha estat possible mitjançant professors itinerants, que s'adeqüen al lloc, dia i hora en funció de les necessitats geogràfiques i laborals dels sol·licitants.

Certament conviure en una societat diversa presenta moltes oportunitats i també els corresponents riscos. Però el món rural té un gran potencial d'integració. Les experiències que trobareu en aquest llibre ens mostren el camí.

Agraïments

L'objectiu inicial del projecte *La integració de les persones immigrades en el medi rural català* era poder arribar a un consens, entre totes les entitats que intervenen en l'acollida de les persones nouvingudes i que es queden a viure amb caràcter permanent a Catalunya, sobre quines tasques diàries cal emfatitzar a la feina perquè aquesta acollida i posterior integració siguin encara millors.

En el decurs del projecte han participat professionals i entitats, ja siguin públiques o privades, que s'han implicat en el treball i han fet que aquesta publicació sigui possible.

Volem agrair el gran interès que totes les persones i entitats col·laboradores han demostrat pel projecte, la dedicació i el temps esmerçats a donar resposta a les nostres demandes i a fer les propostes i les millores, que han aportat valor i contingut a aquest llibre.

Així mateix, des de la Fundació del Món Rural i la Secretaria per a la Immigració, volem aprofitar aquesta oportunitat per agrair el treball que totes aquestes entitats realitzen quotidianament per a les persones immigrades i per al desenvolupament del món rural català, i volem encoratjar-los perquè continuïn amb la seva feina ben feta.

A continuació, fem una relació de totes les entitats que han participat de manera diversa en el projecte:

- * AFAMMER
- * Argal
- * ASAJA
- * CCOO
- * Centre de Formació de Reus
- * Conselh Generau d'Aran
- * Consell Comarcal de l'Alt Empordà
- * Consell Comarcal de l'Alt Urgell
- * Consell Comarcal del Bages
- * Consell Comarcal del Baix Empordà
- * Consell Comarcal de la Segarra
- * Consell Comarcal del Maresme
- * Consell Comarcal del Pallars Sobirà
- * Consell Comarcal del Solsonès
- * Consell Comarcal de l'Urgell
- * Consorci per a la Normalització Lingüística
- * Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya
- * Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya
- * Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya
- * Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya
- * Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
- * FAPAES
- * FCAC
- * Fundació Pagesos Solidaris
- * Fundació SER.GI
- * GIER
- * Institut Català de les Dones
- * Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya
- * Secretaria General d'Habitatge de la Generalitat de Catalunya
- * Secretariat de l'Escola Rural de Catalunya
- * UGT

Pròleg.....	5
Agraïments	7
Introducció	13
1. Caracterització de la immigració rural catalana	15
1.1. Quants nous hi ha	15
1.2. On estan situats.....	19
1.3. Quin n'és l'origen	20
1.4. Quina n'és la situació laboral.....	21
1.5. En quin sector treballen.....	24
2. Línies estratègiques per a la integració de les persones immigrades en un medi rural.....	27
2.1. Les primeres etapes en polítiques migratòries	28
2.1.1. La implementació de les polítiques migratòries a Catalunya.....	29
2.1.2. Reptes i oportunitats.....	33
2.2. L'oportunitat en el marc de la nova Llei d'Acollida	34
2.3. Llei d'Acollida de les Persones Immigrades i Retornades a Catalunya (document de bases).....	35
2.4. La llei d'Acollida en el marc del món rural	37
2.5. La proximitat com a plataforma. Els serveis xarxa d'acollida al món rural	38
2.6. Els plans educatius d'entorn (PEE) com a model	39
2.7. Concreció de conceptes clau en els àmbits específics de l'educació, la salut, el treball, l'acció social i l'habitatge	40
3. Recull de bones pràctiques d'acollida i integració.....	45
3.1. Catalunya.....	45
3.1.1. Jornades Anuals de Dones Immigrades.....	45
3.1.2. Accions de promoció de la participació i de les relacions de les dones immigrades.....	47
3.1.3. El bibliobús als municipis rurals.....	48
3.2. Bages	50
3.2.1. Integració de persones immigrades al municipi de Navàs.....	50
3.3. Pallars Sobirà	52
3.3.1. Suport i orientació en l'educació dels fills a mares i pares immigrants.....	52
3.4. Segarra	55
3.4.1. Jornada intercultural: Colors.....	55

3.5.	Segrià.....	57
3.5.1.	La ZER com a organització educativa acollidora.....	57
3.5.2.	Joves agents de convivència del Segrià.....	60
3.5.3.	Projecte Intercultures, "La xarxa: punt d'enllaç entre cultures i espai de comunicació".....	63
3.6.	Urgell.....	67
3.6.1.	Assessorament legal i jurídic en zones rurals.....	67
3.7.	Val d'Aran.....	68
3.7.1.	Corsi de coesió social.....	68
3.7.2.	Plan taules de treball.....	70
3.8.	Exemple d'acollida en una empresa privada al municipi de Miralcamp.....	72
3.8.1.	Millora de la capacitació laboral de l'immigrant.....	72
3.8.2.	Coneixement de l'entorn de l'immigrant i accés a la informació.....	73
3.9.	Llista de totes les bones pràctiques.....	74
3.9.1.	Catalunya.....	74
3.9.2.	Alt Empordà.....	75
3.9.3.	Alt Urgell.....	75
3.9.4.	Bages.....	76
3.9.5.	Baix Ebre.....	76
3.9.6.	Baix Empordà.....	76
3.9.7.	Baix Penedès.....	76
3.9.8.	Berguedà.....	76
3.9.9.	Garrotxa.....	76
3.9.10.	Montsià.....	76
3.9.11.	Osona.....	76
3.9.12.	Pallars Jussà.....	76
3.9.13.	Pallars Sobirà.....	76
3.9.14.	Ribera d'Ebre.....	77
3.9.15.	Ripollès.....	77
3.9.16.	Segarra.....	77
3.9.17.	Segrià.....	77
3.9.18.	Solsonès.....	77
3.9.19.	Urgell.....	77
3.9.20.	Val d'Aran.....	78
4.	Marc legislatiu vigent.....	79
4.1.	Àmbit europeu.....	79
4.1.1.	Conveni de Schengen.....	79
4.1.2.	Tractat d'Amsterdam (1997), els acords de Tampere (1999) i la cimera de Niça (2000).....	80
4.2.	Àmbit estatal.....	80
4.3.	Àmbit autonòmic.....	83
4.4.	Àmbit municipal.....	85

5. Jornada: Les persones immigrades en el medi rural català	89
5.1. Programa:	89
5.2. Inauguració de la Jornada:	89
5.2.1. Sr. Oriol Amorós, Secretari per a la Immigració.....	89
5.2.2. Sr. Antoni Pané, Vicepresident de la Fundació del Món Rural.....	92
5.3. Ponència 2: “Els reptes de les persones immigrades en la Catalunya d’avui”, a càrrec del Sr. Arcadi Oliveres, President de l’Associació Justícia i Pau de Barcelona.....	93
5.4. Cloenda de la Jornada	100
5.5.1. Sr. Francesc Cribillers, Director Executiu de la Fundació del Món Rural.....	100
5.5.2. Sra. Rosa Florensa i Guiu, Directora de Formació, Qualitat i Desenvolupament Local del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya.....	100
5.5.3. Il·lm. Sr. Xavier Jounou i Bajo, Alcalde de Solsona.....	101
6. Fonts d’informació	103
6.1. Estadístiques	103
6.2. Normativa legal.....	103
6.3. Centres de recursos i investigació.....	104
6.4. Publicacions, revistes, butlletins.....	105
7. Taules annexes	107
7.1. Taula 1: Població estrangera per comarques i increment respecte al darrer padró (2007).....	108
7.2. Taula 2: Població estrangera per comarques. Distribució per gènere (2007).....	109
7.3. Taula 3: Primera nacionalitat d’origen de cada comarca (2007).....	110
7.4. Taula 4: Segona nacionalitat d’origen de cada comarca (2007).....	111
7.5. Taula 5: Tercera nacionalitat d’origen de cada comarca (2007).....	112
7.6. Taula 6: Evolució dels contractes temporals. Distribució per gènere.....	113
7.7. Taula 7: Evolució dels contractes indefinits. Distribució per sexes.....	114
7.8. Taula 8: Atur registrat per sectors econòmics (2007).....	115
7.9. Taula 9: Evolució de les demandes d’ocupació per sectors econòmics.....	116
7.10. Taula 10: Evolució de contractacions temporals per sectors econòmics.....	118
7.11. Taula 11: Evolució de contractacions indefinides per sectors econòmics.....	119
8. Mapes annexos	121
• Mapa 1: Percentatge de població estrangera per comarques (2007).....	122
• Mapa 2: Percentatge de població estrangera per municipis (2007).....	123
• Mapa 3: Primera nacionalitat d’origen de cada comarca (2007).....	124
• Mapa 4: Segona nacionalitat d’origen de cada comarca (2007).....	125
• Mapa 5: Tercera nacionalitat d’origen de cada comarca (2007).....	126

ÍNDIX DE TAULES

• Taula 1: Població estrangera en els diferents àmbits d'actuació del Govern de la Generalitat (2007).....	16
• Taula 2: Població estrangera en els diferents àmbits d'actuació del Govern de la Generalitat. Distribució per sexes (2007).....	17
• Taula 3: Població estrangera en zones rurals i no rurals (2007).....	17
• Taula 4: Índex de joventut i índex de joventut immigrada (2006).....	18
• Taula 5: Índex de joventut i índex de joventut immigrada en zones rurals i no rurals (2006).....	19
• Taula 6: Total de contractes temporals i contractació temporal per gènere en zones rurals i no rurals (2006).....	22
• Taula 7: Total de contractes indefinits i contractació indefinida per gènere en zones rurals i no rurals (2006).....	22
• Taula 8: Atur registrat per sectors en zones rurals i no rurals (2007).....	23
• Taula 9: Demandes d'ocupació per sectors en zones rurals i no rurals (2007).....	24
• Taula 10: Contractació temporal per sectors en zones rurals i no rurals (2006).....	25
• Taula 11: Contractació indefinida per sectors en zones rurals i no rurals (2006).....	25
• Taula 12: Contractació per sectors en zones rurals i no rurals (2006).....	26
• Taula 13: Evolució dels fons destinats a polítiques migratòries a Catalunya.	29
• Taula 14: Evolució d'ens locals sol·licitants de la subvenció entre l'any 2005 i el 2007.....	32
• Taula 15: Distribució territorial dels ens locals sol·licitants a l'any 2007.....	32

ÍNDIX DE GRÀFICS

• Gràfic 1: Tipus de contracte per sectors a Catalunya (2000).....	22
• Gràfic 2: Tipus de contracte per sectors a Catalunya (2006).....	23
• Gràfic 3: Distribució de projectes subvencionats (2005).....	31
• Gràfic 4: Distribució de projectes subvencionats (2007).....	31
• Gràfic 5: Xarxa de serveis d'acollida a les zones rurals.....	39

ÍNDIX DE FOTOGRAFIES

• Foto 1: Jornades de dones immigrades.....	46
• Foto 2: Accions de promoció de la participació i de les relacions de les dones immigrades.....	47
• Fotos 3 i 4: Exterior i interior del bibliobús.....	50
• Fotos 5 i 6: Actes d'integració de persones immigrades a Navàs.....	52
• Foto 7: Tríptic de la Jornada: Només la formació dels teus fills és important?.....	54
• Fotos 8 i 9: Alumnes de la ZER Alt Segrià.....	59
• Foto 10: Grup de joves agents de convivència.....	62
• Foto 11: Projecte intercultiures.....	66
• Foto 12: Projecte intercultiures 2.....	66

Des de la Fundació del Món Rural fem una tasca de seguiment dels temes oberts en el I Congrés del Món Rural de Catalunya i hi donem continuïtat amb estudis i recerques. Un dels eixos principals del I Congrés del Món Rural va ser la vertebració social. Dins d'aquest context, hem realitzat el projecte *La integració de les persones immigrades en el medi rural català* de la mà de la Secretaria per a la Immigració. El projecte, emmarcat en l'aprovació de la llei d'acollida, vol ser una proposta d'actuació en un marc territorial que parteix de base amb limitacions en infraestructures, mobilitat o serveis, però que, sens dubte, té unes característiques que el fan un espai amb moltes oportunitats per a la integració de les persones immigrades.

L'objectiu principal del projecte és trobar idees clau, innovadores per millorar l'acollida i la integració de les persones nouvingudes d'altres països en les zones rurals catalanes. Les àrees urbanes i dotades de molts serveis actuen de cara a l'acollida i la integració d'aquestes persones amb uns esquemes que moltes vegades no es poden traslladar a àrees menys accessibles i amb dèficit de serveis, com poden ser, en general, les zones rurals catalanes. És per aquest motiu que cal trobar polítiques d'actuació adreçades a les persones immigrades de l'estranger que s'instal·len amb caràcter permanent, que estiguin adaptades a les especificitats d'aquestes zones.

Des d'un inici, a la Fundació del Món Rural vam dividir el projecte en tres fases. La primera va ser la realització de tres tallers d'experts per assentar les bases d'anàlisi sobre l'estat de la immigració al món rural i iniciar una col·laboració transversal entre la Fundació del Món Rural, la Secretaria per a la Immigració, departaments de la Generalitat de Catalunya, sindicats i associacions diverses. Els tallers van tractar els temes principals en matèria d'educació, treball, relacions socials i salut.

La segona fase va ser una jornada celebrada el 21 de juny del 2007, on es va crear un espai de reflexió i intercanvi sobre els models de gestió més idonis i la peculiaritat de l'aplicació d'aquests models a l'entorn rural, analitzant-ne els avantatges i desavantatges. Fruit d'aquestes reunions es va generar coneixement sobre la qüestió i es van plantejar propostes per a una millor adequació i contextualització d'aquesta realitat (models teòrics genèrics, línies estratègiques, projectes, accions).

La tercera fase del projecte es concreta en aquesta publicació, que pretén agrupar tota la feina realitzada en els tallers i en la jornada i intenta reunir totes les aportacions fetes per part de les entitats col·laboradores. El llibre consta de cinc parts principals que volen plasmar les idees sorgides del treball conjunt:

- Una caracterització de l'estat actual de la immigració estrangera a les zones rurals de Catalunya i de la seva evolució en els darrers anys.
- Un recull de les propostes sorgides dels tallers en forma de conceptes clau.
- Un recull de bones pràctiques aportades.
- Un resum de la legislació vigent.
- Les ponències de la jornada.

També inclou:

- Un annex amb dades estadístiques.
- Un llistat de recursos d'informació.

La valoració final del projecte és molt positiva. D'una banda, s'ha aconseguit que el projecte tingués un caràcter transversal amb la participació d'entitats de diferents àmbits d'actuació implicades en la integració de persones immigrades. D'altra banda, departaments de la Generalitat, consells comarcals, ajuntaments, sindicats i empreses privades han treballat conjuntament per arribar a un model consensuat d'acollida i integració que pren com a base metodològica els plans educatius d'entorn aplicats a tot un territori, com ara la zona d'escola rural (ZER) o la comarca.

Aquest treball vol ser un punt de partida per avançar en actuacions transversals que afectin el conjunt d'aspectes que intervenen en la fase d'acollida i integració de les persones novvingudes al món rural. Així mateix, també vol destacar les oportunitats que poden aportar les zones rurals a aquesta integració i vol mirar de detectar les mancances i dificultats presents en aquests territoris perquè s'apliquin mesures que les minimitzin. Tot plegat és una aportació més per impulsar el desenvolupament rural a Catalunya.

Francesc Cribillers

Director executiu
Fundació del Món Rural

1

Caracterització de la Immigració rural catalana

En aquest primer capítol es pretén fer una revisió de l'estat de les persones immigrades d'altres països al món rural català per assentar una sèrie de coneixements bàsics que ens permetin abordar el tema amb més claredat i profunditat.

Les dades estadístiques que analitzarem ens donaran resposta a les preguntes següents:

- Quants nousvinguts hi ha?
- On estan situats?
- Quin n'és l'origen?
- Quina n'és la situació laboral?
- En quin sector treballen?

Aquestes dades generals extretes de la revisió estadística, juntament amb la informació obtinguda dels grups de treball realitzats durant el procés d'elaboració del llibre, serviran de base per identificar en el capítol següent, "Línies estratègiques per a la integració de les persones immigrades en un medi rural", quines mancances existeixen en la gestió de la integració de les persones nousvingudes al món rural català, els encerts que s'estan produint i les propostes de millora.

1.1. QUANTS NOUSVINGUTS HI HA?

L'arribada de nousvinguts ha estat sempre un element important en el creixement poblacional de Catalunya. Entre el 1950 i el 1975 es va produir una de les onades migratòries més importants del segle XX per a Catalunya: van arribar aproximadament un milió i mig de nousvinguts.

El fet que es concentrés temporalment en la dècada dels 60, que vinguessin pràcticament tots de la resta de l'Estat espanyol i que tots s'agrupessin en la mateixa àrea territorial fa que tinguéssim una gran incidència per al país.

La població va créixer en nombres absoluts, però un fet força important és que el potencial de creixement de Catalunya es va veure molt reforçat per l'entrada de molta població jove, que més endavant, a la dècada dels 70-80, es va traduir en un augment molt significatiu dels naixements.

Entre el 1975 i l'arribada del nou segle canvia la dinàmica de la immigració a Catalunya. Els saldos migratoris disminueixen i l'aportació poblacional d'altres zones de l'Estat pràcticament no existeix. Durant aquest període canvia el tipus d'immigració i comencen a venir persones d'altres països, especialment de fora de la Comunitat Europea.

És a partir de l'any 2000 quan l'entrada de població estrangera a Catalunya es converteix en un fet que tindrà importants conseqüències per a la seva evolució demogràfica i estructura social, a causa del baix creixement natural de la població i, en especial, a partir de l'any 2002, quan les dinàmiques migratòries canvien i, en lloc de concentrar-se a l'àrea metropolitana i les capitals de província, es diversifiquen arreu del país.

En les taules següents podem observar l'estat de la immigració a Catalunya des de la pers-

Taula 1: Població estrangera en els diferents àmbits d'actuació del Govern de la Generalitat (2007)

Àmbit geogràfic	Població total	Pobl. estrangera	Pes pobl. estrangera
Àmbit de l'Alt Pirineu i Aran	74.306	10.925	14,70
Àmbit de Ponent	343.267	50.711	14,77
Àmbit metropolità	4.855.028	634.449	13,07
Camp de Tarragona	577.547	90.409	15,65
Comarques centrals	489.381	50.967	10,41
Comarques gironines	693.677	130.143	18,76
Terres de l'Ebre	184.343	31.767	17,23
Catalunya	7.217.549	999.371	13,85
Província			
Barcelona	5.330.721	683.448	12,82
Girona	708.240	133.022	18,78
Lleida	416.698	60.725	14,57
Tarragona	761.890	122.176	16,04
Catalunya	7.217.549	999.371	13,85

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

pectiva dels diferents àmbits d'actuació del Govern de la Generalitat. Cal remarcar que les zones que concentren més nous immigrants són aquelles que el Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2007-2013 (PDR) considera rurals (32 comarques).

Les Terres de l'Ebre i les comarques gironines, juntament amb el camp de Tarragona, són les zones que concentren més persones immigrades. Són les úniques àrees que sobrepassen el 15% de població estrangera, amb un 17%, un 18% i un 16%, respectivament (taula 1).

Si ens fixem en la mitjana catalana de població estrangera (un 13,85%), ens trobem que només en dos àmbits, el metropolità i el de les comarques centrals, no s'arriba a aquest percentatge (taula 1).

Dins els àmbits que passen de la mitjana catalana, només trobem tres comarques con-

siderades urbanes: el Gironès, el Tarragonès i el Baix Penedès (annex taula 1, pág. 108)

En observar l'increment de població estrangera respecte del darrer padró (2001), es remarca la tendència de creixement que tenen les zones rurals. Tres zones significativament rurals, les Terres de l'Ebre, l'Alt Pirineu i Aran i el Camp de Tarragona (excepte el Tarragonès), són les que presenten un augment més gran de nous immigrants. Totes tres han crescut per sobre del 20% en pes de població estrangera. L'àmbit metropolità no arriba a la mitjana catalana (9%) i és la demarcació que creix menys de Catalunya, amb un 5,5% (taula 1).

Si ens fixem en la distribució de població per províncies, passa el mateix (taula 1). Girona, Lleida i Tarragona tenen un percentatge de població estrangera superior a la mitjana catalana (18%, 14% i 16%, respectivament), mentre que Barcelona no arriba al 13%. Un

Taula 2: Població estrangera en els diferents àmbits d'actuació del Govern de la Generalitat. Distribució per sexes (2007)

Àmbit geogràfic	Homes estrangers	Pes h. estrangers	Dones estrangeres	Pes d. estrangeres
Àmbit de l'Alt Pirineu i Aran	6.026	8,11	4.899	6,59
Àmbit de Ponent	30.380	8,85	20.331	5,92
Àmbit metropolità	340.698	7,02	293.751	6,05
Camp de Tarragona	50.319	8,71	40.090	6,94
Comarques centrals	29.062	5,94	21.905	4,48
Comarques gironines	72.390	10,44	57.753	8,33
Terres de l'Ebre	18.810	10,20	12.957	7,03
Catalunya	547.685	7,59	451.686	6,26
Província				
Barcelona	368.589	6,91	314.859	5,91
Girona	73.970	10,44	59.052	8,34
Lleida	35.997	8,64	24.728	5,93
Tarragona	69.129	9,07	53.047	6,96
Catalunya	547.685	7,59	451.686	6,26

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

cop més, les zones més rurals de Catalunya són les que concentren percentualment més persones immigrades d'altres països.

Si fem un cop d'ull al repartiment entre homes i dones (taula 2), ens adonem que sempre és superior el percentatge d'homes que el de dones. Això es deu al fet que normalment

viatgen primer els homes per trobar una feina i un habitatge que els permeti, posteriorment, reagrupar la família.

En la taula 3 podem veure resumit el que hem comentat fins ara. El món rural català agrupa percentualment més població estrangera que el món urbà i se situa en valors superiors a la mitjana catalana. En canvi, les comarques urbanes no arriben a la mitjana del país.

Taula 3: Població estrangera en zones rurals i no rurals (2007)

	Població total	Pobl. estrang.	Pes pobl. estrang.
Rural	1.967.587	292.628	14,87
No Rural	5.249.962	706.743	13,46
Total	7.217.549	999.371	13,85

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

En la taula 4 es vol posar èmfasi en la rellevància de la immigració en el percentatge de població juvenil de Catalunya i, especialment, en les conseqüències que té en les zones rurals. L'envelliment progressiu de la població rural i les dificultats que existeixen per frenar el despoblament en determinades zones fa que l'aportació de població jove estrangera jugui un paper molt important per mantenir una dinàmica econòmica i social

Taula 4: Índex de joventut i índex de joventut immigrada (2006)

Comarca	Població Total	Pobl. de 15 a 29 anys	Índex Joventut	Pobl. de 15 a 29 anys immigrada	Índex d'Immigració Juvenil
Alt Camp	41.081	8.148	19,83	1.203	14,8
Alt Empordà	123.983	24.273	19,58	6.923	28,5
Alt Penedès	96.779	18.995	19,63	3.443	18,1
Alt Urgell	21.257	3.939	18,53	790	20,1
Alta Ribagorça	4.074	793	19,46	189	23,8
Anoia	109.198	22.221	20,35	2.816	12,7
Bages	173.236	32.995	19,05	4.640	14,1
Baix Camp	173.539	36.007	20,75	7.505	20,8
Baix Ebre	76.368	15.379	20,14	3.544	23,0
Baix Empordà	124.055	23.945	19,30	6.283	26,2
Berguedà	40.064	7.117	17,76	951	13,4
Cerdanya	17.235	3.420	19,84	840	24,6
Conca de Barberà	20.388	3.778	18,53	600	15,9
Garrigues	20.032	3.601	17,98	653	18,1
Garrotxa	52.834	9.543	18,06	1.920	20,1
Montsià	65.333	13.608	20,83	3.619	26,6
Noguera	38.394	7.237	18,85	1.572	21,7
Osona	145.790	28.815	19,76	5.848	20,3
Pallars Jussà	12.648	1.971	15,58	286	14,5
Pallars Sobirà	7.067	1.209	17,11	261	21,6
Pla de l'Estany	28.557	5.636	19,74	1.105	19,6
Pla d'Urgell	34.171	6.823	19,97	1.702	24,9
Priorat	9.796	1.638	16,72	274	16,7
Ribera d'Ebre	23.046	4.286	18,60	679	15,8
Ripollès	26.366	4.497	17,06	535	11,9
Segarra	21.781	4.321	19,84	1.470	34,0
Segrià	187.326	38.025	20,30	8.179	21,5
Selva	151.477	30.856	20,37	7.910	25,6
Solsonès	13.050	2.463	18,87	500	20,3
Terra Alta	12.715	2.242	17,63	460	20,5
Urgell	34.638	6.621	19,11	1.587	24,0
Val d'Aran	9.554	2.144	22,44	585	27,3
Baix Llobregat	767.967	155.102	20,20	23.171	14,9
Baix Penedès	85.756	17.026	19,85	3.536	20,8
Barcelonès	2.226.913	427.056	19,18	114.221	26,7
Garraf	133.117	25.025	18,80	4.721	18,9
Gironès	166.079	36.082	21,73	8.997	24,9
Maresme	409.125	80.841	19,76	13.757	17,0
Tarragonès	222.444	47.145	21,19	9.995	21,2
Vallès Occidental	836.077	172.093	20,58	25.342	14,7
Vallès Oriental	371.387	75.601	20,36	12.206	16,1

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya

Taula 5: Índex de joventut i índex de joventut immigrada en zones rurals i no rurals (2006)

	Població Total	Pobl. de 15 a 29 anys	Índex Joventut a 29 anys	Pobl. de 15 immigrada	Pes Joves Immigrants
Rural	1.915.832	376.546	19,65	78.872	20,95
No Rural	5.218.865	1.035.971	19,85	215.946	20,84
Total	7.134.697	1.412.517	19,80	294.818	20,87

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya

suficient que eviti un abandonament irreversible de parts del territori català.

En analitzar les dades veiem com, pràcticament a la totalitat de comarques de Catalunya, el pes sobre la població juvenil que exerceixen els joves immigrants supera el 15% i, si mirem més concretament a les comarques considerades rurals, hi ha 20 comarques on el percentatge de joves estrangers sobre el total de joves supera el 20%. Cal destacar la comarca de la Segarra, on l'índex de joves immigrants d'altres països supera el 30%.

A la taula 5 que tenim a continuació veiem com els percentatges de població jove novvinguda estrangera són pràcticament els mateixos a les comarques rurals i a les comarques urbanes. Cal remarcar l'impacte que té en cadascuna d'aquestes zones. Així, per a certes zones rurals catalanes, l'aportació de població jove immigrada és fonamental per al seu desenvolupament i sosteniment.

1.2. ON ESTAN SITUATS?

Els mapes següents plasmen d'una manera visual la situació geogràfica dels immigrants a Catalunya. El primer (mapa 1, veure pág. 122, taula annex 1, pág. 108) ens mostra el percentatge de persones immigrades de

cada comarca catalana i el segon (mapa 2, pág. 123) ens dona la mateixa informació en l'àmbit municipal.

Observant-los es fa palès que hi ha tres zones principals on es concentra la immigració a Catalunya. Les comarques al nord de Girona, les terres del delta de l'Ebre, la Val d'Aran i la Segarra.

Si analitzem cadascuna d'aquestes àrees trobem que hi ha dos motius principals d'atracció de novvinguts, als quals es fa referència en el Pla de Ciutadania i Immigració 2005-2008.

El primer és l'activitat turística, especialment a la zona costanera i pirinenca. El turisme de sol i platja genera molta quantitat de llocs de treball i cada vegada supera més la seva estacionalitat. Comarques com la Selva i l'Alt i el Baix Empordà concentren un percentatge elevat de població estrangera.

Al Pirineu, i especialment a la comarca de la Val d'Aran, el turisme de muntanya genera ocupació de població immigrant. Fins fa uns anys l'oferta d'ocupació només se centrava en la temporada d'esquí els mesos d'hivern, però actualment el desenvolupament d'activitats d'oci durant tot l'any aporta una regularitat laboral a aquelles persones, majoritàriament estrangeres, que treballen en aquest sector.

El segon motiu és la necessitat de molta mà d'obra en l'activitat agrària i ramadera o activitats derivades de la indústria agroalimentària. Bons exemples d'aquest fenomen són les comarques del Baix Ebre i el Montsià pel que fa a l'activitat agrària i la Segarra pel que fa a les activitats de transformació agroalimentària, on molts dels contractats són persones nouvingudes.

1.3. QUIN N'ÉS L'ORIGEN?

En aquest apartat descriurem com es distribueixen al territori les tres primeres nacionalitats de procedència de la població estrangera que arriba a Catalunya. En els tres mapes següents veiem el primer (mapa 3, pág. 124), el segon (mapa 4, pág. 125) i el tercer (mapa 5, pág. 126) origen principal en cada comarca.

Quan revisem aquestes dades (annex taules 3, 4 i 5, pág. 110, 111 i 112) ens adonem que hi ha dues característiques principals: la primera és que la major part de la població immigrant prové de fora de la Comunitat Europea. La segona és que la ubicació de les persones immigrades al territori està influenciada per la presència anterior de població immigrant del mateix origen.

La immigració extracomunitària més antiga i nombrosa que hem tingut a Catalunya és la magrebina, i especialment la provinent del Marroc. Catalunya rep població marroquina des de la dècada dels 60, majoritàriament jove i masculina. A partir de la segona meitat dels anys 70, esdevé més familiar i, entrats els anys 80, els fluxos augmenten i estaran en constant creixement fins a l'actualitat. A la major part del territori català aquest col·lectiu predomina com a primer país d'origen. De forma notable ho fa a les comarques gironines, les comarques centrals

i al Camp de Tarragona, zones que suposen més de la meitat del territori català.

Pel que fa a les 32 comarques considerades rurals pel PDR, en 19 el Marroc és el primer país d'origen. D'aquestes, aquelles on el Marroc té més pes sobre el col·lectiu estranger són Osona i el Solsonès, seguides de la Terra Alta, l'Anoia i les Garrigues (annex taula 3). Si observem la distribució per gènere, tot i que en aquest col·lectiu emigren molt més els homes, la tendència a la presència majoritària d'homes disminueix perquè es produeix el reagrupament familiar de les persones que van arribar ja a la dècada dels 80.

A la resta de comarques considerades urbanes, a excepció del Barcelonès, el Marroc és, també, el primer país de procedència. La comarca del Barcelonès compta com a primer país d'origen d'immigrants amb l'Equador, amb un pes sobre la població immigrada d'un 12%. En el cas dels països sud-americans, és el gènere femení el que té una presència majoritària en la població immigrada. En el cas de l'Equador, la presència de dones supera la dels homes, 54% (annex taula 3).

A finals de la dècada dels 90, comença a irrompre amb força la immigració procedent dels països de l'Est, principalment de Romania, que desplaça el Marroc com a primer país d'origen en algunes comarques, sobretot en les que configuren l'eix de la Franja de Ponent, des de la Val d'Aran fins a les Terres de l'Ebre. En l'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran, destaquen amb més població immigrada romanesa el Pallars Sobirà, l'Alta Ribagorça i la Val d'Aran; a les Terres de l'Ebre, el Montsià i la Terra Alta (aquesta última és on el col·lectiu de nacionalitat romanesa té més

pes sobre el conjunt de persones estrangeres a Catalunya, amb un 48%), i en l'àmbit de Ponent, el Segrià, la Noguera i les Garrigues.

L'arribada de persones romaneses s'incrementa encara més a partir de l'any 2007, quan Romania i Bulgària s'adhereixen a la Unió Europea. Aquests fluxos migratoris provinents dels països de l'Est presenten menys diferències quant a la distribució per gènere respecte a altres nacionalitats, malgrat que la presència d'homes també sigui majoritària.

A banda d'aquests dos països de procedència majoritària, el Marroc i Romania, trobem que hi ha comarques on el primer país d'origen és diferent (tant en pes sobre el total de població immigrada com en distribució territorial). Bolívia, per exemple, ho és a la Cerdanya, Portugal a l'Alt Urgell i el Regne Unit a la Terra Alta.

Quan parlem del segon origen principal de la població immigrada, canvien les tendències (mapa 4, pág. 125, annex taula 4, pág. 111). Es produeix un intercanvi territorial entre les nacionalitats principals: el Marroc i Romania. Els immigrants provinents del Marroc estan situats a la Franja de Ponent, mentre que els nouvinguts de Romania ho fan cap a la Catalunya Central i el Camp de Tarragona. La població equatòria s'expandeix a l'àrea metropolitana de Barcelona i pren protagonisme al Pirineu.

Altres països llatinoamericans, com Colòmbia (Ripollès) o Argentina (Garraf), surten representats en el mapa 4. Les procedències subsaharianes són presents també en comarques ben definides: Gàmbia al Maresme o Ghana a Osona són procedències històriques, amb estabilitat en el temps.

Com a casos específics de segon origen en pes de població estrangera, trobem Ucraïna a la Segarra, amb un pes força destacat, o l'Índia a la Garrotxa.

Pel que fa a les procedències comunitàries, trobem intercanvi de tendències en comarques contigües. És el cas del Regne Unit al Priorat o de Portugal a la Cerdanya, encara que el pes que representen és força petit. També trobem segones procedències directament relacionades amb la proximitat, com és el cas de França a l'Alt Empordà.

En parlar de la tercera nacionalitat d'origen (mapa 5, pág. 126, annex taula 5, pág. 112), la distribució ja és més heterogènia. No obstant això, trobem casos de comarques veïnes en què el tercer origen és el mateix. És el cas de l'Equador a l'Anoia, el Bages, el Berguedà i Osona, el cas de Gàmbia a la Garrotxa, el Gironès i la Selva o el cas d'Ucraïna a l'Urgell, la Conca de Barberà i l'Alt Camp.

1.4. QUINA N'ÉS LA SITUACIÓ LABORAL?

La situació laboral de les persones immigrades d'altres països, pel que fa al nombre de contractes temporals i indefinits, a les comarques rurals catalanes és considerablement diferent a les no rurals. Veiem que al món rural, la contractació temporal suposa un 29,73% de la contractació de persones estrangeres, mentre que a les comarques no rurals suposa un 70,27% (taula 6, annex taula 6, pág. 113). Igualment, la contractació indefinida de persones estrangeres suposa un 27,75% de la contractació, mentre que a les comarques no rurals suposa un 72,25% (taula 7, annex taula 7, pág. 114). La terciarització de l'economia de les àrees urbanes catalanes i el major nombre

Taula 6: Total de contractes temporals i contractació temporal per gènere en zones rurals i no rurals (2006)

	Total contractes temporals	Homes i dones amb contracte temporal		
	Total	Homes	Dones	Total
Rural	29,73	73,29	26,71	100,00
No rural	70,27	62,82	37,18	100,00
Total	100,00	65,94	34,06	100,00

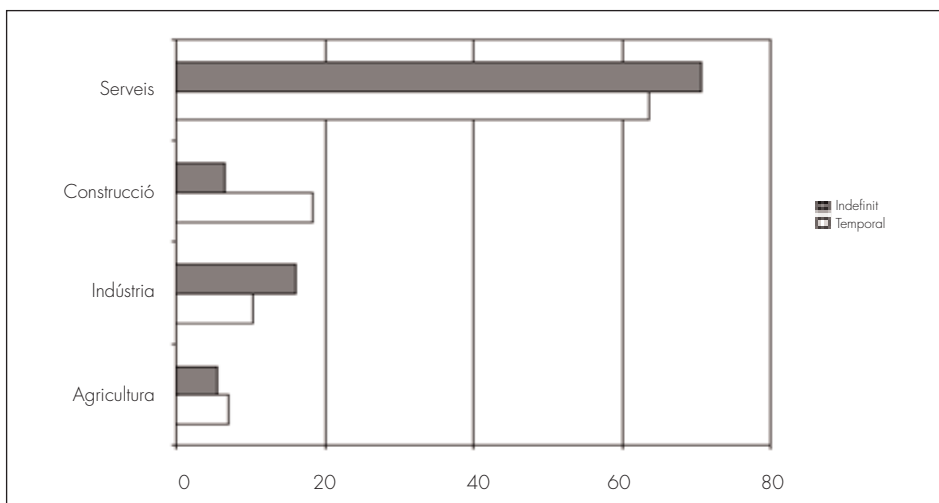
Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Taula 7: Total de contractes indefinits i contractació indefinida per gènere en zones rurals i no rurals (2006)

	Total contractes indefinits	Homes i dones amb contracte indefinit		
	Total	Homes	Dones	Total
Rural	27,75	68,28	31,72	100,00
No rural	72,25	62,26	37,74	100,00
Total	100,00	63,93	36,07	100,00

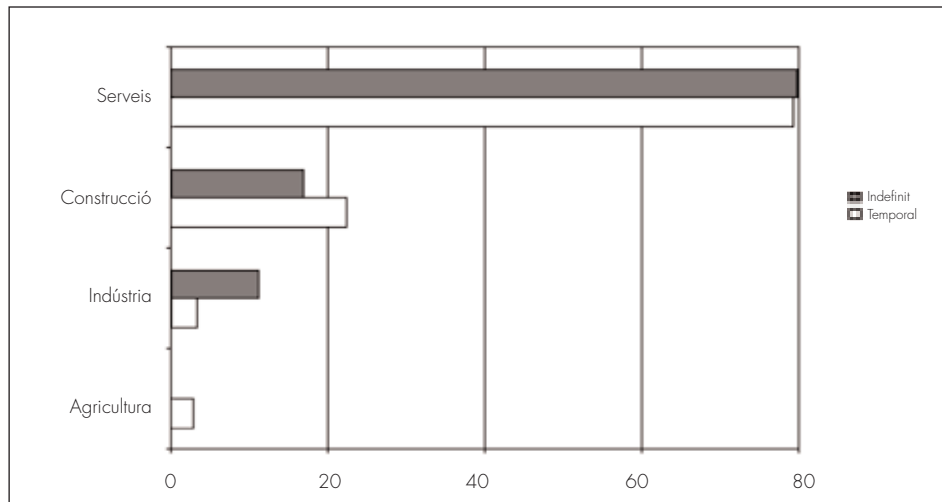
Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Gràfic 1: Tipus de contracte per sectors a Catalunya (2000)

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Gràfic 2: Tipus de contracte per sectors a Catalunya (2006)

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

absolut de persones immigrades en aquestes zones incideixen directament en aquestes dades. S'ha de tenir en compte la importància de les contractacions de població estrangera en zones rurals per al desenvolupament econòmic d'aquelles comarques.

Cal remarcar, però, que la tendència dels últims anys indica que les contractacions temporals van a la baixa i que les indefinides van a l'alça, tot i que encara existeix

una diferència remarcable entre totes dues (annex taules 6 i 7, pàg. 113 i 114).

Quant al factor gènere, trobem una major preponderància d'homes estrangers en les dues situacions laborals al món rural, mentre que a les comarques no rurals aquesta diferència és menys pronunciada.

En els gràfics 1 i 2 observem l'evolució dels dos tipus de contractació de persones immigrades, temporals i indefinides, a Catalunya

Taula 8: Atur registrat per sectors en zones rurals i no rurals (2007)

Atur	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
Rural	8,56	12,64	20,45	58,34
No Rural	2,71	9,83	19,48	67,98

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Taula 9: Demandes d'ocupació per sectors en zones rurals i no rurals (2007)

Demandes d'Ocupació	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
Rural	9,43	10,26	16,55	54,75
No Rural	3,11	8,43	16,30	62,52

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Taula 10: Contractació temporal per sectors en zones rurals i no rurals (2006)

Temporal	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Rural	16,54	7,72	22,05	53,70	100,00
No Rural	0,88	5,00	20,98	73,13	100,00

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

entre els anys 2000 i 2006 per sectors econòmics.

Cal remarcar que, només en el cas de la indústria i la construcció, els contractes indefinits de persones estrangeres han crescut durant aquest període. Pel que fa a la contractació temporal, ha crescut en la construcció i ha disminuït en la indústria.

Pel que fa a l'atur oficial de persones immigrades registrat el 2007 a les comarques rurals (taula 8, annex taula 8, pág. 115), en el sector serveis l'índex d'atur és més alt, seguit del de la construcció. El més baix és en l'agricultura.

Cal precisar que aquests percentatges no signifiquen que hi hagi més persones estrangeres en atur a les zones rurals que a les zones urbanes, perquè hi ha més població immigrada en nombres absoluts a les segones que a les primeres (annex taula 8, pág. 115).

Per contextualitzar aquest índex d'atur en comarques rurals, podem analitzar les

demandes d'ocupació de persones estrangeres realitzades l'any 2007 (taula 9, annex taula 9, pág. 116). A les zones rurals hi va haver més demandes d'ocupació de forma global que a les zones urbanes. L'única excepció és en el sector serveis i és deguda, com hem dit abans, a la presència més elevada d'aquest sector en àrees urbanes.

1.5. EN QUIN SECTOR TREBALLEN?

Com hem fet en l'apartat anterior, dividirem l'anàlisi entre els sectors econòmics on treballen les persones estrangeres en dos apartats, els que ho fan amb contracte temporal i els que ho fan amb contracte indefinit.

En les taules 10 i 11 (i annex taula 10 i 11, pág. 118 i 119) tenim informació sobre els contractats estrangers temporals i indefinits per sectors a Catalunya, dividida entre zones rurals i zones urbanes.

Tant en la contractació temporal com en la indefinida, les àrees rurals concentren un percentatge més elevat en els tres primers sectors: agricultura, indústria i construcció.

Taula 11: Contractació indefinida per sectors en zones rurals i no rurals (2006)

Indefinit	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Rural	7,95	18,24	18,92	54,89	100,00
No Rural	1,26	10,02	16,17	72,55	100,00

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Taula 12: Contractació per sectors en zones rurals i no rurals (2006)

Contractacions totals	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Rural	15,37	9,15	21,62	53,86	100,00
No Rural	0,94	5,74	20,27	73,05	100,00

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Només en el sector serveis les zones urbanes superen les rurals a causa de la terciarització de la seva economia.

De manera general, el de serveis és el sector amb més nombre de treballadors, seguit de la construcció. La gran i ràpida expansió de les àrees urbanes cap a les rurals, el turisme i les segones residències són els principals motius del major pes d'activitat d'aquests sectors.

A la taula 12 tenim un resum de la contractació total de població immigrada a Catalunya en zones rurals i no rurals. De manera general, el sector serveis recull la major part de treballadors, ja sigui en zones rurals o en zones no rurals. En agricultura, indústria i construcció, hi ha més percentatge de treballadors estrangers a les àrees rurals. ●

2

Línies estratègiques per a la integració de les persones immigrades en un medi rural

Un cop realitzat el repàs a la situació actual de la immigració rural a Catalunya, passem a enumerar quines són les mancances que s'estan produint en la gestió de la integració de les persones novingudes d'altres països.

Per poder realitzar aquesta diagnosi, la Fundació del Món Rural va organitzar tres grups de treball. Cada grup de treball es va dedicar a un tema específic i es van identificar els diferents problemes de cadascun:

1. El primer es va dedicar a l'ensenyament i a la formació i es van tractar, entre altres temes, la incorporació dels joves immigrants durant el transcurs del curs escolar, la falta d'informació del professorat envers les cultures estrangeres, els problemes d'adaptació entre els alumnes autòctons i els estrangers i la manca general de participació dels pares i mares dels alumnes.
2. El segon grup de treball es va dedicar al treball i s'hi van tractar la manca de formació professional per a estrangers, els problemes de comunicació entre el contractant i el contractat, la regularització de la situació laboral i la manca de relacions socials en l'àmbit de treball, com a aspectes principals, entre altres.
3. El darrer taller es va dedicar a la societat i a la cultura i s'hi van debatre temes

com el desconeixement cultural mutu, el desconeixement dels serveis socials per part dels novinguts i la manca d'oferta formativa als novinguts en cultura catalana.

Es van escollir aquests temes com a fil conductor de cada taller perquè són la base de la futura llei d'acollida i són els temes que poden tenir més incidència a l'hora de realitzar una bona integració de les persones immigrades.

Com a resultat dels grups de treball, vam obtenir una sèrie de propostes i idees per realitzar, per tal de millorar la situació actual de l'acollida i la integració. Aquestes propostes les hem organitzat en cinc apartats diferents:

- Educació
- Treball
- Salut
- Acció social / serveis socials
- Habitatge

A més, la realització dels grups de treball va servir per extreure una sèrie de propostes generals que no poden ésser classificades en cap apartat, però que considerem molt importants pel seu caràcter transversal. Són la base que cal tenir en compte per poder realitzar millores específiques en cadascun dels apartats abans esmentats.

A continuació, desenvoluparem les propostes sorgides dels tallers, però prèviament s'explicarà, a tall d'introducció, els antecedents en polítiques d'actuació a Catalunya i la base de la futura llei d'acollida.

2.1 LES PRIMERES ETAPES DE LES POLÍTIQUES MIGRATÒRIES¹

Ara fa 20 anys, l'entrada de l'Estat espanyol a la Unió Europea va suposar un primer punt d'inflexió en la seva política d'estrangeria: va comportar el compromís de les autoritats espanyoles a tancar les seves fronteres i a legislar sobre el règim d'entrada i de permanència a l'Estat. Així, l'any 1985 es va publicar la primera llei de drets i llibertats dels estrangers a Espanya, coneguda com a llei d'estrangeria. Aquesta llei va ser durant molts anys la única política governamental existent en aquesta matèria. De fet no va ser fins a finals de l'any 1994 que el Govern espanyol va aprovar el seu primer Pla per a la integració social dels immigrants. Dos anys abans però, la Generalitat de Catalunya havia aprovat el primer Pla que s'elaborava a l'Estat: el Pla Interdepartamental d'Immigració (1992). Els anys 90, els podríem classificar com la dècada de la planificació per part de les diferents administracions, de posar, si més no per escrit, les grans línies a seguir, de proposar un model d'integració, d'iniciar accions, i d'establir els mecanismes i instruments de coordinació i de participació de les entitats i associacions. És també en aquests anys que les diferents administracions comencen a contractar professionals per a gestionar uns programes encara tímids i amb pocs recursos econòmics.

L'any 2000 va ser un any que, segurament, passarà com un dels anys d'inflexió en el

tema migratori. El Govern de l'Estat publicà les dues lleis encara vigents de drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, i els diferents Governos van començar a crear estructures administratives encarregades de coordinar els diferents òrgans departamentals del Govern. A més, el debat social i mediàtic entorn a aquest tema va deixar de ser un tema residual per a generalitzar-se, expressant-se, sovint, opinions marcades bàsicament per posicions extremes.

L'any 2005 va ser un altre any d'inflexió en la realitat migratòria. Els pressupostos generals de l'Estat, incorporen, per primer cop en la història de l'Estat, una partida específica per a l'acollida, la integració i el reforç educatiu de les persones immigrades. Si bé fins llavors l'Imsero (Instituto de Migraciones y Servicios Sociales) del Ministeri de Treball i Afers Socials havia signat convenis de col·laboració amb els Governos de les diferents Comunitats Autònomes, la creació d'una partida específica comportava, no només un increment de gairebé un 800% dels recursos destinats a aquest tema, sinó també dotar-lo de la importància necessària com per disposar d'un mecanisme propi a nivell pressupostari ja difícil de suprimir. A Catalunya a més, aquest any, s'aprova el tercer Pla del Govern de la Generalitat de Catalunya, el Pla de Ciutadania i Immigració 2005-2008, amb una clara aposta de ser un Pla vertebrador del conjunt de les polítiques que es realitzen a Catalunya i amb l'establiment d'un model centrat en aconseguir la igualtat d'oportunitats per a tots els ciutadans que viuen a Catalunya.

¹Autor: Montse Solé i Aubia Larios, M.J. i Nadal, M (directores), *L'estat de la Immigració a Catalunya. Anuari 2005. Volum I. Anàlisi jurídica i sociodemogràfica*. Editorial Mediterrània. Barcelona 2006.

Taula 13: Evolució dels fons destinats a polítiques migratòries a Catalunya.

	2005	2006	2007
Administracions locals	13.548.354€	16.376.868€	16.994.254€
Reforç educatiu	11.096.595€	21.487.020€	22.608.782€
Gestió i altres programes	2.451.759€	3.078.282€	2.882.599€
TOTAL	27.096.708€	40.942.170€	42.485.635€

Font: Secretaria per la Immigració de la Generalitat de Catalunya.

2.1.1. La implementació de les polítiques migratòries a Catalunya

La partida pressupostària creada per l'Estat es va concretar amb la creació d'un Fons estatal que, per a l'any 2005, es va dotar amb 120.000.000€. En base a criteris demogràfics es repartiren aquests diners a les diferents Comunitats Autònomes, signant-se convenis de col·laboració amb cadascuna d'elles i donant-los a gestionar als òrgans responsables de les polítiques migratòries del Govern autonòmic. A Catalunya, s'assignaren 27.096.708,30€ a la Generalitat de Catalunya a través del conveni de col·laboració signat el 7 de juliol, entre el Departament de Benestar i Família i el Ministeri de Treball i Afers Socials. La responsabilitat de la gestió d'aquest fons va correspondre a la Secretaria per a la Immigració.

Un altre dels requisits que establia aquest Fons estatal és que s'havia de destinar el 50% a les administracions locals i, com a mínim, el 40% a reforç educatiu.

En anys posteriors, aquesta dotació econòmica per part de l'Estat es veu incrementada significativament arribant a superar els 40 milions d'euros.

A la taula 13 podem veure la distribució d'aquests Fons a Catalunya per als anys 2005, 2006 i 2007:

Pel que fa a la part corresponent a les administracions locals, el Fons es va destinar a finançar projectes que les administracions locals van presentar a la convocatòria de subvencions. Els objectius i criteris d'aquesta convocatòria havien estat prèviament consensuats amb la Federació de Municipis de Catalunya i amb l'Associació Catalana de Municipis, així com amb la Direcció General d'Administracions Locals del Departament de Governació. A més, es va signar un conveni de col·laboració amb el Consell General de la Val d'Aran per al desenvolupament del Plan de Coesio Social 2005 dera Val d'Aran.

Actualment s'hi poden presentar:

- Ajuntaments de municipis amb més de 20.000 habitants.
- Ajuntaments de municipis d'entre 5.000 i 20.000 habitants que tinguin o bé un percentatge de població estrangera empadronada superior a la mitjana oficial de Catalunya, o bé un mínim de 1.000 persones estrangeres empadronades.
- Ajuntaments de municipis de menys de 5.000 habitants que tinguin un percentatge de població estrangera empadronada superior a la mitjana oficial de Catalunya i més de 1.000 persones estrangeres empadronades.

- Consells comarcals.
- Organitzacions supramunicipals amb personalitat jurídica (mancomunitats i altres organitzacions) que desenvolupin programes objecte d'aquesta convocatòria.

Es van establir línies de programes i accions subvencionables seguint les línies estratègiques del Pla de Ciutadania i Immigració 2005-2008. Aquestes línies tenen com a principal objectiu gestionar les polítiques d'acollida, promoure la igualtat d'oportunitats amb l'adequació dels serveis públics a les noves necessitats i amb la formació dels professionals, i, per últim, gestionar la diversitat amb la promoció de les relacions i el coneixement mutu, facilitant la participació dels ciutadans d'origen estranger al conjunt d'activitats i fomentant la convivència i la sensibilització del conjunt de la població sobre la realitat del fet migratori.

Els programes i actuacions objectes de la convocatòria del 2007 els resumim a continuació:

1. Contractació de professionals de gestió de la diversitat. La finalitat d'aquest projecte és la millora de la gestió de la diversitat amb professionals expressament formats i dedicats a realitzar tasques en els serveis públics d'àmbit local. Inclou la contractació de tècnics en polítiques migratòries, agents d'acollida, mediadors interculturals, serveis de traductors i intèrprets i dinamitzadors juvenils d'origen divers.

2. Programa Integral d'Acollida. La seva finalitat és la promoció d'una major autonomia que ajudi les persones que acaben d'arribar al municipi en el seu procés d'incorporació a la societat en igualtat d'oportunitats i d'obligacions. Inclou les línies següents: el-

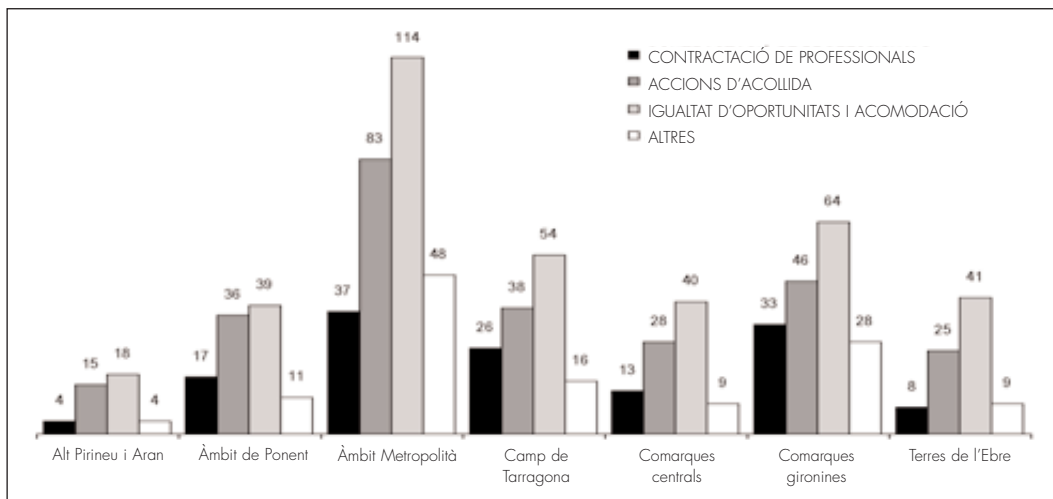
boració de materials informatius sobre tots els serveis existents al municipi, cursos extraordinaris d'iniciació al català sol·licitats al Consorci de Normalització Lingüística, promoció del coneixement de l'entorn, accions d'orientació laboral i assessorament jurídic en matèria d'estrangeria i acolliment residencial temporal i d'urgència.

3. Promoció de la igualtat d'oportunitats. La finalitat d'aquesta línia d'actuació és l'equiparació progressiva de les persones d'origen immigrant així com l'anivellament dels serveis públics per a tota la ciutadania. Inclou les actuacions següents: millora de la capacitat intercultural dels professionals de l'administració, millora de la capacitat individual de les persones immigrades, facilitar l'accés en igualtat de condicions als serveis i recursos i reforç d'àrees i serveis que tenen un increment de població usuària degut al factor migratori.

4. Promoció de l'acomodació de la diversitat. Aquesta línia d'actuació té per objectiu fomentar la participació, promoure el coneixement mutu i la sensibilització del conjunt de la població, així com la millora de la convivència en l'esfera pública. Inclou les següents actuacions: foment de la participació de les persones estrangeres a diverses activitats (esportives, associatives, de lleure infantil i juvenil, culturals, socioeducatives, en consells municipals...); accions de foment de la convivència (religiosa, a les comunitats de veïns, als barris, als espais i equipaments públics...); foment del coneixement i la interrelació mútua i promoció de la sensibilització de la població i altres projectes d'acomodació de la diversitat.

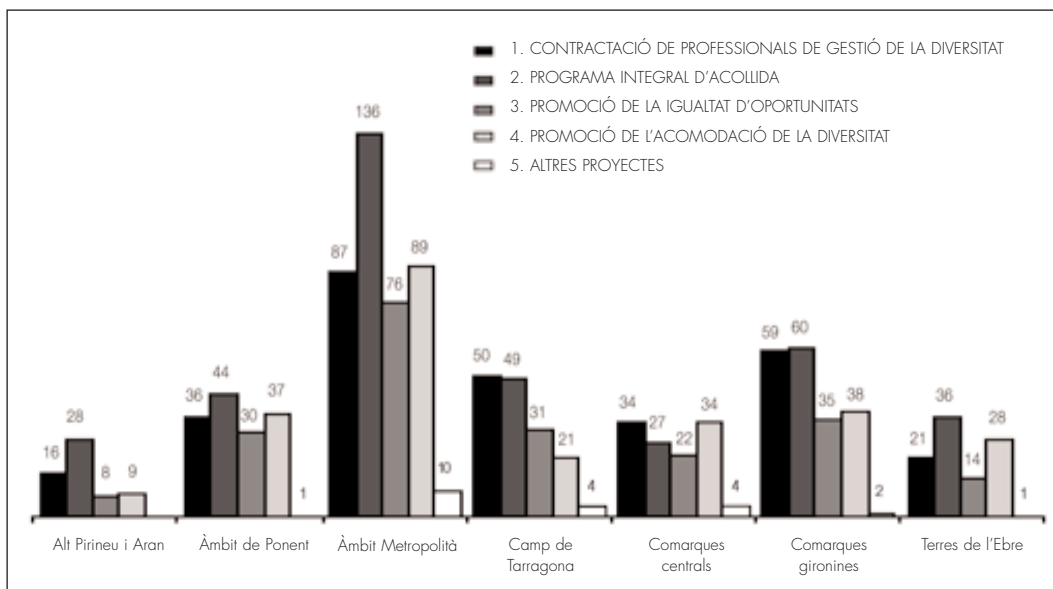
5. Altres projectes. Aquest apartat inclou els següents projectes: situacions excepcionals o d'urgència, accions d'acollida i d'integració

Gràfic 3: Distribució de projectes subvencionats (2005):

Font: Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 4: Distribució de projectes subvencionats (2007):

Font: Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya.

Taula 14: Evolució d'ens locals sol·licitants de la subvenció entre l'any 2005 i el 2007

	Ens locals		Projectes		Subvenció atorgada
	Presentats	Subvencionats	Presentats	Subvencionats	
2005	135	128	1.301	862	13.587.310,1€
Ajuntaments	95	88	859	540	11.631.261,0€
Consells comarcals	40	40	442	322	1.956.049,0€
Mancomunitats	—	—	—	—	—€
2006	154	152	1.842	1.236	16.376.868,0€
Ajuntaments	113	111	1.302	838	13.781.820,2€
Consells comarcals	40	40	532	393	2.570.906,8€
Mancomunitats	1	1	8	5	24.141,0€
2007	163	159	1.668	1.177	17.370.008,0€
Ajuntaments	122	118	1.174	795	14.308.664,2€
Consells comarcals	40	40	488	376	3.027.038,3€
Mancomunitats	1	1	6	6	34.305,5€

Font: Secretaria per la Immigració de la Generalitat de Catalunya.

Taula 15: Distribució territorial dels ens locals sol·licitants a l'any 2007

Demarcació territorial	Ajuntaments	Consells comarcals	Mancomunitats	Total	%
Alt Pirineu i Aran	3	6	-	9	5,5
Àmbit de Ponent	8	6	-	14	8,6
Àmbit Metropolità	59	6	-	65	39,9
Camp de Tarragona	12	6	-	18	11,0
Comarques centrals	7	5	1	13	8,0
Comarques gironines	26	7	-	33	20,2
Terres de l'Ebre	7	4	-	11	6,7
TOTAL CATALUNYA	122	40	1	163	100,0

Font: Secretaria per la Immigració de la Generalitat de Catalunya.

de persones que gaudeixin de la condició de retornades i les despeses produïdes per a emetre els informes justificatius d'arrelament social i reagrupament familiar.

Aquest canvi qualitatiu i quantitatiu en les polítiques migratòries suposa una gran oportunitat per a crear un marc de coordinació i de treball conjunt entre les diferents administracions responsables de gestionar l'acollida i la

integració de les persones immigrades. La Generalitat de Catalunya va aprovar l'any 1993 el primer Pla Interdepartamental d'Immigració que va desenvolupar una política de coordinació entre els diferents departaments responsables i va iniciar, sobretot a partir de l'any 2000, un treball de coordinació amb les administracions locals a través dels plans comarcals d'integració dels immigrants. Amb el nou context, es planteja, de

manera més decidida, donar suport econòmic i tècnic a les administracions locals, establint conjuntament les bases d'un treball en xarxa per a les àrees que són pròpies a cada administració i per aquelles accions conjuntes. Per a fer possible aquest suport als ens locals una part de l'aportació del Fons estatal a temes de gestió, va servir per a incrementar l'estructura de coordinació territorial de la Secretaria per a la Immigració en set persones, ubicades a les demarcacions territorials de Girona, Tarragona, Terres de l'Ebre, Lleida, Pirineu-Vall d'Aran, Catalunya central i àrea de Barcelona. Aquests professionals tenen com a funció donar suport als ens locals i ser els interlocutors de la Secretaria per a la Immigració i els territoris.

Els objectius que es pretenien aconseguir amb aquesta línia de treball de suport als ens locals són diversos. Per una banda, que totes les administracions locals de Catalunya promoguessin activitats necessàries per a la integració de les persones immigrades, concretant i institucionalitzant unes pautes d'actuació per al futur. Per l'altra, que els seus serveis públics s'adequessin a la nova realitat, reforçant-los quan sigui necessari. A més, amb la contractació de més professionals i la posada en funcionament de més plans locals de Ciutadania i Immigració a tot Catalunya, ha suposat fer passos decidits cap a la normalitat institucional en l'àmbit de les polítiques d'acollida i integració.

2.1.2. Reptes i oportunitats

Els resultats de la convocatòria d'ajuts a ens locals han permès conèixer i donar suport a les experiències i pràctiques que alguns municipis ja venien desenvolupant. També, i més important encara, han permès que els ens locals que encara no ho havien fet, per manca de decisió política o tècnica, o per manca de recursos, s'hagin plantejat accions a desenvolupar.

En el recull de bones pràctiques que es presenta en aquest llibre es poden veure alguns exemples d'iniciatives promogudes per aquestes subvencions.

La realitat catalana és molt diversa. La població d'origen estranger també ho és: per la diversitat d'origens, per la seva formació, pels llocs de treball que ocupen, per les diferències quant a les seves situacions jurídiques, pels anys que fa que viuen aquí, per la seva ubicació territorial a Catalunya, etc. Aquesta heterogeneïtat també es tradueix a l'hora de l'aplicació de les polítiques públiques. Existeixen ens locals que ja fa molts anys que van començar a desenvolupar-ne i d'altres que tot just s'ho estan plantejant en aquests moments. Per altra banda, hi ha poblacions amb xifres absolutes molt destacables, però en canvi, els percentatges més importants de població d'origen estranger els trobem en poblacions petites i comarques rurals. Hi ha territoris on l'impacte de la immigració es va començar a donar fa més de 15 anys i d'altres on, fins fa tres o quatre anys era inexistent i, en canvi, en aquests moments tenen els percentatges d'increment més elevats.

Tota aquesta diversitat ha estat present en el debat, el disseny i la creació de la Convocatòria d'ajuts. Segurament, però, aquesta s'haurà d'anar adequant i millorant per a donar respostes a les diferents demandes que es formulen des de diferents indrets. Cal avançar per trobar elements de planificació i gestió que assegurin un funcionament eficaç i eficient de tota l'estructura i que, a més, contribueixin a homogeneïtzar les actuacions, possibilitant la difusió i el coneixement de les bones pràctiques.

Un gran repte que es planteja és el desenvolupament d'actuacions fins ara encara poc

aplicades. En els darrers 15 anys el marc teòric i pràctic s'ha centrat sobretot en establir un model basat en promoure l'accés normalitzat per part de la població d'origen estranger al conjunt de serveis i recursos, tot intentant adaptar-los i formant els seus professionals. Amb l'aprovació del Pla de Ciutadania i Immigració i el Programa Integral d'Acollida s'ha anat definint què és i com s'ha de gestionar l'acollida. Queda ara encara per desenvolupar i concretar el tercer eix del Pla: el de l'acomodació. Eix que, com el de l'acollida, en tenen una bona part de responsabilitat les administracions més properes als ciutadans. L'acomodació s'entén com aquells mecanismes que possibiliten que en els espais de confluència, tothom es senti còmode amb els canvis que la societat experimenta. Tenir idees i trobar els instruments per a desenvolupar accions per a promoure la convivència, i per gestionar la diversitat que plantegen les diferents expressions culturals i religioses, són reptes que tenen una aplicació pràctica a escala local.

És cert, però, que, en aquestes respostes, els ajuntaments han de trobar el suport i l'acompanyament de la resta de municipis i de les administracions supralocals. Resulta inviable que les respostes siguin contraposades entre els diferents municipis o que alguns no donin respostes. Per això, cal millorar la coordinació entre totes les administracions i l'aplicació d'uns mateixos criteris i objectius per part de totes. És evident que els ritmes i necessitats són diferents perquè diferent és la realitat i el territori. Però en aquests moments hi ha ja prou experiència i pràctica com per a que els que ara comencen aprenguin dels èxits i fracassos dels que els han precedit.

Per últim, l'aplicació d'aquestes polítiques locals amb una voluntat clarament d'assumpció de responsabilitats públiques, no pot deit-

xar de banda millorar els sistemes de participació i consolidar la implicació de les pròpies comunitats de persones d'origen estranger. Cal donar suport a les iniciatives pròpies d'aquestes comunitats, així com de les entitats que treballen en l'anomenat tercer sector.

2.2. L'OPORTUNITAT EN EL MARC DE LA NOVA LLEI D'ACOLLIDA

Entenem l'acollida com la primera etapa en què la persona, immigrada o retornada, arriba al país i hi inicia el que podríem anomenar el procés d'integració a la societat. Aquest primer pas constitueix un element de gran importància, ja que, com a inici de procés, pot condicionar les successives etapes d'autonomia personal, de convivència i d'assumpció dels drets i deures implícits en la nostra societat. És justament per la transcendència que té com encetarem aquesta etapa que és un element fonamental a l'hora d'analitzar i fer propostes de millora de la integració de les persones immigrades, en aquest cas, al món rural. A banda d'això, el fet que aquest procés d'acollida estigui a punt de ser regulat legalment ens suposa, també, una oportunitat.

L'acollida és, doncs, una inversió de futur i, com a tal, ha de tenir un tractament molt acurat, que fomenti la coordinació, l'organització i el caràcter integral de les eines que la possibiliten.

En l'apartat següent exposarem quines variables, tant pel que fa a continguts com a estructures, contindrà la futura Llei d'Acollida de les Persones Immigrades i Retornades a Catalunya. L'objectiu és analitzar com aquestes variables es poden entrelaçar amb les característiques del món rural català, per aconseguir així un efecte multiplicador (en eficàcia, benestar i integralitat) a partir de les potencialitats i dels aliats amb què comptem des de les àrees rurals.

2.3. LLEI D'ACOLLIDA DE LES PERSONES IMMIGRADES I RETORNADES A CATALUNYA (DOCUMENT DE BASES)

Conceptes clau

País d'immigració, realitat consolidada que cal explicar

Sistematització, transversalitat, caràcter integral, subsidiarietat, territorialitat, eficiència

Dret individual, valor jurídic, detecció necessitats sentides, serveis d'acollida

Ciutadania resident, enriquiment, convivència

L'Estatut de Catalunya 2006 dota de competències la Generalitat per desenvolupar i establir el marc de referència legal per a l'acollida i la integració de les persones immigrades i retornades a Catalunya. En aquest sentit, el Govern de la Generalitat ha promogut la **Llei d'Acollida de les Persones Immigrades i Retornades a Catalunya**, elaborada a partir d'un procés participatiu, del qual s'ha obtingut ja el document de bases.

Aquesta llei regula el dret sectorial propi, és a dir, el dret a rebre el servei d'acollida. Un cop estigui subscrit el Pacte Nacional per a la Immigració, la regulació dels drets i deures es tractaran en la futura llei d'integració.

No s'ha d'obviar, però, que el marc competencial d'estrangeria és estatal. Estem subjectes a la situació jurídica de la persona immigrada, i aquesta pot determinar, en gran

mesura, el futur immediat i també llunyà de la persona. Aquest fet és determinant i s'ha d'integrar dintre de les polítiques d'acollida i integració, en estreta coordinació amb l'administració de l'Estat.

La **Llei d'Acollida de les Persones Immigrades i Retornades a Catalunya** pretén sistematitzar i harmonitzar els serveis d'acollida, adoptant com a principis de la seva gestió, entre altres, la transversalitat, el criteri comú, la subsidiarietat, la territorialitat i l'eficiència.

Si parlem dels continguts conceptuals de la llei, ens trobem, ja des del Pla de Ciutadania i Immigració 2005-2008, el concepte de ciutadania resident, plataforma per promocionar l'autonomia personal i fomentar la igualtat i la cohesió social.

En la llei s'estableix l'acollida com un dret individual amb una durada determinada i que ha de tenir un valor jurídic. L'assoliment per part de les persones immigrades del nivell estipulat en les accions dels serveis d'acollida pot incidir en el si de procediments administratius, com podria ser, per exemple, l'arrelament social (article 31.3 de la LO 4/2000).

Estructuralment, la **Secretaria per a la Immigració** ha de planificar, controlar i avaluar les competències (sense perjudici de la competència de cada departament) que la llei atribueix a la Generalitat.

L'**Agència de Migracions de Catalunya** és la responsable de la gestió d'aquestes competències, de la coordinació amb els ens locals, de la Comissió Interdepartamental d'Immigració, la Taula de Ciutadania i Immigració, l'Oficina de Gestió Unificada del Pla d'Ajuda al Retorn, el Consell Assessor del Pla d'Ajuda al Retorn i l'Observatori per a la Immigració a Catalunya.

Pel que fa al planejament i els instruments, el Pla de Ciutadania i Immigració de la Generalitat de Catalunya ha de recollir plurianualment les actuacions, el finançament, els objectius i els principis d'actuació comuns de tots els departaments, tenint en compte el que preveu la llei municipal i de règim local de Catalunya.

El Programa Integral d'Acollida (PIA) ha d'establir els continguts informatius i formatius, el marc conceptual i metodològic. Els plans locals de ciutadania i immigració han de concretar, en l'àmbit municipal o supramunicipal, les responsabilitats, la programació plurianual de les fonts de finançament i els principis d'actuació comuns, els instruments de coordinació, de manera que garanteixin la participació de les entitats implicades, i el conjunt de projectes, programes i equipaments per a l'actuació.

“La llei ha de regular la definició d'acollida, les persones titulars d'aquest dret, els principis de l'acollida i la seva gestió, el valor jurídic que té per a les persones que en rebin el servei, els seus continguts, l'estructura dels serveis i els ens responsables de portar-la a terme, les competències de la Generalitat i dels ens locals, els diferents plans d'immigració de les administracions catalanes, els mecanismes de finançament, el conjunt d'organitzacions que fan possible la governança del sistema i, finalment, la tipologia de professionals de l'anomenada gestió de la diversitat.” (Llei d'Acollida de les Persones Immigrades i Retornades a Catalunya. Document de bases)

En aquest sentit, són **competències del Govern de la Generalitat** la sistematització, optimització, harmonització i coordinació dels serveis ja existents, l'elaboració de plans i programes genèrics i dels continguts formatius i informatius, l'establiment de criteris marc de definició dels beneficiaris dels drets d'acollida i la durada, i l'avaluació segons uns criteris mínims de qualitat dels serveis.

Ja sigui directament a través dels municipis o a través d'entitats supramunicipals, són **competències municipals** “l'estudi i la detecció de les necessitats sentides dins del seu àmbit territorial, la creació i gestió dels serveis d'acollida, l'elaboració de plans de la seva competència, la prestació dels serveis propis, la participació en l'establiment de plans i programes de la Generalitat i la coordinació dels serveis d'acollida locals amb les organitzacions públiques i privades que organitzen accions d'acollida pròpies, així com les organitzacions prestadores” (Llei d'Acollida de les Persones Immigrades i Retornades a Catalunya. Document de bases).

D'aquesta manera, s'ha de dotar d'eines tant els ens municipals i supramunicipals com els seus professionals, perquè, amb el compromís exprés de sotmetre l'acollida al marc comú establert tant des de la Generalitat com dins del mateix nivell administratiu, l'ens més proper al ciutadà pugui desenvolupar les accions de la forma més integral i eficaç possible.

Així doncs, en l'aspecte estructural, es disposa que els serveis d'acollida (*) es despleguin a partir de les administracions locals, dels òrgans desconcentrats de l'administració autonòmica i de les organitzacions privades.

(*) Serveis d'acollida: “conjunt de recursos, equipaments, projectes i programes de titularitat pública i privada, que s'adrecen a garantir formació i informació de caràcter bàsic a les persones, bé siguin estrangeres o retornades, amb la finalitat de promoure'n l'autonomia i la promoció personal, la integració social, així com la cohesió del conjunt de la societat catalana.”

Els serveis d'acollida s'estructuren en tres blocs:

Primera acollida

Amb itineraris adaptats, hi ha tres àrees quant a continguts instrumentals i comunicatius:

1. Acollida lingüística (on el nivell obtingut s'ha de poder acreditar en un format reconegut per les institucions educatives i les empreses).
2. Coneixements laborals i d'estrangeria (continguts adaptables i especialitzats de les diferents realitats laborals. Cursos flexibles).
S'han de fomentar els acords amb les empreses perquè accedeixin als continguts de l'acollida (programes lingüístico-laborals).
3. Coneixement de la societat d'acollida (funcionament i valors de la societat, ordenament jurídic, drets i deures, igualtat de sexes, drets dels infants, funcionament del sistema polític, història, geografia i cultura catalana, informació bàsica del municipi i comarca, requisits d'accés als sistemes públics: salut, educació, treball, serveis socials, habitatge).

Acollida especialitzada

Són els serveis d'acollida específics dels diferents serveis públics i organitzacions públiques o privades.

Acollida a l'exterior

Prestació a les oficines a l'exterior del servei d'intermediació laboral en origen.

2.4. LA LLEI D'ACOLLIDA EN EL MARC DEL MÓN RURAL

Conceptes clau

Proximitat, oportunitat, personalització, corresponsabilitat, cogestió, criteri comú, coordinació, referents identitaris comuns, integració, drets i deures, pluralitat, sensibilització informal

Malgrat que al món rural existeixen dèficits estructurals importants, fins i tot en alguns casos determinants, també existeixen oportunitats potencials per a l'articulació de l'acollida de les persones immigrades.

El panorama que han de dibuixar els serveis d'acollida s'assumeix com a pas previ per assolir la "integració social". Cal acotar i homogeneïtzar la definició d'integració i la seva traducció pràctica, l'assumpció plena dels drets i deures com a ciutadans. En aquest sentit, entenem la integració com a procés i no com a resultat, per tant, l'acollida ja forma part de l'inici d'aquest.

Després de veure les tendències sociodemogràfiques del món rural català i analitzar les necessitats sentides pels diferents agents actius del territori, hem de ser capaços de preveure les accions d'acollida adequades, la seva articulació, continguts i metodologia. Convé tenir present, però, que la integració de la població catalana provinent de països extracomunitaris, en aquest cas, es fa difícilment viable si abans no se'n resol la situació administrativo-laboral (competència estatal). Sota aquest condicionant, el marge d'actuació d'àmbit municipal es veu certament restringit. Tot i això, la predisposició de tots els

agents ha d'estar prou allunyada de la lamentació per poder actuar amb iniciativa. Per tant, hem d'integrar la normativa d'estrangeria en la implantació de les polítiques d'acollida.

Paral·lelament, també cal intervenir en el paper dels mitjans de comunicació en el tractament de la immigració, com a constructors de realitat. Hem d'evitar que la discriminació social trobi una justificació i una retòrica de l'exclusió, a través de discursos que pressuposen la diferència cultural com a immodificable i, per tant, irreconciliable.

La garantia i l'assoliment dels drets i deures bàsics de la persona ha de ser l'eix vertebrador d'una societat justa, democràtica i igualitària.

No obstant això, dins de les competències que té assignades la Generalitat de Catalunya, el marc de la futura llei d'acollida és favorable, gràcies a:

- La sistematització i harmonització dels sistemes d'acollida genèrics, perquè suposa que aquests estaran endreçats. El criteri comú d'actuació ha de ser clar, i la coordinació i avaluació dels procediments, eficaç.
- El desplegament previst dels serveis d'acollida, sota els principis de territorialitat i subsidiarietat, perquè possibilita i potencia l'acció local, des de la creació o adequació dels serveis, la seva gestió, l'establiment de criteris comuns en l'àmbit local que s'avinguin també amb els generals, fins a la mateixa prestació directa dels serveis. Els principis de territorialitat i subsidiarietat en el desplegament de la llei doten els ens municipals i/o supramunicipals de competències explícites. No obs-

tant això, al mateix temps els exigeixen responsabilitat, amb la qual cosa s'han de fer passos per minimitzar les possibles deficiències estructurals i de formació dels agents a l'hora de dur a terme les diferents accions.

2.5. LA PROXIMITAT COM A PLATAFORMA. ELS SERVEIS XARXA D'ACOLLIDA AL MÓN RURAL

Les àrees rurals compten amb una realitat afavoridora: **la proximitat**, present entre veïns, entre els diferents serveis de l'administració, i entre tots aquests i els agents socials. La proximitat porta implícita una xarxa de coneixement bidireccional, i pot esdevenir la base per interioritzar una concepció de responsabilitat social; d'altra banda normalment difícil d'assolir, si no es tenen uns referents identitaris comuns. Per tant, hem de saber utilitzar i gestionar la proximitat com a plataforma, perquè pot tenir efectes multiplicadors de la transversalitat, de la integralitat i de l'adaptació territorial dels serveis d'acollida, i, el que és més important, en referència a la cohesió social, al benestar i al progrés ciutadà.

Des d'aquesta plataforma de proximitat, podem implementar accions, actuacions, plans o programes a través de determinades metodologies, que difícilment es podrien aplicar en àrees urbanes. Per exemple, les metodologies que parteixen, i alhora afavoreixen, la identificació i l'empatia entre les persones implicades són altament eficaces a l'hora de prevenir o atenuar els prejudicis. També en l'àmbit de la sensibilització, pren cada vegada més força el terme de *sensibilització intercultural informal*, és a dir, la sensibilització que una persona pot desenvolupar de forma indirecta a través de les seves activitats quotidianes, tant professionals com particulars. El context rural torna a tenir aquí una oportuni-

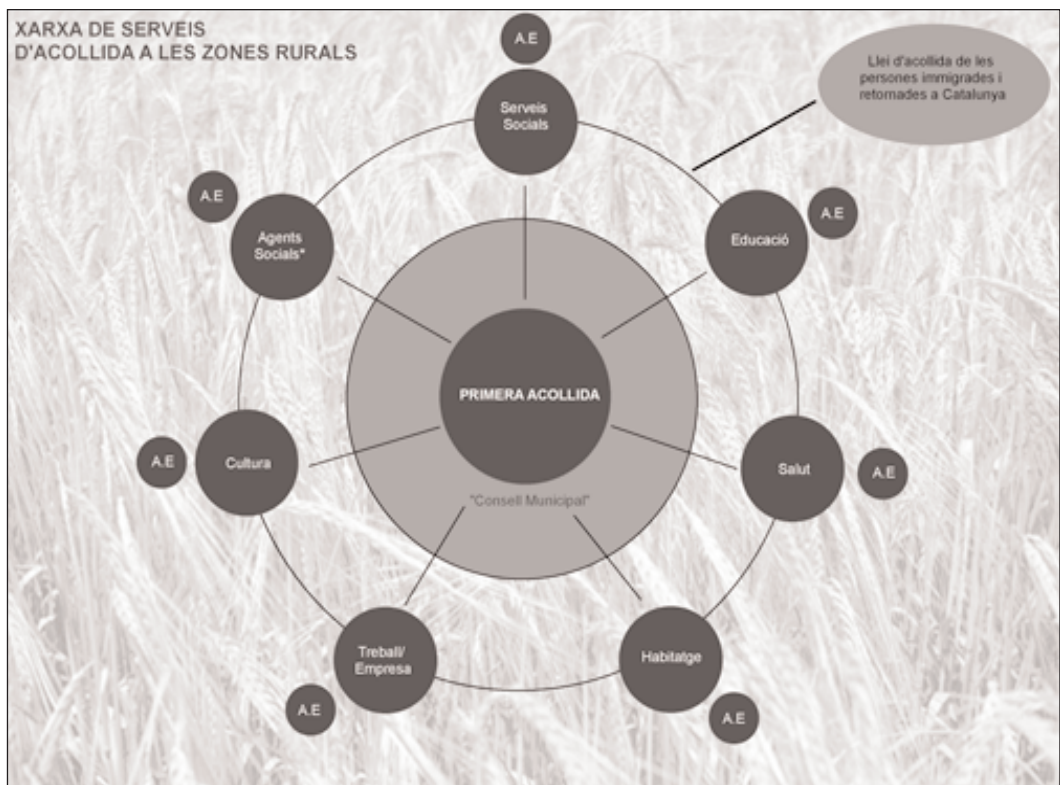
tat per implementar aquestes polítiques d'acollida, alhora que en té, també, la responsabilitat.

La proximitat en l'àmbit local pot afavorir la creació de serveis nous, adaptats, experimentals i transversals, aprofitant les eines i els recursos de cada agent social, i dotant-los de continguts o metodologies que alhora també afavoreixin l'assoliment dels objectius. També suposa un facilitador del mecanisme de retorn i avaluació de l'acció d'acollida. El *feedback*, o la capacitat de rebre la resposta i integrar-la de nou al procés, és ràpid, ja

que possiblement el retorn passa pel mateix canal que ofereix el servei. En tot cas, si fomentem la comunicació entre els agents implicats en les accions d'acollida (a través de taules interdisciplinàries locals o comarcals) i fem que els canals esdevinguin fluids, la resposta pot ser més ràpida i eficient en el context rural.

L'establiment d'una possible **xarxa de serveis d'acollida a les zones rurals** hauria de ser vehiculada per un tràmit formal. (Aquest podria escollir-se sobre la base de l'anàlisi de l'eficàcia del canal, però podríem parlar

Gràfic 5: Xarxa de serveis d'acollida a les zones rurals

Font: elaboració pròpia. A. E.: acollida especialitzada. Agents socials*: associacions, comerç, sindicats...

des de l'empadronament fins a la matriculació dels infants a les escoles (CEIP) o als instituts (IES), entre altres.

Aquesta xarxa podria adaptar, també, els itineraris d'acollida en funció de la demanda i la idoneïtat. A causa de la proximitat entre els agents socials del territori, la primera acollida pot aglutinar parts dels diferents àmbits o àrees d'intervenció específiques (des de les pròpies de l'administració local o comarcal, fins a l'associacionisme, l'ensenyament, la salut, l'empresa, el comerç...). L'estructura del servei i dels seus plans d'acció ha d'anar lligada necessàriament a aquestes àrees específiques d'actuació.

En l'esquema següent mostrem com es podria articular aquesta xarxa de serveis d'acollida a les persones immigrades i retornades al món rural. L'estructura giraria al voltant del **consell municipal d'acollida** del món rural. Les directrius generals les establiria el reglament que es desprengui de la llei d'acollida de les persones immigrades i retornades a Catalunya.

El consell municipal d'acollida seria un espai on confluirien els diferents àmbits de la societat rural, a través de la presència dels seus agents més significatius (representants de l'àmbit de l'educació, dels serveis socials, de la salut, de l'habitatge, de la cultura, del món del treball i l'empresa, i dels diferents agents socials actius al territori). El consell seria coordinat per l'administració municipal o supramunicipal (en cas que aquest consell agrupés diferents municipis amb característiques homogenies).

L'objectiu d'aquesta confluència seria potenciar la transversalitat i el tractament integral de la primera acollida, permetent, també, la congruència amb les accions específiques d'aco-

llida de cada àmbit. La fluïdesa en la comunicació faria augmentar la capacitat de reacció per a la reorientació, si s'escau, de la xarxa.

Per tant, al món rural tenim l'oportunitat i alhora, la responsabilitat d'aplicar aquest model, que tindrà sentit si tots els sectors i actors de la societat rural en són corresponents.

2.6. ELS PLANS EDUCATIUS D'ENTORN (PEE) COM A MODEL

Els **plans educatius d'entorn** poden constituir un exemple d'eina interessant a l'hora d'establir aquests serveis d'acollida a les zones rurals. Els PEE són instruments comunitaris orientats a donar una resposta integral a les necessitats educatives de la comunitat on s'implementa. Parteix de la base de la necessitat d'una educació contínua al llarg del cicle vital, integral, arrelada, de cohesió, inclusiva i en xarxa. La implicació dels agents socials de l'entorn és una necessitat i dona sentit de ser al mateix pla, malgrat que el procés el liderin els serveis territorials d'educació i l'administració local. Esdevenen, doncs, accions globals de govern municipal o supramunicipal.

Tant per la coincidència de principis, com per la participació equilibrada dels agents socials locals, la xarxa de serveis d'acollida a les zones rurals es podria desplegar a través d'una adequació d'aquest exemple de model (PEE). El procediment per a la implementació hauria de constar igualment d'unes fases ben delimitades, que coincidirien amb les del PEE.

FASE PRÈVIA: valoració del context i justificació

- De la idoneïtat de la implementació d'un determinat model.
- Del grau de formació i maduresa social per dur a terme un treball en xarxa.

- De la possibilitat d'establir convenis de col·laboració en compromisos específics entre els agents.
- De l'assumpció plena de la proposta per part dels actors que hi han d'intervenir.
- De l'àmbit territorial en que s'ha d'implementar, sabent que això incidirà directament en l'estructura posterior del servei.
- Detecció de necessitats.

FASE INICIAL: definició d'objectius i formalització

- Definició dels objectius, l'estructura (corresponsabilitat i cogestió en xarxa) i l'operativització: consells (supra)municipals, immigració i món rural.
- Establiment de prioritats i línies estratègiques a curt, mitjà i llarg termini.
- Establiment del pla d'acció i del full de ruta.
- Establiment del calendari i la temporalització.
- Establiment dels protocols i procediments.
- Establiment dels mecanismes d'autosostenibilitat i continuïtat.
- Establiment dels sistemes d'avaluació.

FASE D'IMPLEMENTACIÓ: aplicació

- Posada en marxa de les actuacions, en aquest cas de primera acollida i especialitzada (continguts lingüístics, normatives laborals i d'estrangeria i introducció a la cultura catalana i local).
- Vetllar pel manteniment de la implicació i la corresponsabilitat.

FASE D'AVALUACIÓ: valoració d'impacte

- Entès com a cíclic i constant, per poder reajustar les accions en el transcurs del mateix procés.

Aquest model d'implementació al món rural hauria de ser aplicat en zones amb característiques homogènies, la qual cosa permetria

optimitzar recursos i multiplicar-ne el valor. No obstant això, cal tenir en compte que també implicaria la necessitat d'una coordinació més eficaç, àgil i integral. Així, caldria reforçar *a priori* l'entesa i orientació comuna, i quins serien els procediments d'actuació.

2.7. CONCRECIÓ DE CONCEPTES CLAU EN ELS ÀMBITS ESPECÍFICS DE L'EDUCACIÓ, LA SALUT, EL TREBALL, L'ACCIÓ SOCIAL I L'HABITATGE

A continuació plantejarem, de manera esquemàtica, les propostes per a la millora de les situacions de risc en la integració de les persones immigrades al món rural. Aquest és un tractament dels conceptes clau específics de cada àmbit d'actuació, a tall d'actuacions específiques que cal tenir en compte i que han de complementar els plans genèrics abans comentats d'acollida i també els futurs plans d'integració amb relació a cada àmbit d'actuació.

SITUACIONS DE RISC

Educació

- La incorporació d'alumnes en el transcurs del curs dificulta la dinàmica escolar.
- Desconeixement mutu entre els alumnes nouvinguts i autòctons.
- Desconeixement dels professors pel que fa als aspectes més significatius de la cultura dels nouvinguts a causa de la gran diversitat d'orígens.
- Manca d'espais de lleure.
- Poca participació de nens i joves de pocs recursos a les activitats de lleure (ja sigui com a membres de les associacions de lleure o com a usuaris d'aquestes).
- Manca generalitzada de participació dels pares i mares.

Formació d'adults

- Desconeixement de la llengua catalana.
- Poca sensibilització quan a la necessitat de formació en determinats orígens.

SITUACIONS DE RISC (cont.)

Formació d'adults (cont.)

- Manca de metodologia de treball dels formadors segons les tipologies d'alumnes immigrants.

Salut

- Problemes de comunicació cultural i lingüística.
- Dificultat d'adopció de pautes de comportament preventives.

Treball

- Necessitat de cobrir llocs de treball tècnics i la manca de formació professional.
- Respecte als drets i deures professionals (a través de xarxes formals o informals).
- La necessitat de permís de treball que comporta un llarg camí per tenir equiparació d'oportunitats.
- Problemes de comunicació a la feina.
- Manca de relacions entre els serveis que conformem l'àmbit de treball.

Acció social

- Manca de serveis encarregats de la transmissió dels trets culturals dels nous nadius.
- Problemes de comunicació lingüística.
- Desconeixement mutu de característiques culturals.
- Desconeixement dels serveis socials i recursos en general.
- Manca de transversalitat entre els agents socials que conformen la xarxa de serveis comunitaris.
- Massa incidència en els mitjans de comunicació del concepte de diferència.

Habitatge

- Dificultat de trobar pisos de lloguer.
- Concentració en un mateix pis, manca d'interrelació entre veïns.

CONCEPTES CLAU PER A LA MILLORA

Educació

- Potenciació de les aules d'acollida.
- Promoció de programes de mediació escolar.
- Potenciació de la proximitat com a factor (oportunitat a les zones d'escoles rurals).
- Creació de dinàmiques de coneixement a través dels mateixos alumnes immigrats.
- Homogeneïtzació de les proporcions d'alumnat immigrat als centres.
- Concepció del centre educatiu com a espai d'ús social més enllà de l'horari escolar (ordinadors, per exemple).
- Mòduls formatius obligatoris per al professorat en atenció a la diversitat.
- Potenciació de la diversitat com a concepte enriquidor, tot evitant estereotipar-la.
- Informació dels espais existents, més dotació d'infraestructures.
- Promoció de la creació d'associacions d'educació en el lleure.
- Promoció de que els projectes educatius d'entorn tinguin en compte l'encaix de l'educació no formal (entre altres, l'educació en el lleure) com a espai formatiu de ciutadania, civisme i participació.
- Facilitació d'ajuts econòmics per cobrir les quotes a les persones amb dificultats econòmiques.
- Mediació i informació a les famílies de la tasca educativa del món del lleure.
- Conscienciació i formació dels monitors i directors de les associacions de lleure.
- Beques associatives (per ser membres d'esplais i agrupaments) per poder participar a les activitats dels caps de setmana, a les sortides mensuals, i a les colònies o campaments de final de curs i beques per a activitats d'estiu.
- Involucració en el mateix pla educatiu d'entorn.

Formació d'adults

- Adaptació dels horaris de formació a les necessitats dels immigrants.
- Foment de la formació en el treball.

Salut

- Potenciació de la figura de l'agent de salut (amb limitacions temporals).
- Formació al personal sanitari (atenció a la diversitat).

Treball

- Foment de la polivalència de cicles formatius de la mateixa família (formació professional agrària), orientada al sector (entenen les idiosincràsies d'aquest).
- Lligat a l'esforç dels usuaris i beneficiaris dels serveis d'acollida (tenint en compte la limitació que suposa la situació jurídica de la persona immigrada).
- Existeix suficient informació. La incidència ha de ser vers l'ocupador. Potenciació de l'eficàcia i del desplegament de la inspecció.
- Potenciació de la xarxa d'agents socials (sindicats, associacions, administració).
- Formació als agents socials en normativa d'estrangeria i acollida.

Acció social

- Potenciació de la creació i el manteniment de les associacions i la seva implicació en processos sensibilitzadors, participatius i integradors.
- Foment de la cultura del treball en equip.
- Més dotació de serveis de mediació i reducció (delimitats en espai i temps).
- Més èmfasi en la igualtat que en la diferència.

Habitatge

- Borses d'habitatge (amb intermediaris/mediadors).

3

Recull de bones pràctiques d'acollida i integració

En aquest capítol s'ha fet un recull de les bones pràctiques en accions d'acollida aportades als grups de treball organitzats i per part de diferents entitats, ja siguin consells comarcals, diputacions o municipis.

El capítol està organitzat en tres parts:

La primera és una selecció de les bones pràctiques que hem trobat que resumeixen millor l'objectiu del llibre: la integració de les persones immigrades al món rural. Es publiquen actuacions directament relacionades amb la immigració i altres que no ho estan però que, per les seves característiques i repercussions poden realitzar una funció integradora en l'àmbit local.

La segona part és un exemple d'actuació per part d'una empresa privada. Malgrat que l'objectiu del treball estava centrat en actuacions socials i per part d'entitats públiques, és evident que les accions d'acollida en l'àmbit laboral són un complement bàsic a l'hora de promoure la integració de les persones novvingudes a la nostra societat.

La tercera és una llista de totes les bones pràctiques d'acollida de persones immigrades aportades, que han proporcionat informació imprescindible per poder elaborar el document final però, que per motius d'espai, no s'han publicat íntegrament.

Les bones pràctiques d'acollida i integració de les persones novvingudes estan ordenades pel territori al qual fan referència.

3.1. CATALUNYA

3.1.1 Jornades Anuals de Dones Immigrades

Data d'inici de la bona pràctica: març de l'any 2004.

Data de finalització de la bona pràctica: es realitza cada mes de març.

Institució organitzadora

Institut Català de les Dones, en col·laboració amb la Xarxa de Dones Immigrades.

Persona responsable

Anna Solà Arguimbau
Directora del Pla d'Acció i Desenvolupament de Polítiques de Dones a Catalunya 2005-2007.

Destinatari de la bona pràctica

Dones immigrades i autòctones del territori on es realitza la jornada.

Definició

- 6 de març de 2004. *Què és això del 8 de març? Les immigrades ho expliquen*, a Mataró.
- 20 de març de 2005. *Reptes actuals de la immigració femenina*, a Granollers.
- 18 de març de 2006. *La política de les dones als contextos migratoris*, a Manresa.
- 17 de març de 2007. *Sabers i experiències per a l'acolliment de dones immigrades*, a Olot.

Àmbit de la bona pràctica

Les jornades es fan sempre en diferents llocs del territori català i en ciutats mitjanes emmarcades en un entorn rural.

Punt de partida

La migració femenina a Catalunya correspon gairebé a un 50% de la migració general. Aquesta situació comporta la necessitat de dissenyar i actuar tenint en compte la diferència de ser dona o home en el procés migratori, ja que els itineraris, les necessitats i les propostes de les dones són específiques i substancialment diferents de les situacions que viuen els homes. Aquestes jornades constitueixen un marc idoni per a la participació de les migrades i l'establiment de relacions entre elles i les autòctones. Es tracta de potenciar un espai des del qual formular propostes d'actuació en tots els àmbits i planificar i programar projectes en comú.

Descripció

Es pretén potenciar espais de reflexió, d'intercanvi d'experiències i de construcció de xarxes

de relació per a les dones immigrades i les autòctones i, alhora fer visible la presència i el fet diferencial de la migració femenina.

Les associacions de dones i, en especial, de les dones immigrades, juguen un paper clau en l'acolliment de les migrades i en el coneixement mutu entre novingudes i autòctones, sobretot als entorns rurals.

Es pretén, també, potenciar la relació de l'ICD amb el món local, per tal d'avançar en estratègies conjuntes de cara al foment de la participació social de les dones immigrades.

Conclusions de la bona pràctica

A través d'aquestes jornades s'ha propiciat l'intercanvi d'informació i les relacions entre les dones en els marcs associatius, de grups i de dones de les diferents comunitats, amb interessos i desitjos diversos i, alhora, s'ha potenciat la participació i la visualització de les dones immigrades.

Foto 1: Jornades de dones immigrades

Font: Institut Català de les Dones.

Identificació de la persona que emplena la fitxa

Anna Solà Arguimbau

Directora del Pla d'Acció i Desenvolupament de Polítiques de Dones a Catalunya 2005-2007.

3.1.2. Accions de promoció de la participació i de les relacions de les dones immigrades

Data d'inici de la bona pràctica: juny del 2007.

Data de finalització de la bona pràctica: setembre del 2008.

Institució organitzadora

Institut Català de les Dones, en col·laboració amb l'associació de dones immigrades Yemanjá. Es treballarà, a més, coordinadament amb els municipis on es realitzin les trobades.

Persona responsable

Mercè Fernández
Institut Català de les Dones.

Destinatari de la bona pràctica

Representants d'ens locals, dones immigrades i dones autòctones del territori on es realitza l'actuació.

Definició

Realització de tallers amb els objectius de:

- Promoure la participació i la visibilització de la immigració femenina a Catalunya.
- Fomentar l'associacionisme entre les dones immigrades als territoris.
- Potenciar les interrelacions entre les dones immigrades i les autòctones, tot aprofitant els espais associatius i de participació de les dones.
- Aconseguir tenir dades per a la realització de diagnòstics territorials que donin compte

Foto 2: Accions de promoció de la participació i de les relacions de les dones immigrades

Font: Institut Català de les Dones.

de la situació concreta de cada territori i que serveixin per a avaluar les aplicacions de les polítiques públiques en relació amb les dones immigrades.

Àmbit de la bona pràctica

Està previst que els tallers es facin a les poblacions següents: Granollers, Alfarràs, Tarragona, Figueres, Sant Feliu de Guíxols, Roses, Olot, Sabadell, Terrassa, Manresa, Mataró, Cubelles, Tortosa, Reus, Roquetes i Barbens.

Punt de partida

Es parteix de la valoració realitzada respecte de diverses activitats i trobades amb dones immigrades en els marcs associatius.

La creixent feminització de la immigració constitueix un fet cada cop més assolit i nomenat socialment. Malgrat aquest reconeixement, en moltes ocasions les propostes no s'adeqüen suficientment al procés migratori de les dones, que és divers, tant amb relació als col·lectius de procedència, com amb els llocs d'arribada de les dones.

Descripció

Els tallers s'adeqüen i es dissenyen amb acords previs amb les dones del territori on es realitzen. Continguts dels tallers:

Sessió 1. Introducció general. Immigració femenina a Catalunya. Les associacions de dones immigrades. Història i aportacions de la immigració femenina.

Sessió 2. La societat catalana. Coneixements generals. Intercanvis d'experiències.

Sessió 3. Posada en comú de les dues sessions. Conclusions i propostes d'actuació al territori.

Conclusions de la bona pràctica

És d'hora encara per aventurar conclusions glo-

bals, atès que aquests tallers s'han començat a fer recentment i està previst que durin tot l'any vinent. No obstant això, els que ja s'han dut a terme han servit, sens dubte, per potenciar les interrelacions entre les dones immigrades i les autòctones i per fomentar l'associacionisme entre les dones immigrades als territoris.

Identificació de la persona que emplena la fitxa

Mercè Fernández
Institut Català de les Dones.

3.1.3. El Bibliobús als municipis rurals

Data d'inici de la bona pràctica: Pla de Bibliobusos elaborat l'any 2006.

Data de finalització de la bona pràctica:

Desplegament del pla fins al 2013.

Institució

Àrea de Biblioteques de la Direcció General de Cooperació Cultural del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Persona responsable

Anna Falguera i Rosas
Directora general de Cooperació Cultural del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.
Portal de Santa Madrona, 6-8
08001 Barcelona
Tel. 93 316 27 80
cooperaciocultural@gencat.net

Destinatari de la bona pràctica

Municipis entre 300 i 3.000 habitants.

El servei es presta de manera setmanal o quinzenal, depenent del nombre d'habitants de la població. En el cas, però, d'alguns municipis de menys de 350 habitants, el servei només es pot oferir en règim mensual.

A cada municipi, el bibliobús té una parada convenientment senyalitzada en un espai cèntric de fàcil accés. El temps d'estada a la parada és entre 2,5 i 3 hores.

Un bibliobús sol atendre entre 9 i 18 municipis de mitjana.

Cada bibliobús atén, en conjunt, una mitjana de població de 12.000 a 15.000 persones. En canvi, ofereix un tracte personalitzat propi de biblioteques molt petites. Per les característiques de la feina, els bibliotecaris poden conèixer molt bé les necessitats dels usuaris i usuàries i donar-los resposta en un termini relativament breu; en aquest sentit és un servei molt ben valorat.

Definició

El bibliobús és un servei bibliotecari mòbil que té per objectius:

- Facilitar serveis de biblioteca pública amb estàndards de qualitat.
- Assegurar l'accés sostenible al sistema de lectura pública en municipis entre 300 i 3.000 habitants.
- Organitzar els serveis bibliotecaris existents i potenciar la cooperació entre les diferents institucions implicades.

Els serveis itinerants són una bona fórmula per facilitar recursos a les poblacions rurals o allunyades dels centres urbans, que així poden disposar de les mateixes oportunitats que les poblacions més grans o millor comunicades.

Àmbit de la bona pràctica

Serveis d'informació, culturals i de lleure.

Als bibliobusos, a més de garantir l'accés a la informació, ja que es doten dels documents que té la biblioteca estable de referèn-

cia i ofereixen accés a Internet, es fa constantment feina de foment de la lectura.

Punt de partida

La llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya, estructura el sistema de lectura pública a partir de dos elements bàsics: en primer lloc, les biblioteques públiques i, en segon lloc, els serveis de suport a la lectura pública.

El mapa de la lectura pública de Catalunya estableix que hi ha d'haver biblioteca estable en municipis de més de 300 habitants i biblioteques mòbils (bibliobusos) en municipis de menys de 3.000 habitants.

Descripció

Els bibliobusos o biblioteques mòbils han estat i són una de les millors maneres de facilitar l'accés a la lectura pública a molts ciutadans i ciutadanes i, en aquest sentit, s'han beneficiat de les millores informàtiques dels últims anys, que els permeten introduir els recursos d'una biblioteca moderna i actualitzada.

Cada bibliobús pot transportar uns 4.000 documents per deixar en préstec (entre llibres, vídeos, discs i revistes), als quals s'ha de sumar el fons que té a disposició i que suposa una col·lecció d'uns 12.000 documents. El fons es va renovant constantment. Els bibliobusos, pel fet de tenir grans limitacions d'espai, han de ser molt estrictes en el manteniment i actualització de la seva col·lecció, que cal adaptar molt acuradament a les necessitats dels usuaris.

Avui en dia, a Catalunya hi ha 11 bibliobusos en funcionament i la previsió, un cop desplegat el Pla, és de 34 bibliobusos.

Conclusions de la bona pràctica

Els resultats obtinguts pels bibliobusos ens fan veure la idoneïtat d'aquest servei per atendre

les necessitats d'informació, de cultura i de lleure de les poblacions de menys de 3.000 habitants.

El bibliobús és un servei molt ben valorat pels habitants de les poblacions a les quals dona servei i s'ha convertit en un element que compta a la vida quotidiana dels ciutadans, que veuen com infants i adults tenen així les

mateixes oportunitats d'informació que els habitants de les poblacions més grans.

Els aspectes més valorats pels usuaris són: la periodicitat del servei (setmanal o quinzenal) i el tracte directe i personalitzat; la possibilitat d'obtenir fàcilment documents que el bibliobús no té, ja sigui demanant-los a la biblioteca cap de zona o a altres biblioteques a través del préstec interbibliotecari; l'accés a discs i vídeos; la incorporació d'Internet gratuïta i el suport a l'àmbit escolar.

Fotos 3 i 4: Exterior i interior del bibliobús

Font: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.

Entre els aspectes per millorar en els quals ja es treballa, destaca l'adequació dels fons bibliogràfics a les demandes i necessitats dels usuaris (més obres de ficció per a adults, ampliació de la secció infantil...), per tal que els llibres que el bibliobús porta habitualment responguin als interessos reals de la població a la qual serveix.

Ens trobem, doncs, davant un servei dinàmic, ben acollit per la població i que encara té molts reptes per aconseguir, però que creiem que és la millor resposta a les necessitats d'aquests municipis.

Persona que emplena la fitxa

Anna Falguera i Rosas

Directora general de Cooperació Cultural del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Portal de Santa Madrona, 6-8

08001 Barcelona

Tel. 93 316 27 80

cooperaciocultural@gencat.net

3.2. BAGES

3.2.1. Integració de persones immigrades al municipi de Navàs

Data d'inici: maig del 2006.

Data de finalització: juny del 2007.

Institució

Ajuntament de Navàs, Regidoria de Benestar i família.

Persona responsable

Maria Àngela Estruch i Carbonell
Alcaldeessa de Navàs.
Tel. 649 467 326
estruchca@navas.cat

Destinatari de la bona pràctica

Persones immigrades amb inquietuds per aprendre la nostra llengua i voluntat d'integració al poble.

Definició

La iniciativa va sorgir de la població immigrada, que, mitjançant la Regidoria de Benestar i Família, va manifestar la seva voluntat d'aprendre la nostra llengua. Des de l'Ajuntament de seguida es va veure necessari aprofitar aquesta voluntat i donar satisfacció a aquestes persones.

Ens va semblar que l'aprenentatge de la llengua era fonamental, però que calia aprofitar l'ocasió per relacionar la població immigrant amb la gent del poble i que el coneixement fos recíproc.

Àmbit de la bona pràctica

L'àmbit on es desenvolupava la tasca era el municipi de Navàs, tot i que els alumnes eren també d'altres municipis de la rodalia. El lloc on s'impartien els coneixements era a la llar d'infants municipal. El nombre màxim d'alumnes era de 15.

Punt de partida

El desconeixement de la llengua porta tot un seguit de dificultats, tant per a la població immigrada, com per a la població autòctona. Des de la Regidoria de Benestar es va veure que la llengua constituïa un escull per

a les persones immigrades, però que l'objectiu havia de ser la integració total al poble, apropant-los al dia a dia, a la gent, i als nostres costums.

Descripció

Tal com s'ha assenyalat, per nosaltres els objectius primordials eren dos, d'una banda l'aprenentatge de la llengua i, de l'altra, la integració al poble i al país, amb un coneixement del dia a dia de la població, amb el contacte directe amb la gent i, si era possible, amb la vivència de les festes i els costums. Això es va aconseguir en: tió, Reis, castanyada, la Festa de la Interculturalitat, en la qual els alumnes van participar, juntament amb entitats locals (Càritas, l'ONG Germans del Món...) fent-nos viure experiències dels seus països, en temes de cultura (folklore, gastronomia i vestimenta, entre altres).

En cada classe s'intentava combinar coneixements propis de la llengua amb continguts d'apropament al poble i a la seva gent. Per aconseguir-ho, vam establir un seguit de visites de diferents professionals del poble i dirigents d'entitats, que, d'una banda, exposaven de primera mà el seu funcionament i la seva importància per a nosaltres com a poble i, de l'altra, s'apropaven a aquest nou col·lectiu amb tots els trets diferencials, de manera que es facilitava la convivència entre tots i totes. També es van fer visites a diferents llocs del poble:

Visita a l'aula de professionals del CAP. Explicació dels horaris i de la seva dinàmica.

Visita de l'aula al CAP en horari sense pacients.

Visita a l'aula d'un forner. Lloc d'ubicació i explicació dels productes que ofereix, horari i tot el que va semblar interessant d'explicar relacionat amb la compra-venda.

Visita a l'aula de la directora del CEIP Sant Jordi, escola on majoritàriament estan matriculats els/les fills/es dels immigrants.
Visita de l'aula a l'escola.

Visita a l'aula de la presidenta de Dones d'Avui per Navàs, funcionament de l'entitat i objectius a aconseguir.

Visita a l'aula del director de la residència d'avis.
Visita a la residència.

Visita dels alumnes a l'Ajuntament, se'ls en va explicar la composició, els tràmits, les persones que els feien, com s'havien d'omplir les instàncies...

Visita dels alumnes a la biblioteca municipal. La directora els va explicar tot allò que els podia interessar i els va convidar a utilitzar la biblioteca.

Com a mestra, encara que ara faig d'alcaldeessa, vaig considerar oportú dur a terme directament aquesta activitat.

Es va realitzar una visita a l'aula o una sortida un cop cada mes, aproximadament.

Les activitats es feien dos dies a la setmana. Les classes eren gratuïtes.

Fotos 5 i 6: Actes d'integració de persones immigrades a Navàs

Font: Ajuntament de Navàs.

Conclusions de la bona pràctica

L'aprenentatge de la llengua va ser lent, els/les alumnes eren majoritàriament polonesos/es i també romanesos/es, però la tasca va ser més lleugera, atès que una noia polonesa i una de romanesa coneixien força bé el castellà. Tant el col·lectiu d'immigrants com la població van acceptar de molt bon grat la interacció que hi va haver i, segons la nostra opinió, els objectius es van assolir.

Persona que emplena la fitxa

Maria Àngela Estruch i Carbonell
Alcaldeessa de Navàs.
Tel. 649 467 326
estruchca@navas.cat

3.3. PALLARS SOBIRÀ

3.3.1. Suport i orientació en l'educació dels fills a Pares i Mares immigrants

Data d'inici de la bona pràctica: octubre del 2005.

Data de finalització de la bona pràctica:
desembre del 2005.

Institució

Consell Comarcal del Pallars Sobirà.

Persona responsable

Krishna Monton Mora
Tècnic d'immigració
Consell Comarcal del Pallars Sobirà.
C/Mig, 9
25560 Sort

Destinatari de la bona pràctica

Pares i mares immigrants o bé d'altres en què s'hagi detectat la necessitat d'orientació pel que fa a pautes educatives; a més, tots aquells pares i mares interessats en les xerrades que es realitzen.

Definició

Realització d'un seguit de xerrades per a pares i mares (en principi immigrants, però ofertes a tothom) sobre diferents temes que ells van escollir en una enquesta prèvia.

Segon any de realització d'aquest projecte, que busca la participació activa de les AMPA escolars i dels pares i mares de les escoles.

Àmbit de la bona pràctica

El projecte es duu a terme a les poblacions de Sort, Rialp, Llavorsí, Ribera i Esterrí d'Àneu, respectivament.

Hi col·laboren els Serveis Socials del Consell Comarcal i el Centre Social Casa Xorret, Creu Roja Pallars Sobirà i AMPA de la comarca.

Punt de partida

Tant des dels serveis socials d'atenció primària com en les coordinacions realitzades amb altres serveis (CEIP, IES, àrea bàsica de

salut...) s'han detectat mancances formatives i dificultats d'adaptació (en les dones immigrants) per les particularitats culturals dels seus països d'origen, respecte de l'atenció i cura dels seus fills i de la seva pròpia salut; situacions familiars amb fills menors d'edat, que tenen problemes a l'hora de tenir-ne cura amb relació a aspectes de vital importància per al desenvolupament d'aquests, com l'alimentació, la higiene, el seguiment mèdic i escolar, la disciplina, l'ordre i l'establiment d'horaris i rutines...

Per aquest motiu, es vol posar en marxa un espai de trobada per a pares i mares immigrants, on compartir les seves experiències i dubtes pel que fa a l'educació dels fills i rebre, al mateix temps, pautes per part de professionals especialitzats que els ajudin en la tasca diària d'educar.

Descripció

Xerrades col·loqui a càrrec de professionals de la psicologia i la salut sobre els temes següents:

La Família

- Concepte segons cultures
- La separació dels fills
- El retrobament
- Adaptació a la nova vida familiar

Educació

- Disciplina. Els límits
- Càstigs i recompenses. Autoestima
- Educació compartida. Paper dels pares. Importància de la concordança i congruència. Compatibilitat de la vida familiar i laboral

Hàbits

- Rutines. El son. L'alimentació
- L'ordre
- La higiene

- Distribució del temps (deures escolars i familiars, temps de lleure)

Comunicació

- Relació de pares i fills segons les edats.
El joc com a eina de comunicació en la infància
- Comunicació amb la parella
- Relació amb altres cuidadors dels fills
- Relació amb l'escola

Salut

- Dieta i alimentació
- Malalties infantils
- Vacunacions
- Prevenció d'accidents domèstics
- Salut de la mare

A les sessions es disposa d'un servei de guarderia per tal que les famílies puguin deixar els fills a càrrec de professionals sense cap cost, a fi d'evitar que el fet de tenir cura d'aquests sigui un impediment per assistir a les xerrades.

Fotos 7: Tríptic de la Jornada: Només la formació dels teus fills és important?

El més important no és ensenyar, sinó que els fills aprenguin, i no ho oblidis mai: si vols aprendre, ensenya!

"La educación es mana"

XERRADES PER A PARES I MARES DEL PALLARS SOBIRÀ

Organitza:

Amb el suport:

**XERRADES PER A PARES I MARES
CURS 2006- 2007**

Font: Consell Comarcal del Pallars Sobirà

S'intenta millorar les capacitats personals dels pares/mares immigrants a través de la seva formació; conèixer la realitat de la forma d'educar dels immigrants i proporcionar-los les pautes educatives adequades per garantir la salut física i psíquica dels seus fills; crear un ambient de confiança per establir una bona relació entre el professional i els pares; conèixer la forma d'educar els fills que té cada família; respondre els seus dubtes; proporcionar-los pautes adequades per a l'educació dels fills.

Conclusions de la bona pràctica

Les xerrades per a pares, mares i tutors han complert les expectatives en la mesura que el nombre d'assistents a aquestes ha estat notable.

Per escollir les temàtiques de les xerrades es va elaborar un sondeig on pares de dues escoles proposaven possibles temes que es podien abordar.

Des del Consell Comarcal, hi hem afegit les xerrades de multiculturalitat i relacions d'iguals, així com els punts en les xerrades sobre alimentació, de canvi de dietes (segons països d'origen) i adaptacions a la dieta mediterrània sense perdre els orígens.

És important en l'avaluació d'aquest projecte veure que les xerrades estaven repartides per tota la comarca i que, alhora, eren diferents les unes de les altres, la qual cosa ha fet complir un dels objectius que ens havíem plantejat, el de la mobilitat comarcal (tenint sempre en compte les dificultats que de vegades això pot comportar).

Les xerrades sobre disciplina i educació en valors (racisme, sexisme i tolerància) han estat les xerrades que han tingut una major acollida entre els assistents.

En acabar les xerrades, tant el ponent com els assistents elaboraven una breu valoració sobre la xerrada, així com altres propostes de properes xerrades per al curs 2007/2008.

Possibles millores:

- Major afluència d'assistents
- Implicació plena de les diferents AMPA de la comarca en la difusió i col·laboració a l'hora de triar i realitzar les xerrades
- Possibilitat d'oferir una activitat alternativa a les xerrades i organitzar-les en dies festius, per tal d'augmentar el nombre d'assistents

Identificació de la persona que emplena la fitxa

Krishna Monton Mora
Tècnic d'immigració.
krishnadebandai@hotmail.com

3.4. SEGARRA

3.4.1. Jornada intercultural: Colors

Data d'inici: 20 de març de 2007.

Data de finalització: 2 de maig de 2007.

Institució

Pla Educatiu d'Entorn de Guissona.

Persona responsable

Laia Oto Florensa
Assessora LIC.
C/ Passatge Pompeu, 4 6a
25006 Lleida
Tel. 973 245 316
loto@xtec.cat

Claustre Oliveres Vidal
Tècnica pel Pla Educatiu d'Entorn
Espai Fassina.
Plaça Vell Pla, 7

25210 Guissona
Tel. 973 551 623
joventut@guissona.cat

Destinatari de la bona pràctica

Tota la població. Han participat en l'organització de la jornada totes les comunitats novvingudes, els centres educatius i algunes associacions i entitats del municipi.

Definició

El dissabte 21 d'abril de 2007 es va celebrar la jornada intercultural **Colors**. Durant tot el dia es van realitzar diferents activitats per a grans i petits, per tal de donar a conèixer la cultura i les tradicions catalanes i de la resta de nacionalitats majoritàries al nostre municipi.

Àmbit de la bona pràctica

La jornada intercultural es va desenvolupar en una plaça de la vila de Guissona, per tal de poder arribar a tota la població.

La preparació de la jornada es va fer a la sala del jovent de l'Ajuntament de Guissona i als locals de les entitats del municipi.

Punt de partida

A principis de 2006, el Departament d'Educació i l'Ajuntament de Guissona van signar un conveni de col·laboració per endegar el Pla Educatiu d'Entorn en aquesta població, atès que tot i tractar-se d'una població d'àmbit rural, comptava amb un percentatge elevat de població novvinguda, actualment al voltant d'un 40%.

Des del Pla Educatiu d'Entorn es desenvolupen activitats amb uns objectius comuns: fomentar l'ús de la llengua catalana, la interculturalitat i la cohesió social. Entre aquestes activitats es va incloure la jornada intercultural, que responia als objectius del Pla.

La primera jornada intercultural es va dur a terme l'estiu de 2006 des del Pla Local de Joventut, amb l'objectiu d'arribar a tota la població jove. Amb aquesta reorganització de la jornada hem pretès arribar a tota la població.

Descripció

La **jornada intercultural Colors** es va desenvolupar amb l'objectiu de fomentar la interculturalitat, l'ús de la llengua catalana i la cohesió social per tal de:

- Facilitar la interrelació entre famílies autòctones i nouvingudes.
- Sensibilitzar i fer conèixer a la població la importància de la diversitat cultural i lingüística, entenent-la com una riquesa i no com un problema.
- Fomentar la participació plena i normalitzada de l'actual població del municipi.

El dia 21 de març es va decidir tirar endavant el projecte i es va contactar amb totes les entitats, associacions i agrupacions de la localitat, així com els inscrits a la campanya del voluntariat lingüístic, amb la idea d'iniciar el procés de sensibilització per dur a terme l'actuació.

A partir d'aquí es van organitzar diverses reunions amb els diferents col·lectius. L'objectiu era de coordinar les tasques que desenvoluparia cada grup. D'acord amb això, es va començar a definir un programa que durant el matí preveia activitats pròpies de la cultura catalana i a la tarda actes provinents d'altres cultures, de la manera següent:

A la Fassina

11.00 h. Conferència *La diversitat enriqueix?*, amb Luis Miguel Narbona.

12.00 h. Taula rodona *Voluntariat lingüístic... voluntaris i aprenents*.

13.00 h. Cloenda voluntariat lingüístic.

Sortida des de la plaça Bisbe Benlloch

12.00 h. Gegants i capgrossos.

Cercavila dels gegants i capgrossos pels carrers de la vila fins a la plaça Vell Pla.

A la plaça Vell Pla

13.00 h. Tallers i activitats per a petits i grans.

Pintem el mandala.

Fes ballar la geganta!

Iniciació al món casteller.

14.00 h. Dinar de germanor.

Durant el dinar es van explicar contes d'arreu del món.

15.00 h. Jocs d'arreu del món, un món de jocs.

Per descobrir i conèixer l'origen i l'ús de diferents jocs d'arreu del món, a més de poder-hi jugar i gaudir-ne. El parxís, el quatre en ratlla, les curses de sacs, l'auale, el dominó, la xarranca o les dames són alguns dels jocs que s'hi podien trobar.

18.00 h. Tallers per la convivència.

Trenes africanes, grafitis i tatuatges d'henna.

18.00 h. Músiques del món.

Recorregut per la música del Senegal, de Romania, Ucraïna i Bulgària.

A diferència de l'anterior jornada, enguany s'hi van incloure activitats de promoció de la cultura catalana (sardanes, castellers, cercavila amb gegants i capgrossos...), que van tenir molta acceptació per part de tota la població.

Com a novetat, es va organitzar un dinar intercultural, que va comptar amb la participació de representants de les comunitats

nouvingudes majoritàries al municipi (romanesos, ucraïnesos, búlgars, senegalesos i marroquins) que van elaborar plats típics dels seus països. També hi van participar entitats i associacions del municipi promovent la cuina catalana. Es van comptabilitzar 350 tiquets venuts: per tant, una elevada participació, amb gent de totes les edats i de totes les nacionalitats, la qual cosa es considera molt satisfactòria.

El cost de la jornada el va assumir el Pla Educatiu d'Entorn, en col·laboració amb el Pla Local d'Immigració i el Pla Local de Joventut. Les despeses totals van ser de 3.000 euros.

Cal destacar que moltes de les persones implicades hi van participar de forma altruïsta, treballant durant un mes per dur a terme aquest projecte comú.

El dinar es va assumir amb la venda dels tiquets i una subvenció per part de l'Ajuntament.

Conclusions de la bona pràctica

Com a conclusió, cal destacar que amb la bona pràctica hem definit un espai de trobada entre famílies autòctones i nouvingudes, a través del qual s'han conegut trets identificatius d'altres cultures i s'ha normalitzat el treball conjunt entre la població autòctona i la nouvinguda.

Tot i la calor del migdia i la pluja de la tarda, cal enfatitzar una gran participació a totes les activitats que es van portar a terme, sobretot pel que fa a famílies; per tant, creiem que la jornada ha arribat a tota la població.

Creiem que preparar un dinar intercultural amb un volum tan elevat de públic comporta molta organització i un gran nombre de voluntaris per coordinar-ne l'organització. Per

això, de cara a una propera edició ens fa l'efecte que caldrà comptar amb més recursos humans si volem seguir fent el dinar. De la mateixa manera, també és molt difícil definir les quantitats de menjar necessàries per fer un tastet de la cuina de cada país, amb la qual cosa va sobrar molt menjar.

Pel que fa a les perspectives futures, creiem que en un municipi on creix molt ràpidament la població nouvinguda, cal portar a terme el tipus d'activitats que comportin la coordinació de diferents grups de la població, de manera que, l'any vinent tornarem a desenvolupar una jornada intercultural, també al voltant de Sant Jordi i cercant els elements comuns entre totes les nacionalitats que ens envolten.

Identificació de la persona que emplena la fitxa

Laia Oto Florensa
Assessora LIC.
C/ Passatge Pompeu, 4 6a
25006 Lleida
Tel. 973 245 316
loto@xtec.cat

Claustre Oliveres Vidal
Tècnica pel Pla Educatiu d'Entorn
Espai Fassina.
Plaça Vell Pla, 7
25210 Guissona
Tel. 973 551 623
joventut@guissona.cat

3.5. SEGRÀ

3.5.1. La ZER com a organització educativa acollidora

Data d'inici de la bona pràctica: 1 de setembre de 1997.

Data de finalització de la bona pràctica:

Actualment encara està en vigència.

Institució

ZER Alt Segrià (CEIP Sant Joan de Benavent de Segrià, CEIP Blanca de Villalonga de la Portella, CEIP El Roser de Torre-serona, CEIP Vilanova de Segrià).

Persona responsable

Equip directiu, claustre, alumnat i familiars (comunitat educativa de la ZER Alt Segrià).

M. Pilar Terés Gruas

Directora

C/ Escoles, 23

25134 La Portella

973 186 103

mteres2@xtec.cat

Destinatari de la bona pràctica

Aquesta pràctica va dirigida a totes les persones que s'incorporen a la nostra ZER, especialment a l'alumnat. La dinàmica sociodemogràfica ha fet que vinguin famílies novingudes de l'estranger, especialment a la Portella. Cal pensar, també, en el coneixement d'altres cultures del professorat que s'incorpora a les nostres escoles.

Definició

Les zones escolars rurals (ZER) són agrupacions d'escoles de municipis propers, que s'uneixen per treballar conjuntament. L'escola rural en general, i la ZER com a recurs organitzatiu al nostre país, sempre han tingut un plantejament acollidor. La diferència d'alumnat ha estat el tret definidor de l'escola de poble i dels plantejaments educatius. L'aula aplega infants de diferents edats, nivells i orígens. Tot plegat fa que la flexibilitat, la personalització i la cerca d'accions educatives coherents amb la diferència, hagin d'estar al centre de la nostra tasca. L'arribada de persones novingudes als pobles inclou més

complexitat, que creiem que cal atendre des d'aquestes tres perspectives apuntades.

Àmbit de la bona pràctica

L'àmbit de realització de la pràctica és la zona escolar rural Alt Segrià, que agrupa les escoles dels municipis de Benavent de Segrià, la Portella, Torre-serona i Vilanova de Segrià. Situades, com bé indica el seu nom, al Nord de la comarca del Segrià, en un radi al voltant de 10 quilòmetres de la capital, Lleida. La nostra realitat escolar ha canviat molt en poc temps. S'ha de tenir en compte que l'any 2000 a les nostres escoles pràcticament no hi havia alumnat nouvingut. Ara, set anys més tard, a l'escola de la Portella en tenim entre 70% i 80% i de cinc nacionalitats diferents. A les altres escoles hi ha un degoteig creixent. La proximitat a Lleida i les possibilitats de treball al camp i a la indústria agroalimentària fan que els nostres pobles visquin un creixement de matrícula per l'arribada de famílies novingudes i per l'opció de famílies de la ciutat d'anar a viure a pobles propers.

Punt de partida

La ZER es va constituir davant la necessitat del professorat d'iniciar un projecte comú, que trenqués l'aïllament del professorat i de l'alumnat de quatre escoles que en aquells moments, a meitats dels 90, eren de les tres P (públiques, petites i de poble). El fet d'iniciar una coordinació pedagògica i disposar d'uns mestres especialistes comuns, va permetre assumir els reptes conjuntament i cercar solucions col·lectives a les dificultats: pocs infants per poder fer sortides, activitats comunes, festes... I per al professorat era una oportunitat per poder elaborar un projecte comú i treballar en equip. Aquest plantejament col·laboratiu ens permet afrontar amb més garanties el continu flux d'alumnat nouvingut que ens va arribant.

Descripció

El canvi que ha tingut el nostre alumnat, especialment a l'escola de la Portella, ha fet que hagi estat necessari plantejar-nos i replantejar-nos allò que hem fet. Mantenir vius els principis que han guiat la nostra ZER ens ha servit, i de molt, per fer front a la major complexitat que tenim avui. Aleshores, hem anat introduint canvis al nivell de cada escola. A tall d'exemple, podem destacar algunes accions que s'han realitzat per a l'acollida i la cohesió de l'alumnat:

- Festa de benvinguda al nou curs: és una activitat que hem incorporat, molt pròpia als països de l'Est. Consisteix a preparar conjuntament amb els infants un dia especial, el primer dia de curs. Procurem que hi participi la comunitat educativa i que sigui una jornada de convivència entre tots els infants de 3 a 12 anys, procurant la benvinguda a tothom, però especialment a l'alumnat i les famílies noves.
- Sortida per fer una jornada de convivència de ZER: coincideix amb la castanyada i suposa una jornada on ens trobem tots els infants de la ZER i el professorat. És un dia ludicoeducatiu que té per principal objectiu que els infants, realitzant activitats per cada edat, puguin retrobar-se o conèixer-se. Hi participen tots els infants i tot el professorat de la ZER.
- Les sortides educatives i activitats comunes: des de les diferents coordinacions de cicle es planifiquen activitats pedagògiques, culturals i totes les sortides i el treball a l'aula posterior de manera conjunta. Són ocasions formals i informals on l'alumnat de la ZER es pot relacionar amb infants d'altres pobles i de la mateixa edat. Des de petits es procura que tinguin relació entre ells, que facin les activitats en grups amb infants dels altres pobles. Hem apreciat que el costum de treballar d'aquesta

manera implica una millor relació i integració de l'alumnat a les activitats dins de la ZER.

- La trobada de la ZER: vindria a ser la gran festa de la ZER. Es realitza anualment a cadascun dels quatre pobles, de manera rotativa, a finals de maig. Hi ha una implicació molt directa de l'Ajuntament i la comunitat educativa i local. El poble s'esforça per acollir de la millor manera i amb tots els recursos possibles les persones que formem la ZER. Totes han estat de gran valor de

Fotos 8 i 9: Alumnes de la ZER Alt Segrià

Font: ZER Alt Segrià.

convivència, però val la pena destacar la que es va organitzar a la Portella l'any 2005, on les famílies de l'escola de procedències molt diferents van oferir un àpat que reflectia la diversitat cultural que hi ha a l'escola.

- Hi ha altres projectes que s'estan iniciant, i creiem que d'aquí a un temps poden tenir molt valor: un projecte de llengües estrangeres que tracta part de les ciències socials en anglès amb un enfocament a treballar la dimensió local-global; la biblioteca escolar virtual de ZER, que també tindrà el complement amb les biblioteques de cada centre; els infants guia, que han d'ajudar els nens i nenes que s'incorporen, a conèixer més i millor; la utilització de les noves tecnologies com a eina d'intercanvi d'informació i comunicació entre els infants de la ZER...

Conclusions de la bona pràctica

Treballar, educar-nos, conviure al medi rural té indubtables avantatges per procurar una bona acollida als infants nous. El poble ha estat i és un espai educador, fins ara d'una manera natural i informal, una comunitat reduïda que permet unes relacions socials properes i facilitat d'aprenentatge de la llengua i la interacció. El fet de poder gaudir d'aquests avantatges de manera cooperativa amb els municipis del costat ens ajuda a conèixer-nos més i millor, a poder plantejar projectes comuns com els que s'han apuntat i molts altres. La ZER té l'avantatge que és una organització d'escoles que permet molta flexibilitat. D'una banda, cada escola manté la seva pròpia identitat d'acord amb la realitat diferent del seu poble i, de l'altra, permet unes accions comunes que ens enriqueixen al compartir i treballar amb altres infants, altre professorat, altres familiars, amb el veïnat de cada poble. Aquesta doble dimensió fa que la ZER,

més que pretendre ser una escola gran, vulgui ser una gran escola.

Identificació de la persona que emplena la fitxa

Raül Manzano Tovar
Mestre de l'aula d'acollida del CEIP Blanca de Villalonga de la Portella.
C/ Escoles, 23
25134 La Portella
973/186 103
rmanzan1@xtec.cat

3.5.2. Joves agents de convivència del Segrià

Data d'inici de la bona pràctica: desembre de 2006.

Data de finalització de la bona pràctica: 31 de desembre de 2007.

Institució

Consell Comarcal del Segrià, Àrea de Drets Civils. Pla de Ciutadania i Immigració.

Persona responsable

Carme Hernández Brezmes
Tècnica de polítiques migratòries.

Destinatari de la bona pràctica

Tota la població, especialment els infants i joves (autòctons i nous).

Definició

El grup de joves agents de convivència del Segrià es relaciona amb els infants i joves, tant nous com autòctons, per, entre tots, organitzar activitats (tallers, jocs, teatre, balls, música, etc.) que permetin donar a conèixer les diferents cultures d'origen dels infants i joves residents als municipis de la comarca. Al mateix temps, es treballa fent-hi participar persones voluntàries de les entitats locals, tant per preparar activitats puntuals com

per als grups de suport educatiu als alumnes nousvinguts.

Àmbit de la bona pràctica

Es porta a terme, inicialment, als municipis d'Alcarràs, Almacelles, Alguaire, Alfarràs i Seròs, i s'amplia després a municipis com Almenar (on hi ha l'IES que correspon a Alfarràs i Alguaire, entre altres municipis), amb la participació dels IES, els CEIP i les entitats locals.

Punt de partida

La nostra comarca assisteix a un creixement continuat de la població estrangera, la qual, amb data 1 de gener de 2005, representava el 8,51% (5.043 habitants) de la població total de 59.245 habitants. Aquesta xifra ha quedat obsoleta, perquè l'any 2005 va ser el d'aplicació de les novetats en la llei d'estrangeria, que van afavorir moltes regularitzacions i, per tant, al 2006 s'han produït molts reagrupaments familiars, amb el conseqüent increment de població infantil i juvenil. Aquesta realitat està dibuixant un panorama social que afecta directament la població juvenil d'origen immigrant, que suposa un nombre molt important a la nostra comarca. Cal oferir als joves d'origen estranger que han vingut a la nostra comarca per formar part de la nostra ciutadania les eines que els permetin col·laborar, activament, en la creació d'espais de trobada i participació per a la realització d'activitats que promoguin la coneixença mútua i el treball conjunt entre els residents als nostres municipis, tant nousvinguts com autòctons.

Descripció

Per començar, calia disposar d'un grup de joves de diferents orígens que, prèviament formats, es cohesionessin com un col·lectiu de participació ciutadana i de suport als joves nousvinguts. Per això, en primer lloc, es va

oferir una formació com a agents de convivència, mediadors i dinamitzadors comunitaris, que incloïa aspectes relacionats amb la mediació intercultural, dinàmiques de grup, treball en equip i tècniques de promoció de la participació ciutadana i sensibilització dels joves del nostre territori, amb una durada de 45 hores.

Arran de la realització del curs de formació d'agents de convivència iniciat a finals de 2006, i que va acabar a finals del febrer de 2007, un grup de 15 joves d'origen estranger i residents a la comarca van mostrar interès per portar a terme iniciatives als municipis que permetessin millorar les relacions entre els joves autòctons i els nousvinguts, fomentant la creació d'espais de relació mútua, portant a terme activitats que promocionessin la participació dels joves de diferents orígens culturals a la vida social i cultural del municipi, apropant el coneixement de les diferents cultures dels joves nousvinguts als autòctons i a la inversa; vam planificar conjuntament dur a terme activitats organitzades i promogudes pels mateixos joves, amb el suport d'un dinamitzador sociocultural del Pla de Ciutadania i Immigració del Segrià, alhora que vam respondre a la necessitat de donar suport educatiu als infants i joves nousvinguts per millorar-ne el procés d'incorporació i adaptació al sistema educatiu.

Els objectius d'aquest projecte són:

- 1) Potenciar la participació dels joves de diferents orígens culturals a la vida social i cultural del municipi.
- 2) Apropar la diversitat cultural del territori a partir d'activitats organitzades i promogudes pels mateixos joves.
- 3) Donar suport en aspectes d'integració educativa als joves nousvinguts, mitjançant grups de reforç educatiu no formal.

Tot això, sensibilitzant els joves de la comarca sobre la necessitat de compartir els espais d'oci i cultura existents entre tots els joves residents a cada municipi, promovent la participació en actes socials i culturals d'ambdues parts (autòctons i d'origen immigrant), apropant postures des del coneixement mutu, treballant conjuntament amb els IES de la comarca la necessitat de donar continuïtat formativa als joves que tinguin més risc de deixar els estudis i encaminar-los cap a opcions de formació professional, sensibilitzant els pares, duent a terme reunions de grups de pares amb professorat i personal expert.

Inicialment, aquests joves es presentaran als ajuntaments i IES dels municipis on resideixen (per anarse ampliant a la resta de municipis

de la comarca amb força població immigrant), i després a totes les entitats i associacions locals per aconseguir la seva implicació en el projecte.

Les funcions dels joves agents de convivència són:

- Possibilitar una bona acollida dels infants i joves nousvinguts per part dels joves residents al municipi, tant d'origen immigrant com autòcton.
- Organitzar activitats que fomentin la interrelació entre la població d'origen immigrant i l'autòctona.
- Promoure el contacte entre els joves autòctons i nousvinguts i intervenir de mediadors

Foto 10: Grup de joves agents de convivència

Font: Consell Comarcal del Segrià.

interculturals, si s'escau, entre els joves i la resta de la comunitat.

Les accions per desenvolupar són:

- Incorporar a les festes majors o festes culturals un dia d'activitats organitzades pels joves dels col·lectius immigrants. Portar a terme representacions de contes, llegendes, obres de teatre, música, balls i celebracions tradicionals d'altres països i cultures, etc.
- Donar suport als altres joves nous per què participin activament en la vida social, cultural, esportiva i d'esbarjo del municipi.
- Cercar estratègies de suport que facilitin la integració educativa, mitjançant accions de reforç educatiu, per als infants i joves nous.

Actualment, s'està participant en l'organització del Dia Mundial de la Diversitat Cultural (21 de maig) a Almenar (s'adjunta cartell).

S'han concretat entrevistes amb l'IES d'Almenar, i se'n concretaran amb la resta de la comarca. Paral·lelament, mantindrem reunions de presentació del projecte amb les entitats locals i després es duran a terme reunions organitzatives per assolir-ne els objectius.

Conclusions de la bona pràctica

És molt important que els mateixos joves dels diferents orígens siguin els promotors del seu propi futur i d'afavorir el procés d'adaptació i integració al nou entorn dels joves nous, participant activament en el disseny, organització i posada en marxa de les activitats.

Identificació de la persona que emplena la fitxa

Carme Hernández Brezmes
Tècnica de polítiques migratòries.

3.5.3. Projecte intercultural, 'la xarxa: punt d'enllaç entre cultures i espai de comunicació'

Data d'inici de la bona pràctica: 1 de setembre de 2005.

Data de finalització de la bona pràctica: 30 de setembre de 2005.

Institucions

- **Ajuntament de Corbins**, Regidoria d'Educació i Àrea de Noves Tecnologies.
- **Universitat de Lleida, Facultat de Ciències de l'Educació**, dins del Màster de Formació en Immigració.
- **Projecte NODAT de la Generalitat de Catalunya** dependent de la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació del Departament d'Universitats.

Persona responsable de la bona pràctica

Santi Lesan Esqué
Tècnic del Telecentre de Corbins, Projecte NODAT de la Generalitat de Catalunya (l'any 2005).
C/ Nou, 21
25137 Corbins (Segrià)
Tel. 973 190 339
slesan69@hotmail.com

David Lesan Esqué
Tècnic de Joventut del Consell Comarcal del Segrià.
C/ del Canyeret, s/n
25007 Lleida (Segrià)
Tel. 973 054 800
joventut@segria.cat

Destinatari de la bona pràctica

Grup de 10 persones immigrants a la localitat de Corbins de diferents nacionalitats: Togo, el Senegal, Ghana i Guinea.

Definició

Des del punt de vista del context de la interacció, aquesta es va ubicar al municipi de Corbins, municipi de 1.347 habitants de la comarca del Segrià. És una població situada al Nord-oest de la comarca, a la confluència de la Noguera Ribagorçana (límit Nord-oriental del terme) amb el Segre (límit Sud-oriental), estesa damunt l'estreta plana al·luvial que voreja aquests rius i les terrasses més baixes de la depressió del Segre. El poble és damunt un turó, a la riba dreta de la Noguera Ribagorçana.

Des del punt de vista del context, podem descriure el municipi de Corbins amb les característiques d'un municipi d'àmbit local, ja que en el si de la comarca els seus habitants tan sols representen el 0,71% de la població total. Des del punt de vista dels sectors d'ocupació, Corbins és un municipi rural i agrícola, ja que la pagesia és la principal activitat econòmica, seguida, amb una gran diferència, dels sectors serveis, indústria i construcció.

Àmbit de la bona pràctica

L'experiència esmentada, com a bona pràctica, va tenir dos àmbits d'actuació:

En l'àmbit macro:

- Educació i formació d'adults. Aquest va ser un dels eixos de treball de l'experiència, és a dir, la formació de persones adultes immigrants en l'àmbit de formació d'adults i noves tecnologies. Es pretenia fer ús de les noves tecnologies (principalment Internet i correu electrònic) com a eines per tal que les persones immigrades poguessin mantenir el contacte per Internet amb el seu context cultural de procedència.
- Cohesió social. Es pretenia generar un espai d'informació i d'interacció comu-

nicativa entre persones immigrants que realitzen el Curs d'Introducció a les Noves Tecnologies i altres usuaris de l'espai del Telecentre a fi i efecte de reforçar aspectes de cohesió social a partir d'espais naturals i en situacions comunicatives naturals.

En l'àmbit micro:

- Formació al camp de les noves tecnologies:
  - Sessions sobre continguts generals relacionats amb el món de les noves tecnologies (entorns Windows, Internet i aplicacions, entre altres).
- Participació en serveis i recursos a l'àmbit local:
  - Potenciar el teixit associatiu de les persones immigrants.
  - Generar espais de trobada, comunicació i interacció.
  - Apropar espais, serveis i recursos d'àmbit local per tal que estiguin a l'abast de les necessitats de les persones immigrants i impliquin espais de diàleg i comunicació amb la població de Corbins.

Punt de partida

Tal com hem esmentat anteriorment, el municipi de Corbins és un municipi de caràcter agrícola que durant els mesos d'estiu (juny, juliol, agost i setembre) esdevé receptor de població immigrant (de caràcter puntual) per a la recollida de la fruita.

La gent de Corbins percep que les persones immigrants vénen per dur a terme la recollida de la fruita. És a dir, són percebuts com a persones treballadores i mà d'obra de caràcter puntual.

Les necessitats que donaven peu a aquesta proposta formativa són:

- Inexistència al municipi de Corbins d'iniciatives de treball a l'àmbit de formació d'adults.
- Poc ús per part de la població immigrant del serveis municipals.
- Inexistència d'espais d'intercanvi i de comunicació entre la població immigrant i la resta de persones de Corbins.
- Estigmatització de la població immigrant, estereotipació i dualització de la població.
- Inexistència d'alternatives d'oci, formació i cultura adreçada a la població immigrant.

Descripció

El projecte té inici com a idea compartida dins del Màster de Formació en Immigració de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Lleida (cursat durant els anys 2003-2005) i el Curs de Gestió i Dinamització Avançat de Telecentres del Projecte NODAT de la Generalitat de Catalunya, com a intervenció específica en el si d'aquests estudis o formacions.

Així doncs, s'ha d'entendre únicament com una intervenció pràctica dins d'aquestes formacions i intervenció conjunta entre elles.

El disseny i la implementació van ser possibles gràcies a la iniciativa sorgida fruit de la realització del Màster de Formació en Immigració, de l'administració local per mitjà de l'Ajuntament de Corbins, el Projecte NODAT de la Generalitat de Catalunya i el Telecentre de Corbins, conjuntament amb l'especial atenció del tècnic del Telecentre.

La principal finalitat d'aquest projecte va ser generar un procés d'interacció des del punt de vista de la formació de persones immigrants. En aquest sentit, preteníem potenciar un espai de diàleg i d'interacció cultural al Telecentre de Corbins, apropar aquest espai

a les persones immigrants del municipi per tal que el poguessin conèixer i fer-ne ús, generant una sinergia a fi d'afavorir processos de participació i interacció comunicativa entre les persones immigrants i la resta d'usuaris del Telecentre.

Els objectius que preveia aquesta proposta eren:

- Dur a terme una iniciativa de caràcter local i a l'àmbit rural en matèria de formació i immigració.
- Generar una prova pilot a l'àrea de formació de persones adultes immigrants a la localitat de Corbins.
- Promoure un coneixement d'aquest espai i servei a la població immigrant.
- Generar un procés d'interacció, formació i participació de les persones immigrants en aquest servei.
- Promoure iniciatives de formació d'adults amb relació a les NTIC a l'àmbit local.
- Afavorir processos de participació i interacció comunicativa entre les persones immigrants i la resta d'usuaris del Telecentre.

Conclusions de la bona pràctica

A tall de conclusió, cal esmentar que aquesta experiència tan sols va ser una prova pilot duta a terme durant el mes de setembre de 2005 a l'àmbit de formació de persones adultes immigrants i generadora de processos de participació i cohesió social.

En aquest sentit, val esmentar que aquesta experiència es va dur a terme gràcies a la bona voluntat i a l'interès personal i professional per part dels responsables de la intervenció i que neix més aviat d'aquesta voluntat que no com a projecte institucionalitzat. Com a conclusions, i en relació amb els objectius, cal destacar:

- Valoració altament positiva per part dels participants i implicats en la prova pilot: nivell de satisfacció molt alt.
- Valoració molt positiva de l'experiència, que reforça la necessitat de generar intervencions d'aquest estil en l'àmbit local per mitjà de l'adquisició de recursos i competències des dels ajuntaments.
- Assoliment dels objectius esmentats en el projecte, especialment els que fan referència al treball de continguts informàtics, augment de l'ús d'aquest espai per part de les persones immigrants, generació de processos de participació i integració dins d'aquest espai.
- Alt nivell de satisfacció amb la proposta per part de la població immigrant.

Així mateix, pensem que van existir factors fonamentals que van afavorir el desenvolupament de la proposta:

- Entorn i context adequat: creiem que la proposta era molt adequada amb relació a les necessitats d'intervenció i que va ser una alternativa molt adequada pel que fa a l'entorn de la localitat i l'àmbit rural.

- Molt bona predisposició i motivació per part dels responsables de la iniciativa.
- Molt bona predisposició i motivació per part dels receptors de la formació i destinataris del projecte.

Creiem que, en contextos semblants a l'esmentat, aquestes alternatives de formació adreçades a la població immigrant, però cercant també el vessant de la cohesió social a partir dels espais i dels serveis o recursos dels quals disposen els municipis, poden tenir una bona viabilitat i un fort nivell d'acceptació. En les últimes sessions es van fer de manera conjunta unes dinàmiques amb l'objectiu de valorar altres possibles alternatives a la formació, els cursos esmentats van ser:

- Poder donar una oferta formativa contínua de cursos des del mateix Ajuntament, aprofitant serveis, recursos i professionals del municipi.
- Curs de Català (nivell inicial/nivell mitjà).
- Curs de Coneixement de l'Entorn i dels Recursos.
- Curs d'Informàtica i Noves Tecnologies.
- Curs de Recerca de Feina.

Foto 11: Projecte intercultures

Font: Consell Comarcal del Segrià.

Foto 12: Projecte intercultures 2

Font: Consell Comarcal del Segrià.

Identificació de la persona que emplena la fitxa

David Lesan Esqué
Tècnic de Joventut del Consell Comarcal del Segrià.
C/ Del Canyeret, s/n
25007 Lleida (Segrià)
Tel. 973 054 800
joventut@segria.cat

3.6. URGELL

3.6.1. Assessorament legal i jurídic en zones rurals

Data d'inici de la bona pràctica: any 2006.

Data de finalització de la bona pràctica: encara es realitza.

Institució

Consell Comarcal de l'Urgell.

Persona responsable

Agnès Farré Cabanillas
Coordinadora del Pla de Ciutadania i Immigració a l'Urgell.
C/ Agodres, 16
Tàrraga
plaimmigracio@urgell.cat

Destinatari de la bona pràctica

Estrangers empadronats als municipis de Bellpuig i Agramunt.

Definició

Servei d'assessorament legal i jurídic per als estrangers residents a Agramunt i a Bellpuig, en conveni amb el CITE (Centre d'Informació de Treballadors Estrangers), entitat impulsada per CCOO. El servei s'ha dut a terme els últims dijous i divendres de cada mes a Agramunt i a Bellpuig, respectivament, amb una assessora que es desplaça a aquests municipis i facilita de manera gratuïta:

- Assessorament i orientació sobre la llei d'estrangeria.
- Tramitació d'autoritacions de treball, de residència, de reagrupament familiar...
- Primera acollida i coneixement de l'entorn.

Àmbit de la bona pràctica

L'assessorament legal es duu a terme als municipis d'Agramunt i Bellpuig, ja que (després de Tàrraga) són els municipis més grans i no disposen de recursos suficients per tenir el projecte per si sols.

Punt de partida

Tal com hem dit abans, Agramunt i Bellpuig són el segon i el tercer municipis més grans, respectivament, en nombre d'habitants i no disposen de recursos per contractar els serveis d'entitats que duguin a terme un assessorament legal als seus ciutadans estrangers. La capital de comarca disposa d'aquests serveis, però les males comunicacions amb aquesta i la manca de temps fan que el fet que aquest servei es doni a Tàrraga no solucioni res a la resta de la comarca.

Descripció

L'objectiu principal d'aquesta pràctica és facilitar als estrangers de la comarca la gestió de la tramitació dels permisos de residència i treball, assessorant i informant a tots aquells nous que resideixen als municipis més petits de la comarca que no disposaven d'aquest servei.

El servei d'assessorament legal i jurídic per als estrangers residents a Agramunt i a Bellpuig, en conveni amb el CITE (Centre d'Informació de Treballadors Estrangers), entitat impulsada per CCOO. El servei s'ha dut a terme els últims dijous i divendres de cada mes a Agramunt i a Bellpuig, respectivament, amb una assessora que es desplaça a aquests municipis i facilita de manera gratuïta:

- Assessorament i orientació sobre la llei d'estrangeria.
- Tramitació d'autoritacions de treball, de residència, de reagrupament familiar...
- Primera acollida i coneixement de l'entorn.

Conclusions de la bona pràctica

Agramunt

En els sis mesos d'atenció s'han atès 23 persones, de les quals 13 han estat homes i 10 dones. Les procedències dels principals usuaris són Romania, el Marroc i Mali. El 42% de les demandes han estat sobre el permís de treball inicial i el 34%, sobre el permís de residència inicial. El 95% dels usuaris atesos resideixen a Agramunt.

Bellpuig

En els sis mesos d'atenció s'han atès 18 persones, de les quals 9 han estat homes i 9 dones. Les procedències dels principals usuaris són Algèria, el Marroc i Bangla Desh. El 28,57% de les demandes han estat sobre la renovació del permís de residència i el 21,43%, sobre la renovació del permís de treball. El 83% dels usuaris atesos resideixen a Bellpuig i la resta, a Vilanova de la Barca i Barbens.

Identificació de la persona que emplena la fitxa

Agnès Farré Cabanillas
Coordinadora del Pla de Ciutadania i Immigració a l'Urgell.
Tel. 973 500 707
plaimmigracio@urgell.cat

3.7. VAL D'ARAN

3.7.1. Corsi de coesio social

Data d'inici de la bona pràctica: ath long der an s'amien diuersi corsi enes diuersi municipis deth territori.

Data de finalització de la bona pràctica: es corsi an ua durada de 30 ores.

Institució

Conselh Generau d'Aran.

Persona responsable

Montse de Burgos Barbé
Tecnica deth Tractament dera Coesio Social
Conselh Generau d'Aran.
Passeg dera Libertat, 16
25530 Vielha
Tel. 973 641 801, 639 818 612
m.deburgos@aran.org

Destinatari de la bona pràctica

Totes es persones nauengudes de més de 16 ans que demoren enes nòsti municipis

Definició

Per çò que hèr as bones practiques en àmbit dera integracion des ciutadans aranesi d'origen immigrant, destacan es classes de formacion socioculturals, totaument gratuïtes, consistentes en dar ua formacion basica tant sus esth coneishement dera lengua, cultura e istòria aranesa coma dera sua organizacion social a un grop de persones d'origens diuersi damb era finalitat qu'en un futur siguen eri madeishes que trasmeten aquesta informacion laguens des sessions d'acuelhuda programades peth plan.

Àmbit de la bona pràctica

Enes municipis de Bossòst, Les, Vielha e Mijaran e Naut Aran.

Punt de partida

Se pense qu'ei important que siguen es madeishi nauengudi es qui an de trasmeter era informacion d'acuelhuda se les aufrís aquest prumèra formacion, d'aquesta manera, ath delà de crear ua gessuda laborau, era informacion se trasmet d'ua manera més

pròpèra e comprenibla ena lengua aranesa parlada peth pròpri estrangèr.

Descripció

Metodologia de treball

Es coordina amb tots el tècnics de les diferents administracions, institucions, serveis i associacions de la Val d'Aran.

L'estructura del Pla de Cohesió Social del Conselh Generau d'Aran s'organitza a partir de les quatre taules esmentades anteriorment:

- Taula de l'Administració, formada per la Generalitat de Catalunya, els ajuntaments dels municipis del territori i els responsables del Pla.
- Taula de Formadors d'Origen, amb representants de diferents nacionalitats i amb residència als diferents municipis de la Val.
- Taula Social, formada per representants d'associacions, empreses, sindicats, mitjans de comunicació...
- Taula Tècnica, formada per un o dos representants de cada àmbit (sanitat, educació, política lingüística, forces de seguretat, formació d'adults, OTG...).

Des d'aquestes taules i principalment des de la Taula Tècnica, s'han elaborat, amb consens i de forma conjunta, els continguts, a més de determinar quines persones de cada àmbit seran les encarregades d'impartir aquesta formació des de la seva àrea. Per tant, aquesta estructura de treball garanteix una coordinació directa en tots els àmbits.

Els objectius que es plantegen assolir són:

- Ajudar al desenvolupament lingüístic, cultural, social i professional.

- Potenciar l'autosuficiència, tot establint una relació amb el mercat laboral i altres àmbits d'interès.
- Crear sortida laboral.

Aquest curs té una durada de 50 hores, distribuïdes en 8 hores setmanals, 32 hores al mes. El 50% d'aquestes hores estan destinades al coneixement de la llengua del territori, l'aranès, i l'altre 50%, als continguts següents:

CONTINGUT DEL CURS

Val d'Aran	• Geografia
Entrada al país	• Cultura
	• Història
	• Llengua
	• Organització política
	• Presentació dels municipis
	• Empadronament
	• Permis d'estada i residència
	• Drets i deures de la documentació
Mercat laboral	• Drets i deures del treball (compte d'altri; compte propi; Seguretat Social)
	• Permis de treball
	• Accés a la nacionalitat
	• Homologacions d'estudis
	• Com fer un currículum
	• Entrevistes
	• Adreces d'interès
	• Moneda/comerç (vocabulari aliments, números)
Educació	• Drets i deures de l'educació
	• Sistema educatiu
	• Matriculació escolar
	• Calendari escolar
	• Lleure/esport
	• AMPA

CONTINGUT DEL CURS (cont.)

Sanitat	<ul style="list-style-type: none"> • Drets i deures de l'assistència sanitària • Explicació del funcionament de la sanitat • Salut i malalties (parts del cos) • Equip professional sanitari • TSI, targeta sanitària individual
Gènere	<ul style="list-style-type: none"> • Planificació familiar • Reagrupament familiar • Drets i deures de la dona i infants
Habitatge	<ul style="list-style-type: none"> • Ajudes • Compra • Lloguer
Transport	<ul style="list-style-type: none"> • Horaris i línies (dies de la setmana, mesos) • Carnet de conduir

Una vegada finalitzat el curs, aquelles persones que superen el 80% d'hores d'assistència reben un diploma de Cohesió Social.

Conclusions de la bona pràctica

Els participants de diferents nacionalitats disposen d'un diploma de Cohesió Social, a part d'haver assolit els objectius del curs. Molts d'ells es van inscriure a un curs adaptat als seus horaris laborals, de nivell A d'aranès i que els permet agafar més familiaritat i fluïdesa oral i escrita de la llengua, amb la finalitat de fer de docents en els pròxims cursos.

Identificació de la persona que emplena la fitxa

Montse de Burgos Barbé
Tecnica deth Tractament dera Coesion Social
Conselh Generau d'Aran.
Passeg dera Libertat, 16

25530 Vielha
Tel. 973 641 801, 639 818 612
m.deburgos@aran.org

3.7.2. Plan Taules de Treball

Data d'inici de la bona pràctica:
18/03/2005.

Data de finalització de la bona pràctica: Fin deth Plan.

Institució

Conselh Generau d'Aran.

Persona responsable

Montse de Burgos Barbé
Tecnica deth Tractament dera Coesion Social
Conselh Generau d'Aran.
Passeg dera Libertat, 16
25530 Vielha
Tel. 973 641 801, 639 818 612
m.deburgos@aran.org

Destinatari de la bona pràctica

Conjunt dera ciutadania aranesa.

Definició

Damb era finalitat de crear ua cultura de recepcion ei de besonh crear ua estructura de treball transversau e de corresponsabilitat damb agents socials e economic.

Era responsa as rèptes dera immigracion e eth modèl qu'auem plantejat met coma responsables d'aguesta intervencion ath conjunt dera poblacion aranesa.

Eth prùmer pas qu'auem seguit entara construcció d'ua estructura organizada de treball a estat era creacion e constitucion de quate taules de treball coma espacis de participacion des administracions publicques, associacions, clubs, servicis, empresaris, miei de comunicacion, nauvengudi.

Àmbit de la bona pràctica

Administracions públiques, associacions, clubs, servicis, empresaris, mieis de comunicacion, nauvengudi...

Punt de partida

Des der inici deth plan e damb era finalitat de crear ua politica d'immigracion basada en hèt participatiu e eth consens de tota era poblacion aranesa, eth Conselh Generau d'Aran cerquèc prebotjar ua estructura de treball qu'a eth dialòg coma esturment entara melhora de quinquèvolha actuacion. Per tant s'informec a tota era poblacion aranesa, a trauèrs de diuèrses amassades, sus eth plantejament deth plan e se les convidec a formari part.

Descripció

D'un temps entà deçà era Val d'Aran a patit ua sèrie d'importantes modificacions. Era poblacion aranesa a creishut considerablament degut en grana part ath hèt migratòri, parlam de 1.752 en numeros absoluts de persones nauvengudes empadrones enes nòsti municipis, eth 17.76% deth totau dera poblacion (9.863 abitants).

Son fòrça es interrogants qu'entornegen ara politica globau d'integracion plantejada peth Conselh Generau d'Aran, interrogants que reclamen ua responsa urgenta e sinzèra, ua opcion politica qu'adòpte e vò continuar adoptant damb eth maxim consens e damb era maxima participacion per part de tota era poblacion, pr'amor que damb eth hèt dera immigracion, s'i relacionen toti es aspèctes dera persona (salut, ensenhament, servicis socials, abitatge...) coma inseparables e indivisibles, e que, per tant, afècten toti es airaus de gestion departamentaus implicadi. Açò implique ua coordinacion efectiva a on era responsa as rèptes dera immigracion e eth desenvolopament d'un modèl aranès d'integracion ei responsabilitat deth conjunt dera

poblacion dera Val d'Aran, dera administracion publica, des entitats e associacions, e des agents socials.

Parlam d'ua politica "participativa", que permet coordinar es esfòrci e somar resultats. Ua coordinacion damb totes es Administracions, Servicis, Associacions, Clubs, Empresaris, Carites, Glèisa, Fòrces de Seguretat, AMPAs, Sindicats, Joenessa..., ei a dider, eth conjunt dera Poblacion. Un pacte ciutadan contextualizad ena Val d'Aran e dinamic que permete conèisher era realitat des fluxes; ua politica sociala enfocada non sonque benpersones nauvengudes senon tanben tath conjunt des ciutadans.

De totes totes, açò non se pòt arténher sense er esfòrc de tota era poblacion dera Val d'Aran, qu'a de lutar per crear ua societat mès justa

Conclusions de la bona pràctica

En inici deth plan, se proposèc era creacion d'ua estructura de treball transversau e de corresponsabilitat entre es agents socials e economic, damb er objectiu de crear ua cultura de recepcion en tot mèter coma responsables as rèptes dera immigracion ath conjunt dera poblacion aranesa..

S'artenhec crear ua estructura de treball organizada que permetie espacis de participacion des administracions públiques, associacions, clubs, servicis, empresaris, mieis de comunicacions, nauvengudi...

Gràcies ad aquestes taules de treball s'a artenhut mantier un procès de participacion e comunicacion damb eth conjunt dera ciutadania, ath delà de promòir era divulgacion des associacions existentes.

Per tant, aquestes quates Taules que s'an anat e continuaràn convocant-se ath long der

an, an er objècte de crear espacis a on eth conjunt dera poblacion aranesa prengue responsabilitat ena creacion d'ua politica globau d'integracion des nauvengudi establits ena Val d'Aran, laguens d'un procès de construccion e manteniment dera coesion social.

Identificació de la persona que emplena la fitxa

Montse de Burgos Barbé
Tecnica deth Tractament dera Coesion Social
Conselh Generau d'Aran.
Passeg dera Libertat, 16
25530 Vielha
T. 973 641 801, 639818612
m.deburgos@aran.org

3.8. EXEMPLE D'ACOLLIDA EN UNA EMPRESA PRIVADA AL MUNICIPI DE MIRALCAMP

3.8.1. Millora de la capacitació laboral de l'immigrant

1. Els manuals d'acollida a l'empresa, integració, normativa interna i prevenció de riscos laborals s'entreguen a cada treballador editats en el seu idioma d'origen.
2. Promoció de l'aprenentatge i ús de la llengua catalana.

Data d'inici de la bona pràctica: juliol de 2007.

Data de finalització de la bona pràctica: no finalitza, es manté en el futur i inclou noves millores.

Institució

Grupo Alimentario Argal, S.A.

Persona responsable

Departament de Recursos Humans.

Destinatari de la bona pràctica

El 25% de la nostra plantilla és immigrant de països extracomunitaris, i aquesta xifra estimem que arribarà fins a un 60% en els pròxims 10 anys.

Els empleats immigrants procedeixen principalment de la Costa d'Ivori, l'Argentina, l'Equador, Portugal, Rússia, Guinea, Nigèria, Romania, la Xina, l'Índia, Mali, Gàmbia, Colòmbia, el Perú, el Senegal, Cuba i el Brasil.

Definició

El manual d'acollida editat en el seu idioma d'origen els dóna la benvinguda a l'empresa i al seu lloc de treball. Els ofereix molta informació pràctica i normes per desenvolupar-se amb comoditat des del primer moment en la seva nova feina.

La política d'Argal pel que fa a la seguretat laboral estableix que tots els empleats han d'estar formats i informats en matèria de prevenció de riscos. És per això que, per garantir des del primer dia aquest objectiu, el manual *La meva seguretat a Argal* s'ha traduït a les llengües maternes més comunes dels empleats.

En qüestió d'integració lingüística i social, facilitem informació per a l'assistència a formació en llengua i cultura catalanes, aplecs i altres esdeveniments que són d'interès per a la població immigrant i que organitzen les diferents administracions locals i comarcals.

Àmbit de la bona pràctica

Als nous treballadors se'ls fa entrega d'aquesta documentació en el seu idioma el dia abans de la seva incorporació a la feina a Argal. Tot està disponible igualment per a la resta d'empleats.

Punt de partida

Moltes vegades són persones novingudes d'una gran diversitat d'entorns i cultures, que, a més, necessiten aprendre a situar-se en el seu nou lloc de treball i a encaixar en un entorn laboral i social complex, amb moltes regulacions, procediments i dades d'interès.

Descripció

En el seu idioma natiu se'ls dona la benvinguda en nom d'Argal i de tots els companys de feina, perquè d'aquesta manera se sentin còmodes des del primer moment.

Se'ls explica la dimensió, la història i el projecte de l'empresa.

Immediatament s'aborden qüestions molt pràctiques, com ara el servei de menjador, la compra de productes de la marca, la forma de cobrament, les revisions mèdiques, la relació de beneficis socials, etc.

En el nostre cas, la seguretat alimentària és absolutament prioritària i, perquè no hi hagi cap dubte, els indiquem per escrit en el seu idioma les normes bàsiques de comportament (aquestes normes ja les coneixen d'abans, ja que tots reben el curs de manipuladors d'aliments abans d'entrar a les nostres fàbriques).

En matèria de prevenció de riscos, es cobreix per escrit la informació relativa als riscos de tots els llocs i zones de l'empresa.

El document que reuneix tots els continguts necessaris igualment està disponible en tots els idiomes d'origen dels empleats.

El pla de formació contínua organitza cursos de llengua i cultura catalana.

A l'aula de català, hi ha uns cursos molt asse-

quibles que, d'entrada, formen, únicament a nivell oral, la part escrita es reserva a altres nivells que se segueixen a continuació. A més, abraça temes de població, costums i tradicions, etc.

Conclusions de la bona pràctica

L'element de comunicació humana és la nostra principal eina a l'hora d'acollir noves persones. No obstant això, sempre és de gran ajuda la documentació escrita que doni suport a la integració i acollida.

La informació que l'empresa facilita al nou empleat és cada vegada més àmplia i més d'acollida. Aportem informació d'ajuda i estímul per a l'adaptació al lloc de treball, als companys, a l'empresa i al nou entorn social.

3.8.2. Coneixement de l'entorn de l'immigrant i accés a la informació

Som un canal i mecanisme més, a través del qual els municipis i les comarques promouen la participació dels immigrants en les polítiques d'acollida i vida social i cultural en la seva població de residència.

Data d'inici de la bona pràctica: juliol de 2007.

Data de finalització de la bona pràctica: no finalitza, es mantindrà en el futur i inclourà noves millores.

Institució

Grupo Alimentario Argal.

Persona responsable

Departament de Recursos Humans.

Destinatari de la bona pràctica

Igualment, tota la plantilla immigrada que s'ha descrit en l'apartat anterior.

Definició

Moltes vegades els immigrants desconeixen les vies d'informació de les institucions públiques, és per això que la política d'acollida d'Argal és àmplia i facilita vies de comunicació als nous empleats amb el seu entorn extra-laboral.

Àmbit de la bona pràctica

Els nous empleats reben aquesta documentació en el seu paquet d'acollida a l'empresa.

A més, tota la plantilla disposa d'un fons documental de consulta i recollida d'informació i esdeveniments d'interès que editen tots els municipis de les comarques properes.

La difusió es canalitza a través del Servei d'Atenció a l'Empleat que ofereix el Departament de Recursos Humans.

Punt de partida

Estem convençuts que és una responsabilitat social poder oferir als nous empleats alguna cosa més que els manuals interns d'acollida a l'empresa.

Descripció

Difondrem les diferents guies d'acollida i informacions d'interès que procedeixin dels municipis de residència dels empleats.

Aquestes accions s'ampliaran amb la informació editada pels consells comarcals del Pla d'Urgell i el Segrià, llocs on resideixen els nostres empleats de la fàbrica de Miralcamp.

Els municipis de residència del major nombre d'empleats d'aquest centre de treball són Mollerussa, Lleida i Miralcamp, més d'una cinquantena.

Entre altres informacions d'interès, destaquem les indicacions molt completes per a l'empa-

dronament, l'accés als serveis de salut pública, educació, serveis socials, serveis laborals, assessorament legal, esdeveniments, aplecs, formació, etc.

A més, s'hi inclouen telèfons i adreces d'interès: farmàcies, Mossos d'Esquadra, Bombers, Urgències, ajuntaments, consells comarcals, etc.

Conclusions de la bona pràctica

Aquesta pràctica que presentem dins del Pla d'Acollida als nous empleats supera els límits del que es considera merament laboral i permet parlar del Pla d'Acollida en un sentit més ampli.

Som conscients que intervenim i influïm directament en els processos d'arribada i integració d'immigrants.

Per això, en aquests temps que es parla de responsabilitat social corporativa, des d'Argal aportem el nostre petit gra de sorra amb aquesta contribució pràctica, que fem com a agents socials, al desenvolupament dels Plans de Ciutadania i Immigració i al nostre creixent equip humà.

3.9. LLISTA DE TOTES LES BONES PRÀCTIQUES

3.9.1. Catalunya

• Promoció i ús del català entre persones novvingudes

Consorci per a la Normalització Lingüística

Fundació Pagesos Solidaris

• Voluntaris per la Llengua

Secretaria de Política Lingüística

Consorci per a la Normalització Lingüística.

• Formació de formadors

Departament d'Educació i Universitats de la Generalitat de Catalunya.

Servei de Polítiques de Diversitat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona.
Regidoria de Drets Civils i Desenvolupament Comunitari de l'Ajuntament de Lleida
Consorci per a la Normalització Lingüística, Departament de Geografia i Sociologia.

Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la Universitat de Lleida.

- **Jornades Anuals de Dones Immigrades al Territori**

ICD

Xarxa de Dones Immigrades.

- **Escoltes Catalans: Per una realitat intercultural**

Escoltes Catalans.

- **Llengua i cultura**

Càritas.

Parroquial Berga.

- **Publicació *Sanduk*: guia per a la formació dels educadors i les educadores en interculturalitat i immigració en l'educació en el lleure, en format fitxes i carpeta CD**

Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya.

- **Publicació *Sinergia, immigració i lleure: orientacions per a l'acció***

Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya.

- **Publicació *Tangram. Set elements per fer esplai i escoltisme en la diversitat***

Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya.

- **Video i fulletó *Juga i aprèn: coneix l'educació en el lleure en quatre llengües: català, castellà, àrab i mandinga***

Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya.

- **Xarranca: jocs per a l'aprenentatge del català oral per a novinguts en espais de jocs**

Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya.

- **Publicació *Diversitat***

Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya.

- **En el marc del Pla d'Acollida Salut, *Immigració i Treball de Temporada a Catalunya durant la campanya agrària 2006***

Departament de Salut

Fundació Pagesos Solidaris.

- **En el marc del Pla de Mediació, mediació cultural en alguns centres sanitaris d'atenció primària i hospitalària del país, molts en l'entorn del món rural. Això s'ha anat fent a través dels consells comarcals i d'algunes entitats**

Departament de Salut.

3.9.2. Alt Empordà

- **Conveni marc de col·laboració entre el Consell Comarcal de l'Alt Empordà i la Unió de Pagesos de Catalunya**

Consell Comarcal de l'Alt Empordà UP.

3.9.3. Alt Urgell

- **Cursos bàsics de català als municipis d'Oliana, Organyà i la Seu d'Urgell**

Consell Comarcal de l'Alt Urgell.

- **Curs d'Ajudant de Cuina i Servei**

Consell Comarcal de l'Alt Urgell.

- **Creació del Servei de Traducció**

Consell Comarcal de l'Alt Urgell.

- **Elaboració i edició de materials informatius: fulletó divulgatiu del Servei de Traducció i *Guia d'acollida 2005***

Consell Comarcal de l'Alt Urgell.

- **Creació de l'Oficina Itinerant de Ciutadania i Immigració per als municipis d'Oliana, Organyà, Ribera d'Urgell i la Seu d'Urgell**

Consell Comarcal de l'Alt Urgell.

- **Com trobar feina? Les noves tecnologies aplicades a la recerca de feina**

Consell Comarcal de l'Alt Urgell.

- **Tu em parles, jo et parlo..., exposició itinerant**
Consell Comarcal de l'Alt Urgell.
- **Participem. Suport a associacions de nova creació i participació en activitats diverses del municipi**
Consell Comarcal de l'Alt Urgell.
- **Tallers interculturals i per la convivència per a alumnat de secundària**
Consell Comarcal de l'Alt Urgell
Oficina de Serveis a la Joventut.
- **Tallers interculturals i per la convivència per a l'alumnat de secundària**
Consell Comarcal de l'Alt Urgell
Oficina de Serveis a la Joventut.

3.9.4. Bages

- **Agents d'acollida**
Consell Comarcal del Bages.
- **Tallers de cuina**
Consell Municipal de Solidaritat de Manresa, amb el suport de totes les ONG que en formen part.

3.9.5. Baix Ebre

- **Ludoèmia: Racó dels Jocs**
Pla Local d'Immigració de l'Ajuntament de l'Ametlla de Mar.

3.9.6. Baix Empordà

- **Servei de Mediació**
Consell Comarcal del Baix Empordà.
- **Taller d'autonomia per a dones novvingudes**
Consell Comarcal del Baix Empordà.

3.9.7. Baix Penedès

- **Vols aprendre? L'Arboç, Banyeres del Penedès, Masllorenç i Calafell**
Consell Comarcal del Baix Penedès
Ajuntaments de l'Arboç, Banyeres del Penedès, Masllorenç i Calafell.

3.9.8. Berguedà

- **Activitats d'educació en el lleure amb infants i joves**
Consell Comarcal del Berguedà.

3.9.9. Garrotxa

- **Olot té metro**
Pla de Ciutadania i Immigració, Pla de Desenvolupament Comunitari, Institut Municipal d'Educació, Àrea de Joventut de l'Ajuntament d'Olot i Àrea de Joventut del Consell Comarcal de la Garrotxa.

3.9.10. Montsià

- **Espai Entredones. Sant Carles de la Ràpita**
Regidories de Benestar Social, de Sanitat i d'Ensenyament.
Hi col·laboren l'Associació de Dones Ràpita Endavant i l'Escola d'Hostaleria Pons.
- **Curs de formació per a responsables polítics**
Consell Comarcal de Montsià.

3.9.11. Osona

- **Fòrum intercultural de Vic**
El gabinet d'alcaldia de l'Ajuntament de Vic, en col·laboració amb tots els grups polítics municipals, els sindicats, associacions de veïns, associacions d'immigrants i entitats del municipi.

3.9.12. Pallars Jussà

- **Jornada: La Immigració al Pallars**
Consell Comarcal del Pallars Jussà.

3.9.13. Pallars Sobirà

- **Històries de vida i viatges**
Consell Comarcal Pallars Sobirà.
- **Suport i orientació en l'educació dels fills a pares i mares immigrants i altres col·lectius amb les mateixes necessitats**
Consell Comarcal Pallars Sobirà.

3.9.14. Ribera d'Ebre

- **Formació dels professionals**
Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre.

3.9.15. Ripollès

- **Acollida a casa**
CEIP Dr. Robert
Ajuntament de Camprodon.

3.9.16. Segarra

- **Acollida Jove a Cervera, Torà i Guissona**
Consell Comarcal de la Segarra.
Oficina de Joventut la Segarra.
Consorci per a la Normalització Lingüística.

3.9.17. Segrià

- **La Universitat Popular de Lleida, projecte de desenvolupament educatiu i cultural al municipi, dirigit a promoure l'educació continuada per millorar la qualitat de vida dels ciutadans i ciutadanes**
Institut Municipal d'Educació Ramon Barrull (IME).
- **Projecte Intercultures La xarxa: punt d'enllaç entre cultures i espai de comunicació 2005**
Ajuntament de Corbins.
Universitat de Lleida.
Projecte NODAT.
- **Joves agents de convivència del Segrià**
Consell Comarcal del Segrià.
- **Projecte Coneixent-nos**
Ajuntament d'Alcarràs.
IES Alcarràs.
- **L'institut, un espai acollidor i integrador**
IES Manuel de Montsuar.
- **Setmana intercultural**
Ajuntament d'Alcarràs.
IES Alcarràs.

3.9.18. Solsonès

- **Explica'm un conte**
Ajuntament de Solsona.
- **PIA- Pla Integral d'Acollida**
Consell Comarcal del Solsonès.
- **Relats de dones: d'Andalusia al Solsonès**
Consell Comarcal del Solsonès.
Arxiu Comarcal.
- **Lliga de futbol sala comarcal**
Consell Comarcal del Solsonès.
- **Torneig de futbol-7**
Consell Comarcal del Solsonès.
- **Mundialet de les Cultures**
Consell Comarcal del Solsonès.
- **Desenvolupament rural i juvenil**
Cruc – Coordinació Rural de Catalunya.
- **Interkanvi**
Ajuntament de Solsona.
- **Producció d'un curtmetratge de temàtica social**
Ajuntament de Solsona.
- **Camí de ronda**
Tècnics de Ràdio Solsona, amb la col·laboració dels professionals del grup de treball de serveis socials i les persones immigrades que col·laboren en el programa.

3.9.19. Urgell

- **Cursos de llengua catalana al món rural**
Consell Comarcal de l'Urgell.
Consorci per a la Normalització Lingüística.
- **Protagonistes**
Consell Comarcal de l'Urgell.
- **Assessorament legal i jurídic en zones rurals**
Consell Comarcal de l'Urgell.
CITE.
- **Conferència col·loqui: Malalties emergents**
Consell Comarcal de l'Urgell.
- **PIA- Pla Integral d'Acollida**
Consell Comarcal de l'Urgell.

- **Xerrada: *La incorporació dels búlgars i romanesos a la Unió Europea***

Consell Comarcal de l'Urgell.

3.9.20. Val d'Aran

- **Corsi de coesion social**
Conselh Generau d'Aran.

- **Formacion intercultural de monitors en temps de léser**

Conselh Generau d'Aran.

- **Plan Taules de treball**

Conselh Generau d'Aran.

- **Formadors d'origen**

Consell General Val d'Aran.

4

Marc legislatiu vigent

Al'hora d'exposar el marc legal en matèria d'immigració, podem establir tres nivells de regulació, que a continuació es concretaran. A grans trets, podríem dir que en l'àmbit europeu es tracen les línies genèriques comunes, en l'àmbit estatal es regulen els fluxos i es defineix legalment el concepte i en l'àmbit autonòmic es gestiona l'acollida.

4.1. ÀMBIT EUROPEU

La política europea en matèria d'immigració ha estat caracteritzada primordialment per la seva heterogeneïtat i complexitat.

El mateix procés de construcció de la UE ha comportat, paral·lelament, els diferents acords en matèria d'immigració. Per això, la constant evolució i reajustament en la definició europea implica l'existència d'especificitats en la implementació de polítiques d'immigració per part dels estats membres.

4.1.1. Conveni de Schengen

L'acord de Schengen incideix de forma clara en l'assentament de les bases per a la construcció de la Unió Europea. El principal objectiu és posar fi als controls fronterers dins de l'espai Schengen (format per la majoria d'estats membres de la Unió Europea) i homogeneïtzar i enfortir els externs.

L'acord va ser signat el 14 de juny del 1985 entre cinc estats de la CEE (Alemanya, França, Bèlgica, Països Baixos i Luxemburg), als quals, posteriorment, s'han anat adherint els

altres estats (Espanya s'hi adhereix el 1991). Actualment, formen part del territori de Schengen Alemanya, Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Espanya, Finlàndia, França, Grècia, Holanda, Islàndia, Itàlia, Luxemburg, Noruega, Portugal i Suècia.

L'acord gira al voltant de tres eixos neuràlgics:

- Supressió del control de fronteres internes (la desaparició de les fronteres internes entre estats membres implica un enfortiment de les fronteres externes comunitàries amb l'objectiu d'obstaculitzar la immigració il·legal).
- Homogeneïtzació dels sistemes de seguretat i control (es desenvolupen mesures de cooperació policial i judicial entre els estats firmants).
- Limitació del dret de circulació dels estrangers no comunitaris (visat comú per a ciutadans de tercers països per tot el territori Schengen durant tres mesos. Si és per un temps superior, el visat ja és nacional).

Comporta també la creació del SIS (Sistema d'Informació Schengen), banc de dades policials comú per als estats membres.

Tractat de Maastricht (1992)

En aquest tractat, signat el 1992, es recullen els objectius comunitaris essencials i es fixen les bases per a la ciutadania europea. Així,

s'estableix una distinció jurídica entre euro-peus comunitaris i no comunitaris.

Com a elements fonamentals per a la integració europea, trobem la lliure circulació de persones, la lliure circulació de mercaderies i la lliure circulació de capital. Per tant, l'objectiu és l'harmonització tant econòmica, monetària i fiscal en política exterior i defensa com en justícia i política interior.

Maastricht no és de compliment obligatori, sinó que és un conjunt de propostes dels estats membres. Els estats continuen essent sobirans, malgrat que en passos posteriors de la UE s'avança vers una unificació comunitària de les polítiques comunes d'estrangeria.

4.1.2. Tractat d'Amsterdam (1997), els acords de Tampere (1999) i la cimera de Niça (2000)

En el Tractat d'Amsterdam es modifica el Tractat de Maastricht i s'hi incorpora el Conveni de Schengen. Per tant, es fa comunitari aquest acord, de manera que les seves premisses són d'aplicació a tots els estats membres.

A la cimera de Tampere els caps de govern es reuneixen per completar el disseny europeu i homogeneïtzar mesures. En aquest sentit, s'aposta per incorporar criteris d'integració de les persones immigrades, però alhora es continuen emfatitzant els criteris de cooperació policial.

A la reunió de la cimera de la UE a Niça es fixa una política comuna d'immigració. Mentrestant, és cadascun dels estats qui té sobirania per regular legalment la situació.

4.2. ÀMBIT ESTATAL

La política en matèria d'immigració a Espanya es desenvolupa, des de la meitat del segle

passat, enmig de grans canvis econòmics, demogràfics i polítics. Fins aleshores, els fluxos emigratoris encara eren predominants.

A partir del 1950, el desenvolupament del sector industrial i de serveis suposa un punt d'inflexió que establirà la base d'un nou cicle (a partir del 1975); econòmicament, amb la reconversió de l'estructura productiva i la penetració de transnacionals i, políticament, amb el retorn a la democràcia i l'entrada a la UE.

Fins a aquest punt, la regulació dels requisits d'entrada havia estat laxa. Aquesta tendència es va començar a invertir a causa de dos elements: l'ingrés d'Espanya a la llavors CEE i la crisi socioeconòmica del país. S'enceta aquí el canvi de sentit en la balança entre emigració i immigració.

El constant creixement i el dinamisme del fet immigratori, paral·lel als canvis en les variables polítiques i econòmiques espanyoles i europees, han contribuït a que la normativa d'estrangeria i immigració s'hagi caracteritzat per la seva inestabilitat i constant reajustament, en moltes ocasions sense que l'etapa anterior estigués ni molt menys consolidada.

Per tant, el caràcter provisional, canviant i en continu reajustament és una constant en la normativa espanyola d'estrangeria des de la primera llei orgànica que regula el fet immigratori.

1. Constitució espanyola

És el punt de partida del desenvolupament normatiu a Espanya i aborda el fet immigratori en els articles següents (encara que aquest tractament s'ha de contextualitzar històricament).

"Títol 1. Dels drets i deures fonamentals

Capítol 1. Dels espanyols i els estrangers

Article 13

1. Els estrangers gaudiran a Espanya de les llibertats públiques que garanteix el títol 1 en els termes que estableixin els tractats i la llei (LO 4/2000)”

“Títol 8. De l’organització territorial de l’Estat

Capítol 3. De les comunitats autònomes

Article 149 1.2

1. L’Estat té competència exclusiva sobre les matèries següents (...). Nacionalitat, immigració, emigració, estrangeria i dret d’asil.”

2. Llei orgànica 7/1985, de l’1 de juliol, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya (vigent fins a l’1 de febrer de 2000)

Tot i que Espanya comptava encara amb un volum petit de persones immigrades, l’imminent ingrés a la CEE fa necessari regular el fet migratori amb polítiques que harmonitzin amb les comunitàries. Aquesta és la primera llei que aborda la situació dels estrangers a Espanya. El contingut es caracteritza per la duresa a l’hora de tractar la immigració irregular.

És aprovada l’1 de juliol de 1985 i, com a preceptes rellevants, s’hi introdueix l’exigència de visat i de contracte de treball obtingut al país d’origen per treballar, associat al visat. D’altra banda, elimina els impediments per a l’entrada de comunitaris.

Se’n deriva el **reglament**, que desenvolupa la llei en el mateix sentit (reial decret 1119/1986, de 26 de maig).

Es fa necessària una modificació per intentar atenuar-ne la duresa, i es reforma el reglament, a través del reial decret 155/1996, de 2 de febrer, pel qual s’aprova el reglament d’execució de la llei orgànica 7/1985 (vigent fins a l’1 d’agost de 2001). Es comença a aplicar el 24 d’abril de 1996, i estableix i defineix els drets de l’estranger, a l’empara de la Constitució espanyola i dels tractats internacionals.

La LO 7/1985 seguirà vigent fins al 2000, amb els matisos introduïts derivats de Schengen. No obstant això, la tendència a l’increment de la immigració (es fa necessària una regularització de les persones immigrades en situació irregular el 1991) i a la demanda de mà d’obra regulada fa evident la necessitat de modificar la legislació.

3. Llei orgànica (4/2000), de l’11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social

Per primera vegada es parla del fet migratori com a fenomen estructural, abandonant la línia purament restrictiva i de control, i apostant per la integració. La llei suposa el reconeixement de drets al conjunt dels estrangers (ampliació de drets, introducció d’un control més efectiu de l’actuació administrativa o establiment de canals permanents per a l’obtenció de permisos de residència i treball).

La llei entra en vigor el 2 de febrer de 2000, i el 23 de gener de 2001 entra en vigor la reforma de la llei (un cop guanyades les eleccions pel Partit Popular).

4. Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la llei orgànica 4/2000, de l’11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.

Es reafirma la condició d'Espanya com a país de destí de fluxos migratoris. Amb aquesta modificació, s'endureix la lluita contra la immigració il·legal. Resulta molt més restrictiva que l'anterior (limitació de drets als estrangers en situació irregular, enduriment de les vies d'expulsió).

Ahora, intenta respondre en major mesura a la normativa comuna europea i a la necessitat de recollir els principis adoptats pels caps d'Estat i de Govern dels països membres de la UE a Tampere sobre la creació de llibertat, seguretat i justícia, així com de l'àmbit d'actuació de Schengen sobre règim d'entrada, condicions d'expedició de visats, regulació de l'estada i responsabilitat i sancions a transpòrtistes.

El reglament que la desplega, de 20 de juliol de 2001, entra en vigor l'1 d'agost de 2001: és el reial decret 864/2001, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el reglament d'execució de la llei orgànica 4/2000, de l'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, reformada per la llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre.

5. Llei orgànica 11/2003, de 29 de setembre, de mesures concretes en matèria de seguretat ciutadana, violència domèstica i integració social dels estrangers

Aquesta nova modificació de la LO 4/2000 incideix principalment en variables d'ordenament jurídic per als estrangers (criteris d'expulsió quan s'ha delinquit i repercussions pel que fa a la impossibilitat de tramitar autoritzacions de residència o de treball), a combatre el tràfic il·legal de persones (harmonitzant les polítiques amb el marc europeu i el marc penal comú en aquest sentit), s'hi tipifica el delictes de mutilació genital o ablació i

s'hi aborda una reforma del Codi Civil (en matèria de separació i divorci).

6. Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la llei orgànica 4/2000, de l'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú i de la llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial

Atès el creixent augment del nombre de residents estrangers a Espanya i el canvi de formes del fet migratori, es genera un major coneixement per introduir nous instruments normatius per a una millor i més senzilla ordenació dels fluxos migratoris. El canvi és substancial.

La modificació segueix l'objectiu d'adaptar-se a les decisions preses en el si de la UE, i d'incorporar consideracions tècniques efectuades pel Tribunal Suprem.

La llei té l'objectiu general d'afavorir la immigració legal i la seva integració, i així com la lluita contra la immigració il·legal a través de mesures concretes; millorar i simplificar la gestió dels tràmits administratius, determinar tipus de visats, efectes i taxes, lluitar contra l'ús fraudulent dels processos administratius i millorar els instruments sancionadors.

Reial decret 2393/2004, de 30 de desembre, pel qual s'aprova el reglament de la llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.

Consensuat amb sindicats i empresaris, introdueix novetats pel que fa a requisits i circumstàncies que poden donar lloc a l'autorització d'un estranger per residir i treballar, assumint que l'admissió està principalment supeditada a la necessitat de cobertura de llocs de treball (contractació des d'origen amb un visat que els habiliti per treballar).

S'hi estableix un nou procés de normalització (febrer-maig de 2005).

4.3. ÀMBIT AUTONÒMIC

Catalunya té transferides les competències referents a la integració de les persones immigrades. Les polítiques d'integració es desenvolupen a tots els nivells de les administracions, tant autonòmica com municipal, i compten amb la presència d'institucions socials intermediàries.

1. Decret 188/2001, de 26 de juny, dels estrangers i la seva integració social a Catalunya

Té l'objecte d'aplicació, en l'àmbit competencial de la Generalitat de Catalunya, de la llei orgànica 4/2000, modificada per la llei orgànica 8/2000.

Es duu a terme la concreció de funcions i serveis interdepartamentals que cal prestar per contribuir a la consolidació de la nova legislació orgànica i per tal d'afavorir activament la integració. El 31 d'agost de 2000 es crea la **Secretaria per a la Immigració** (decret 293/2000) per assegurar-ne l'execució.

2. Estatut d'Autonomia de Catalunya

"Títol 1. Drets, deures i principis rectors (articles 15-54)

Capítol 3. Drets i deures lingüístics

Article 35. Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament

3. Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament.

Capítol 5. Principis rectors

Article 42. Cohesió i benestar socials

7. Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per establir un règim d'acolliment de les persones immigrades i han de promoure les polítiques que garanteixin el reconeixement i l'efectivitat dels drets i deures de les persones immigrades, la igualtat d'oportunitats, les prestacions i els ajuts que en permetin la plena acomodació social i econòmica i la participació en els afers públics.

"Títol 4. De les competències (articles 110-173)

Capítol 2. Matèries de les competències

Article 138. Immigració

- Correspon a la Generalitat, en matèria d'immigració:
  - a. La competència exclusiva en matèria de primer acolliment de les persones immigrades, que inclou les actuacions sociosanitàries i d'orientació.
  - b. El desenvolupament de la política d'integració de les persones immigrades en el marc de les seves competències.
  - c. L'establiment i la regulació de les mesures necessàries per a la integració social i econòmica de les persones immigrades i per a llur participació social.

d. L'establiment per llei d'un marc de referència per a l'acolliment i la integració de les persones immigrades.

e. La promoció i la integració de les persones retornades i l'ajuda a aquestes així com l'impuls de les polítiques i les mesures pertinents que en facilitin el retorn a Catalunya.

- Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria d'autorització de treball als estrangers la relació laboral dels quals s'acompleixi a Catalunya. Aquesta competència, que s'exerceix necessàriament en coordinació amb la que correspon a l'Estat en matèria d'entrada i residència d'estrangers, inclou:

f. La tramitació i la resolució de les autoritzacions inicials de treball per compte propi o aliè.

g. La tramitació i la resolució dels recursos presentats amb relació als expedients a què fa referència la lletra a i l'aplicació del règim d'inspecció i sanció.

- Correspon a la Generalitat la participació en les decisions de l'Estat sobre immigració que tinguin una transcendència especial per a Catalunya i, en particular, la participació preceptiva prèvia en la determinació del contingent de treballadors estrangers mitjançant els mecanismes que estableix el títol 5."

Diferents documents amb continguts normatius o prenmatius serviran d'antecedent i base de la **Llei d'Acollida de les Persones Immigrades i Retornades a Catalunya**, de la qual la Generalitat de Catalunya ha estat elaborant les bases.

A. Document programàtic del Govern de l'Entesa Nacional pel Progrés que inspira l'acció tant de Govern com legislativa de la vuitena legislatura.

Preveu al seu capítol 1 (pàg. 14), "aprovar i desenvolupar la llei d'acollida (...)"

B. Pla de Ciutadania i Immigració 2005-2008

Seguiment dels plans anteriors (Pla Interdepartamental d'Immigració 1993-2000 / 2001-2004). Continua amb l'èmfasi en la perspectiva de la transversalitat, fent incís, també, en els mecanismes d'avaluació. S'augmenta el nivell de concreció de les actuacions, conservant la visió de conjunt i integradora. Millora, també, la coordinació amb tots els nivells de l'administració pública a l'hora de desplegar-lo.

Considera la ciutadania resident com a concepte clau i eix conceptual primordial, al voltant del qual girarà el pla i del qual es deriven els objectius.

C. Programa Integral d'acollida (PIA). Secretaria per a la Immigració, 2006

Dins del Pla de Ciutadania i Immigració i amb referència a l'acollida, destaca el PIA (Programa Integral d'Acollida), que promou i coordina les accions municipals de recepció amb programes de formació en llengua i coneixement de l'entorn, amb l'objectiu de potenciar l'autonomia de les persones que acaben d'arribar al municipi, en la seva incorporació a la societat en igualtat d'oportunitats i obligacions.

3. Llei d'Acollida de les Persones Immigrades i Retornades a Catalunya (document de bases)

A través d'un procés participatiu amb els agents socials implicats, s'assenen les bases de la que serà la futura llei d'acollida, pendent de ser aprovada.

S'incideix que cal entendre l'acollida com a procés i inversió de futur, i que cal estendre la ciutadania a través de la universalització de serveis, prestacions i polítiques que procurin la promoció de la igualtat, malgrat que el principi de "ciutadania resident" està limitat al marc legal estatal en matèria d'immigració.

La nova llei ha de regular la definició d'acollida i qui seran les persones titulars d'aquest dret (empadronats i acollida en origen); els principis d'acollida i la seva gestió; el valor jurídic i els continguts; l'estructura dels serveis i els ens responsables de dur-los a terme; les competències de la Generalitat i dels ens locals. També ha de regular els diferents plans d'immigració de les administracions catalanes; quins seran els mecanismes de finançament; el conjunt d'organitzacions que fan possible la governança del sistema i quina haurà de ser la tipologia dels professionals.

4.4. ÀMBIT MUNICIPAL

Estatut d'Autonomia de Catalunya

"Títol 2. De les institucions (articles 55-94)

Capítol 6. El govern local

Article 84. Competències locals

Els governs locals de Catalunya tenen en tot cas competències pròpies sobre les matèries següents, en els termes que determinin les lleis:

m. La regulació i la prestació dels serveis d'atenció a les persones, dels serveis socials públics d'assistència primària i foment de les polítiques d'acolliment dels immigrants."

El municipal és l'ens més proper al ciutadà i, per tant, qui ha de tenir la dotació d'eines tant per detectar necessitats com per desplegar actuacions des de tots els àmbits per poder-les cobrir, tot i que es poden transferir competències des de la Generalitat de Catalunya (decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la llei municipal i de règim local de Catalunya. Articles 9 i 137, llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local. Articles 2, 25 i 27).

Una de les competències municipals bàsiques és l'**empadronament**, com a títol que reconeix la majoria de drets regulats, ja que és el responsable de la seva formació, manteniment, revisió i custòdia (lleí 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, article 17). L'empadronament o la seva absència afecta directament la situació jurídica de l'estranger, així com la dotació de serveis bàsics.

Les característiques del règim de competències de l'administració local amb referència a la immigració proporcionen un escenari i un marge d'actuació complex i difús. D'una banda, la capacitat d'incidència en el context proper de l'administració local és d'una utilitat potencial molt alta i, de l'altra, trobem la manca de títol competencial exprés en matèria d'estrangeria.

Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la llei municipal i de règim local de Catalunya

"Títol 1. Disposicions generals

Article 9. Competències dels ens locals

9.1 Les competències pròpies dels ens locals són les que les lleis determinen. Aquestes

competències s'exerceixen en règim d'autonomia i sota la responsabilitat dels ens locals, sense perjudici de la coordinació deguda en llur programació i execució amb les altres administracions públiques, en els termes establerts per les lleis.

9.2 La Generalitat pot delegar competències en els ens locals i atribuir-los la gestió ordinària dels serveis propis de l'administració de la Generalitat, en els termes establerts per aquesta llei.

Títol 12. De la delegació i l'assignació de competències de la Generalitat als ens locals

Article 137. Delegació de competències de la Generalitat

137.1 L'administració de la Generalitat pot delegar o assignar l'exercici de competències pròpies als ens locals de Catalunya.

Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local.

"Título I. Disposiciones generales

Artículo 2.

Para la efectividad de la autonomía garantizada constitucionalmente a las entidades locales, la legislación del Estado y la de las Comunidades Autónomas, reguladora de los distintos sectores de acción pública, según la distribución constitucional de competencias, deberá asegurar a los Municipios, las Provincias y las Islas su derecho a intervenir en cuantos asuntos afecten directamente al círculo de sus intereses, atribuyéndoles las competencias que proceda en atención a las características de la actividad pública de que se trate y a la capacidad de gestión de la

entidad local, de conformidad con los principios de descentralización y de máxima proximidad de la gestión administrativa a los ciudadanos.

Título II. El Municipio

CAPÍTULO III. Competencias

Artículo 25

1. El Municipio, para la gestión de sus intereses y en el ámbito de sus competencias, puede promover toda clase de actividades y prestar cuantos servicios públicos contribuyan a satisfacer las necesidades y aspiraciones de la comunidad vecinal.

2. El Municipio ejercerá, en todo caso, competencias, en los términos de la legislación del Estado y de las Comunidades Autónomas, en las siguientes materias:

Artículo 27

1. La Administración del Estado, de las Comunidades Autónomas y otras entidades locales podrán delegar en los Municipios el ejercicio de competencias en materias que afecten a sus intereses propios, siempre que con ello se mejore la eficacia de la gestión pública y se alcance una mayor participación ciudadana. La disposición o el acuerdo de delegación debe determinar el alcance, contenido, condiciones y duración de ésta, así como el control que se reserve la Administración delegante y los medios personales, materiales y económicos que ésta transfiera.

2. En todo caso, la Administración delegante podrá, para dirigir y controlar el ejercicio de los servicios delegados, emanar instrucciones técnicas de carácter general y recabar, en cualquier momento, información sobre la ges-

ti3n municipal, as3 como enviar comisionados y formular los requerimientos pertinentes para la subsanaci3n de las deficiencias observadas. En caso de incumplimiento de las directrices, denegaci3n de las informaciones solicitadas o inobservancia de los requerimientos formulados, la Administraci3n delegante podr3 revocar la delegaci3n o ejecutar por s3 misma la competencia delegada en sustituci3n del Municipio. Los actos de 3ste podr3n ser recurridos ante los 3rganos competentes de la Administraci3n delegante.

3. La efectividad de la delegaci3n requerir3 su aceptaci3n por el Municipio interesado, y,

en su caso, la previa consulta e informe de la Comunidad Aut3noma, salvo que por Ley se imponga obligatoriamente, en cuyo caso habr3 de ir acompa3ada necesariamente de la dotaci3n o el incremento de medios econ3micos para desempe3arlos.

4. Las competencias delegadas se ejercen con arreglo a la legislaci3n del Estado o de las Comunidades Aut3nomas correspondientes o, en su caso, la reglamentaci3n aprobada por la entidad local delegante.” ●

5 Jornada: La integració de les Persones Immigrades en el medi rural català

5.1. PROGRAMA

Lloc: Sala d'Actes del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya.

Dia: Dijous 21 de Juny de 2007

Inauguració de la jornada:

Sr. Oriol Amorós, Secretari per a la Immigració

Sr. Antoni Pané, Vice-president de la Fundació del Món Rural

Ponència 1:

"Les persones immigrades i la creixent multiculturalitat del món rural", a càrrec del Dr. Xavier Torrens, professor de Ciència Política a la Universitat de Barcelona.

Ponència 2:

"Els reptes de les persones immigrades en la Catalunya d'avui", a càrrec del Sr. Arcadi Oliveres, President de l'Associació Justícia i Pau de Barcelona.

Presentació del curtmetratge: *"Immigrasons: Terra d'Esperança"* a càrrec del Sr. Manel Montañés, promotor del curtmetratge.

Clausura de la jornada:

Sr. Francesc Cribillers, Director Executiu de la Fundació del Món Rural

Sra. Rosa Florensa i Guiu, Directora de Formació, Qualitat i Desenvolupament Local del CTFC

Il.lm Sr. Xavier Jounou i Bajo, Alcalde de Solsona.

5.2. INAUGURACIÓ DE LA JORNADA

5.2.1. Sr. Oriol Amorós, Secretari per a la Immigració

Bon dia a tothom.

Avui és un dia important. Des de la Secretaria per a la Immigració estem molt contents de

ser aquí, perquè la perspectiva que abordem a la jornada d'avui no és la habitual, ja que existeix la concepció de què la immigració és un fenomen urbà, quan a Catalunya no ha estat així mai i tampoc ho és ara.

De fet, el món rural ha estat pioner en acollir la immigració, sobretot del caràcter que ha

tingut des del segle XX i inicis del XXI, és a dir, amb molt pes extra-comunitari.

Aquesta immigració va arribar molt abans a l'àmbit rural que a l'urbà. Les dades són concrets. De les set futures vegueries; la que menys immigració en té és la Catalunya central, amb un 10%. La següent que en té menys és l'àmbit metropolità amb un 12%. I les que més en tenen són les comarques gironines, Terres de l'Ebre, Lleida i Alt Pirineu. Tenim una immigració molt distribuïda. I per què tenim una immigració molt distribuïda –sobretot la d'origen Africà i la llatinoamericana? Per les motivacions d'aquesta immigració i pels sectors on ha anat a parar.

La immigració a Catalunya fins ara –i subratllo aquest fins ara– ha tingut un caràcter econòmic, molt laboral, i una situació molt al marge de la llei.

Per tant, ja tenim un primer problema de separació entre la realitat i la legalitat. En estar vinculada al factor econòmic ha vingut a ocupar els sectors de treball que la població autòctona ha anat abandonant. Per tant, el gran creixement de llocs de treball que s'ha produït des de mitjans de la dècada dels 90, de 13 a 20 milions de llocs de treball a l'Estat, va suposar primer una gran reducció de l'atur; després una forta incorporació de la dona al món laboral –passant al 70% de taxa d'ocupació femenina– i després, els llocs de treball que no han volgut ocupar els autòctons, els han ocupat els immigrants. I on han estat aquests llocs de treball? En diversos àmbits, com la restauració, l'hostaleria, el treball domèstic i l'agricultura. Àmbits que evidentment tenen una ubicació geogràfica molt diversa, per tant, no estem davant d'un moviment migratori com els que coneixíem al segle XX o fins i tot al XIX, del camp a la ciutat. Sinó que és un moviment dispers. Per tant, la immigració de finals del XX i

principis del XXI, ha tingut una destinació molt dispersa i no eminentment urbana.

Tenim una immigració molt present al món rural i això dóna una manera molt diferenciada d'afrontar-la respecte a la immigració urbana. Les comunitats més petites tenen més interacció entre les persones; hi ha una comprensió del fenomen més apropiat a la realitat que pot fer les coses més fàcils. Però en qual-sevol societat petita, amb més control social, si hi ha una no comprensió del fenomen, pot donar-se una situació d'aïllament, com sol passar en municipis de 1000 o 2000 persones. El que un es troba arreu són situacions molt diferents. En algunes societats han prioritzat les interaccions, amb nivells d'integració molt alts. I en altres, han generat una situació molt important d'aïllament mutu.

Des de la Secretaria per a la Immigració entenem que les polítiques d'immigració s'han de distribuir al llarg del territori, és a dir, que són transversals. Per tant, a diferència d'altres Comunitats Autònomes (CCAA) no som partidaris de crear serveis d'immigració omnipresents, sinó petits. Volem créixer com tothom, però també que intervinguin altres agents. Nosaltres som unes 30 persones que mirem de tirar endavant uns 1.500 projectes a través del municipi, 400 a través de les entitats, 150 a través d'altres departaments de la Generalitat –són els que tenen més pressupost i no arriba al centenar de projectes propis. El gruix es fa a través dels altres, i això no és accidental. Busquem l'actuació i presència normalitzada, no volem crear oficines d'immigrants, no volem fer moltes polítiques sinó utilitzar els consells comarcals i els ajuntaments per a fer una política més de subsidiarietat, de proximitat.

A Catalunya, l'any 1996 es va començar a iniciar plans comarcals. Al 2004, ja n'hi

havia 34. Però sobretot hem de destacar el període des del 2005, ja que a partir de la convocatòria dels primers ajuts a ens comarcals, hem creat més capacitat al món rural per generar actuacions pròpies. El primer any de la convocatòria ens varem trobar que molts ajuntaments no havien fet mai la reflexió sobre la immigració, alguns consells comarcals tampoc i ni tan sols van demanar l'ajut. Al 2007 hem viscut, però, una explosió de la demanda en els municipis petits i mitjans, cosa que ens satisfà molt. Al 2007 al món local ja hi ha una cultura de què s'ha de fer.

Al 2007 hem pogut fer reequilibri de recursos entre els municipis grans i petits. No pretenem crear estructures centralitzades, sinó tot el contrari: treballar a través dels consells comarcals i ajuntaments. De fet, tenim una estructura territorial de tècnics amb aquesta missió. Com a exemple diré que varem reparar 4,5 milions per a la contractació de personal en temes d'immigració i varem preferir que aquests recursos es destinessin per a la contractació de persones des dels ajuntaments i consells comarcals, en comptes de fer-ho nosaltres mateixos. Tenim una persona per vegueria, per liderar i dinamitzar el treball dels municipis i consells comarcals. Per exemple, aquí tenim la Mireia Valls, que s'ocupa de les comarques centrals, i l'Esther de les comarques de Ponent, i la seva funció és aquesta: visitar contínuament municipis i consells comarcals per revisar les seves actuacions. Creiem que el futur és aquest.

El més immediat és allò que volem fer a través de la nova Llei d'Acollida. Fins ara la nostra immigració ha estat bastant apartada de la llei i bastant de caràcter laboral, i fins i tot, bastant en la precarietat, la qual cosa ha generat una visió negativa de la immigració. La visió que molta gent té consisteix en que

els immigrants han vingut a guanyar-se la vida perquè eren molt pobres al seu territori, és a dir, arriben des de la precarietat, i tenen problemes legals. I aquesta és la visió que té molta gent de la immigració.

Però això està canviant. Al 2006 els padrons municipals de Catalunya només van créixer en 56.000 persones, l'anterior havia estat 110 i al 2006 van venir gairebé 20.000 contractades en origen; 2.000 a través del contingent i unes 20.000 per reagrupació familiar. És a dir, va ser el primer any en molts que teníem més immigració dins de la llei que fora de la llei, més immigració que tenia capacitat d'auto sostenir-se, que immigració que venia amb precarietat. Al 2007, aquesta tendència s'accentuarà, sobretot el creixement de la immigració familiar i, per tant, la visió de que és un desastre també anirà canviant, perquè vindran amb contracte de feina o amb un reagrupament familiar, de manera que la immigració vindrà més endreçada i tothom que vingui a casa nostra tindrà més facilitat per integrar-se. I necessitarem una llei d'Acollida perquè tothom que vingui a casa nostra tingui més facilitat d'integrar-se.

Ara, no explicaré la llei, però sí explicaré com el Govern de la Generalitat veu la immigració al món rural i la prioritat de la llei d'Acollida.

Què farà la llei? Actuar en el moment que tindrem una immigració més endreçada. És una afirmació molt optimista, és clar. És optimista el terme "endreçada", perquè sempre podem trobar-nos la crisi d'algun país que provoqui fluxos d'immigració "desendreçats" cap al nostre país i fora de la legalitat. Penso, per exemple en Veneçuela; perquè si hi ha alguna crisi en aquest país ho notarem els primers. Però, de moment, hi ha una situació d'estabilitat.

És el moment de pensar en una actuació que garanteixi que tota la població que arribi a casa nostra tingui l'oportunitat d'aprendre la llengua, de tenir una formació mínima dins del seu mercat laboral i de tenir un coneixement sobre la seva societat d'acollida, i això anem a oferir-lo universalment.

I on ho farem? En primer lloc, a l'exterior quan l'Estat ens doni les dades. Si l'Estatut diu que tenim competència en l'acollida de la immigració, vol dir que l'Estat ens ha de dir a qui hem d'acollir i a qui hem d'integrar. Ho estem treballant i de moment sóc optimista. De moment, sembla que ens donaran les dades. I els que sabrem els noms dels que vindran i on vindran, podrem fer actuacions a l'exterior: cursets a Casablanca, a Quito o a on sigui.

Dos: impulsarem, de moment des de la voluntarietat però amb l'horitzó que sigui generalitzat i per tant, obligatori, en 5 o 10 anys, de moment des de les grans empreses, –les mitjanes serà més complicat– el Pla d'Acollida des de les empreses. El Pla d'Acollida contextualitzat en el lloc de treball té molta més efectivitat.

I en tercer lloc, i segurament la més important: acollida en els municipis i consells comarcals. Volem que sigui territorialitzada, no volem crear 25 oficines arreu de Catalunya. Volem que en tots els municipis hi hagi plans d'acollida que facilitin l'acollida per a totes les persones.

Acabo amb una última afirmació. El que és especialment rellevant no són només els canvis que demanem a la societat d'arribada sinó els canvis que nosaltres siguem conscients que hem de fer. És evident –encara que a vegades no ha estat políticament correcte– que la persona que ve de fora ha de fer un

esforç: d'entrada, d'integració... però per què sigui efectiu aquest esforç, per què el resultat sigui una societat més integrada, en la qual tots visquem junts, la societat d'acollida també ha de fer un esforç. L'acollida i la integració no són processos unidireccionals. Els països que ho han entès així s'han equivocat i els ha anat malament. Els que han dit "jo no em bellugo i ells han de venir a mi", s'han equivocat. I això vol dir adaptar la llei i els serveis públics a una societat diversa. I això vol dir que les empreses han d'entendre i gestionar la diversitat. Hem d'estar en contra de la segregació a la ciutat i al camp. A tot arreu.

Vull expressar el meu agraïment a la Fundació del Món Rural i oferir la col·laboració de la Secretaria per a la Immigració en els seus projectes.

5.2.2. Sr. Antoni Pané, Vicepresident de la Fundació del Món Rural

Gràcies senyor Secretari general. Ara hem toca a mi fer una breu introducció, ja que anem una mica justos de temps.

Jo em dic Antoni Pané, sóc el Vicepresident de la Fundació del Món Rural, i volia contextualitzar què és això de la Fundació del Món Rural i què hi fem aquí. En primer lloc donarvos la benvinguda a tots i a totes, gràcies per la vostra assistència. Veig molta gent jove. Això és important.

La jornada, com indica el programa, és sobre la integració de les persones immigrades en el medi rural català. Amb aquest enunciat, la Fundació del Món Rural hi participa. La Fundació del Món Rural, com el seu nom indica, és una fundació que es crea com a eina per desenvolupar el primer Congrés del Món Rural. I aquest Congrés es va concloure els dies 5, 6 i 7 de maig de 2006 a

Barcelona. En aquest Congrés es van desenvolupar uns grups de treball i unes assemblees que van donar lloc a unes conclusions.

A partir d'aquí que calia fer? A partir d'aquí la Fundació es va reorganitzar, ja que principalment estava prevista com a eina per a tirar endavant un Congrés i, un cop aquest ja s'hagués acabat calia reorientar-la. Recentment ha entrat a treballar un grup de persones joves, llicenciats, amb molta marxa i ganes de fer coses noves. I ens hem fixat lògicament uns objectius: el primer, és obvi, continuar la línia del propi Congrés i seguir els objectius que es van marcar i les fites que es van aconseguir. Però com a objectiu bàsic, com a missió principal, ens hem fixat promoure la participació d'entitats, associacions i empreses en la definició de les estratègies i el futur del món rural a Catalunya.

Som una organització que no mirem el dia a dia, sinó que mirem directament cap el futur, a través de reunions, de debats, de reflexions per pensar en un temps de cinc anys. Quines polítiques, actuacions, hauríem de fer entre tots per què això arribi a bon terme i siguem capaços d'evolucionar correctament? Primer hem dissenyat un pla d'actuacions amb la intenció de ser innovadors. Pretenem generar més participació, entenent –lògicament– que hem de marcar les línies d'actuació allà on treballem.

En el marc de l'àmbit social, trobaríem la demografia, la dona, els serveis públics, els joves, la immigració, l'associacionisme. A l'àmbit econòmic, les empreses, la renda etc. Al medi natural, l'aigua, els espais, els boscos, el medi ambient. Les accions que volem portar a terme són el seguiment de tots els acords i conclusions que provinguin del món rural, fent estudis, fent conferències, fent debats, fent publicacions. Pensem que és

important ser capaços entre tots de crear una opinió.

També voldríem arribar a ser referència. Hi estem treballant perquè el projecte val la pena. En aquesta línia pensem que és molt important col·laborar amb altres institucions. Treballar amb més gent, amb més visions, per aconseguir un projecte amb força i amb perspectiva. El primer que varem fer va ser una jornada al Palau de la Generalitat juntament amb la Agència Catalana de Cooperació. Hem fet també jornades sobre l'aigua i la seva gestió, l'aigua i l'agricultura a Tàrraga i a Mollerussa. Hem fet una altra jornada i debat sobre l'hort.

Avui estem aquí per parlar sobre les persones immigrades.

Això és un breu resum de la nostra trajectòria. En el desenvolupament de les jornades d'avui estareu acompanyats pel Director General de la Secretaria per a la Immigració.

Esperem que sigui profitós i que aprofitem tots. En definitiva, esperem que us sigui útil. Res més, passo la paraula a l'Eduard que farà de fil conductor de tot el dia.

Gràcies per la vostra presència aquí.

5.3. PONÈNCIA 2: "ELS REPTES DE LES PERSONES IMMIGRADES EN LA CATALUNYA D'AVUI", A CÀRREC DEL SR. ARCADI OLIVERES, PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ JUSTÍCIA I PAU DE BARCELONA.

Gràcies per la invitació de la Fundació del Món Rural i gràcies per la presentació.

Abans de començar, voldria dir que, a diferència dels companys, jo no sóc un expert en

la vinculació directa amb els immigrants a casa nostra, ni en les polítiques de multiculturalitat ni en polítiques d'acolliment, és a dir, faria una petita esmena en el títol de la penonència. No parlaré dels reptes de les persones immigrants en la Catalunya d'avui, parlaré dels reptes de la immigració a la Catalunya d'avui, que és una cosa una mica diferent, probablement una mica més genèrica i que probablement no els interessi tant.

Ho faré en dues parts, una primera més introductòria, una segona de més específica.

En la primera part intentaré definir el perquè de la immigració, perquè és evident que el fet migratori –migratori tal i com ho considerem aquí– busca la millor de les condicions de vida de les persones. Hi hauria altres moviments de persones com l'exili polític, però no és el moment de tractar-lo. En tot cas, el moviment migratori vinculat a l'economia dóna una circumstància bàsica que és que qui emigra, en general, però no ho fa amb ganes, ja que tots estem més o menys arrelats a la terra i a tots ens agrada viure a casa nostra. Sortir no és res més que entrar en allò que un company meu, camerunès que viu a Barcelona, anomena "el gran buit". Un gran buit de família, de menjar, de música, etc. Un gran buit que ha anat omplint en els últims 20 anys però que inicialment era així. Jo tinc la sensació que ningú té ganes d'anar cap al "gran buit" i si ho fa és senzillament per millorar les seves condicions de vida. Per tant, el primer que hem de mirar és quines condicions de vida tenen, quines circumstàncies són les que els forcen a sortir de casa seva i venir als països del Nord. Perquè el que vull deixar clar és que la primera responsabilitat pel que fa a les condicions de vida negatives d'aquests països ens correspon a nosaltres, els països del nord som fonamentalment responsables de les males condicions de vida en els països

del sud. Evidentment, ells també tenen les seves dictadures, les seves guerres internes, els seus problemes, però la primera responsabilitat ens correspon a nosaltres.

En efecte, tenim tres tipus d'actuacions que impacten ben negativament en els països del Sud.

La primera és ben coneguda, tant que hi varem dedicar fa 15 dies una setmana sencera, la setmana del comerç just. Varem muntar unes paradetes i ens varem dedicar a comprar un paquet de cafè d'un quart de quilo que ens costava un euro més i un cop feta aquesta compra la nostra consciència quedava tranquil·la. Si la consciència ens "apreta" una mica, quan passem per una botiga d'Intermón comprem un segon paquet de cafè i si ens segueix atacant la consciència per Nadal comprem tres paquets de cafè de comerç just i vivim tranquils la resta de l'any. Però durant la resta de l'any comprem el cafè en una botiga que no és de comerç just, amb la qual cosa, per exclusió, ha de ser de comerç injust, sinó les altres no serien de comerç just... Practiquem normalment el comerç injust quan comprem productes del Sud ja que no paguem el preu que se'ls ha de pagar. Evidentment hi ha una part de responsabilitat nostra com a consumidors i de responsabilitats més grans. Intermón ens acaba de passar un informe que explica que la màxima responsabilitat del comerç injust de cafè, a part de nosaltres els consumidors, la té Nestlé, ja que el que fa és ajustar amb aquests països el preu d'origen al màxim, vendre aquí al preu de sempre i a mesura que la pobresa de Colòmbia s'apuja, els beneficis de Nestlé puguen amb la mateixa proporció. Per tant, és evident que en aquest comerç injust hi ha una raó i l'informe d'Intermón ens explica que fa 10 anys Colòmbia venia una tona de cafè per 3.000 i ara el

ven per 1.000. Per tant, els colombians es queden amb 2.000 de menys que els obliga a endeutar-se, a fer migració o a vendre coca en cas de necessitat. Per tant, aquest és un primer element que no podem oblidar. Que practiquem amb aquests països el comerç injust i a més en som conscients, encara que no sempre reaccionem de la manera que s'ha de reaccionar.

El segon element que genera aquesta mala situació econòmica i que força les migracions és el que deriva de l'actuació de les grans companyies transnacionals. Com a exemple tenim un informe publicat per la ONU fa dos anys, el qual explicava com s'havien comportat les grans empreses transnacionals en el Congo ex-belga durant els trenta anys que va ser governat per un dictador anomenat Mobutu. Explica l'informe que durant aquests trenta anys, Mobutu havia fet un pacte no escrit amb 32 grans empreses transnacionals de tot el Món, pel qual les autoritzava a endur-se els minerals riquíssims que té el Congo amb la única condició de que per cada tona estreta havien de col·locar una comissió en els seus comptes privats a França i Suïssa. I diu la ONU que això ho van acceptar 32 empreses transnacionals. Em sorprèn que la ONU, sent una institució diplomàtica, no tingués escrúpols en fer la llista de les 32 empreses que van buidar de riquesa el Congo. Recordo que Bayer liderava la llista i també Samsung, que acaba de deixar sense feina a 450 persones a Palau Solità i Plegamans.

Per altra part, tenim també l'exemple de Guinea Equatorial. El passat mes d'abril va visitar Madrid Teodoro Obiang, el president de Guinea Equatorial i enlloc de ser detingut per la policia va ser rebut pel Rei, el primer ministre, el ministre d'Afers Estrangers i tothom li feia la *paripé* a veure si Repsol aconseguia

una mica de recursos dels que té Guinea Equatorial. Però és que en aquell moment les nostres autoritats podien haver llegit un informe redactat per una institució tan seriosa com és el Senat nord-americà, dient que Guinea Equatorial vivia de la fusta i que ara viu del petroli i que hi ha grans empreses que l'exploren a Guinea. I deia l'informe que si els recursos provinents del petroli de Guinea fossin ben distribuïts entre la població, que és poca (sobre mig milió de persones), serien els ciutadans de renda per càpita més alta d'Àfrica i cap d'ells hauria d'emigrar. Però això no és així i viuen amb una renda d'un dòlar al dia. Aquest informe del Senat ens explica que aquests beneficis del petroli se'ls queda el senyor Obiang i la seva camarilla d'amics. I on guarda el senyor Obiang aquests beneficis? Doncs a Madrid, en comptes que té oberts al Banc de Santander. Com podeu veure, hi ha enriquiment d'uns i empobriment d'uns altres. I encara un altre exemple d'això que estic explicant. Recordaran que el mes de febrer de 2006 van ser detinguts i empresonats els dos màxims dirigents de Repsol a Bolívia acusats de que Repsol s'emportava el petroli de Bolívia i no pagava a les autoritats bolivianes allò que allà diuen la *regalia* corresponent al petroli que s'enduen. Es veu que aquesta pràctica no era única de Repsol, sinó que la companyia francesa Elf també ho feia, la qual, per cert, ha estat acusada de pagar comissions il·legals a Jacques Chirac.

Al final, vist que les companyies que marxaven amb el petroli no pagaven a Bolívia la quantitat pertinent el president de Bolívia, Evo Morales, va decidir nacionalitzar els hidrocarburs bolivians. L'endemà al diari, un president suposadament d'esquerres que es diu Jose Luís Rodríguez Zapatero va dir "*Mi gobierno defenderá con uñas y dientes los intereses de Repsol en Bolívia*". Com és possible això? Des del punt de vista ètic no

s'entén res però des del punt de vista polític, sí. Per què? Doncs perquè els bolivians no voten Zapatero i els espanyols, sí, si volen l'any vinent. I els espanyols fa temps que han fet una cosa que no haurien d'haver fet, que és renunciar al dret de rebre pensions dignes. El mínim que pot demanar un treballador després de cotitzar 35 anys és una jubilació com cal. Però el govern no ho permet i llavors que ha de fer la gent? Doncs la solució són els plans de pensions. I què passa amb els plans de pensions? Que estan invertits en borsa, una part en renda fixa, com pot ser el deute de l'Estat, i una altra part, en valors de renda variable. I si mires en quins valors de renda variable inverteixen els espanyols, els plans de pensions destaquen Endesa, Repsol i Telefónica. Amb la qual cosa Zapatero sap que si aquests plans de pensions van malament, la gent no el votarà. Llavors ell defensarà Repsol a l'exterior i els bolivians, que no cobraran el petroli, hauran d'emigrar.

Suposo que aquestes raons s'entenen prou bé i com també s'ha d'entendre que nosaltres hi tenim part de responsabilitat quan comprem el cafè de la Nestlé o fem un pla de pensions de la Repsol.

La tercera raó, molt vinculada a les anteriors, és el famós deute extern. És evident que si abans aquests països venien el cafè per tres i ara el venen per u s'endeuten per dos. Si a aquests països els hi prenem els minerals i no els hi paguem s'acabaran endeutant. Si no cobren petroli, s'endeuten i si tenen presidents corruptes s'endeuten. I nosaltres els cobrem el deute fins el darrer cèntim.

L'ONU publica cada any un informe sobre el deute i diu que els països del Tercer Món ens envien cada any una quantitat en un doble concepte: pagar els interessos del deute que tenen i retornar el capital. A la suma de les

dues coses se'n diu el servei del deute. Doncs aquest servei del deute representa anualment entre 4 i 5 vegades més que l'ajut al desenvolupament que nosaltres donem a aquests països. Ara sabem que durant les darreres setmanes hi ha hagut una discussió sobre si les ONG actuen bé o malament. No totes actuen bé, però fins i tot suposant que es portin com cal, les ONG i també els Ajuntaments, Consells Comarcals, les Diputacions, la ONU i tot el que vulguin, acabarien enviant un valor del primer al tercer món i ells per pagar un deute que l'Obiang té amagat a Madrid i el Mobutu té a París, ens envien entre 4 i 5 vegades més. És obvi que amb aquestes condicions aquests països viuran malament.

I encara un últim element, que provocaria més les migracions polítiques que no pas les econòmiques, però que s'ha de tenir present: és l'element de la guerra. Només hem de mirar que Àfrica és el lloc on hi ha més guerres del món. Però destacaré també la dada de què a Àfrica no es fabrica ni una sola arma. Totes provenen dels països del Nord, un dels que més ven, de fet, és Espanya.

Entrem doncs ara en la part més específica. Aquesta és la realitat, nosaltres paguem malament els productes, ens emportem les fortunes a través de les companyies transnacionals, cobrem el deute d'una forma exagerada i finalment els enviem armes i els hi provoquem guerres. Evidentment amb tot això ells viuen malament i desitgen arribar a viure millor. I arribats en aquest punt decideixen sortir de casa i venir a veure'ns a nosaltres. Si han vist qualsevol reportatge en una ciutat marroquina, veuran que a qualsevol ciutat marroquina tenen antenes per poder veure les televisions d'Espanya i als programes que aquí s'emeten veuen que vivim bé i desitgen venir.

Però la segona part de tot això, i ben trista, és que es moren pel camí, i en quantitats considerables. Fa cosa d'un mes el Govern va publicar estadístiques del 2006, que deien que van morir 6.000 persones intentant arribar a Canàries o creuant l'estret de Gibraltar, molts dels quals les seves famílies desconeixen que han mort i pensen que estan treballant per aquí. Molts dels quals mai ningú dirà res, morts de tercera divisió. Moren pel camí. Però com diu un company de Barcelona, que els hi recomano, Luis de Sebastián, moren pel camí però malgrat tot seguiran venint. Per dues raons:

- Primera: perquè pensen que mai seran ells els qui s'ofeguin.
- Segon: perquè si arriben aquí acaben de guanyar 40 anys més de vida, ja que un senyor que visqui a Mali o a Senegal té 40 anys d'esperança de vida i a les Canàries en té 80. Respecte a això, una persona que ha estat fa poc a Burkina Faso em comenta que a una festa d'aniversari de un noi de Burkina Faso en el moment del brindis i al ser preguntat per un desig, el noi va expressar amb tota la naturalitat del món la voluntat de poder arribar a doblar la seva edat, és a dir, arribar als 50 anys. I els asseguro que demanava molt ja que l'esperança de vida a Burkina Faso és de 41 anys.

Per tant, moren pel camí però seguiran venint. I quan arriben aquí els rebem malament. Estic cansat de veure enquestes sobre la percepció que hi ha a Espanya i a Catalunya sobre la immigració on 2/3 de la població té una mala percepció de la immigració. Quan es va produir l'intent de saltar les tanques que separen Marroc de Ceuta i Melilla, en una enquesta de *El País*, un 65% dels enquestats deien que a aquesta gent se-

'ls havia de tornar a casa seva. I quan el Govern va anunciar un procés de regularització extraordinària dels immigrants, el 62% dels enquestats van dir "no" a la regularització. Per tant amb aquestes dades veiem que 2/3 de la població veuen amb mals ulls l'arribada dels immigrants. Doncs, que em perdonin aquests 2/3. Estan completament equivocats. I vull entendre que estan equivocats no per una qüestió de mala fe, sino per una qüestió de manca d'informació. No es té la informació pertinent sobre la gran vàlua i l'enorme tresor que representa la immigració. Quines són les informacions que crec jo que s'haurien de tenir respecte a les migracions?

La primera: caldria fer un petit repàs de la història. Des dels principis, la història de la humanitat ha estat una història de migracions. Des que l'home és home i la dona és dona sempre ha anat per aquests móns veient com podia viure millor. Ens diuen que l'homo sapiens va aparèixer a Etiòpia però també n'hi ha a Terra de Foc. La migració és un procés històric. No cal anar tan enrera. Només anant al segle XIX ens adonem que ara ens queixem que a Europa hi ha 25 milions d'immigrants i no som conscients que d'Europa al segle XIX van sortir 50 milions de emigrants a fer "les Amèriques". Com a dada tenim en compte que llavors Irlanda va arribar a perdre el 90% de la seva població. Es va buidar tant que el patró de San Patrici el van traslladar a Nova York, ja que a Irlanda no havia clientela. Itàlia va perdre el 50% de la seva població, uns a Nova York i altres a Buenos Aires. I si escolten el que diuen els argentins amb una certa ironia podran escoltar el vers que ara recitaré: *"los mexicanos descenden de los Aztecas, los guatemaltecos descenden de los Mayas, los peruanos descenden de los Incas y los argentinos descenden de los barcos"*

Això és la història de la humanitat. La història de les migracions. No cal dir més. Fa uns mesos vaig anar a Menorca on hi ha una muntanyeta al mig de la illa que es diu el Toro. Allà hi ha una placa que llegeix: “*Placa que els menorquins hem fet en homenatge a Algèria que quan al segle XIX teníem males collites de blat i ens moríem de gana ens va rebre i ens van donar de menjar*”. Quan hi havia males collites a Menorca al segle XIX aquests agafaven les barques i s’anaven a Algèria a agafar menjar i si algú sobrevivia al viatge doncs posava la placa. La història de la humanitat és la història de les migracions i val la pena conèixer-la.

Una altra informació ben important: no se’ns pot enganyar amb les estadístiques i se’ns enganya. Per exemple *La Vanguardia*, un diumenge de juliol de 2006 posava en portada “*España, segundo país de Europa con mayor número de inmigrantes*”. Si ho veiem en quantitats absolutes probablement era cert però a l’interior del diari hi havia una classificació de països, no en quantitats absolutes com a la portada sinó en quantitats relatives. És a dir, en el pes específic que els immigrants tenen sobre 100 habitants. Ja que és evident que la immigració pesa quan hi ha molts sobre 100 persones, en aquesta classificació Espanya sortia com a novè país comunitari.

Però encara calia fer una última cosa. A la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) tenim el Centre d’Estudis Demogràfics que ens diu que quan calcules els immigrants, has de tenir en compte els que han arribat però has de descomptar els que han sortit. Perquè la teva capacitat d’acolliment és la d’aquells que els hi has donat feina menys aquells que l’han hagut de buscar fora, ja que no els hi has donat. Com saben, Espanya encara té gent per Alemanya i més llocs. Es tractava d’agafar els immigrants rebuts per Espanya,

restar els immigrants expulsats per Espanya, tenies el saldo de les migracions a Espanya, calculaves sobre 100 habitants, feies el mateix càlcul amb la resta de països europeus i Espanya era el país número 16 dels 25 membres d’aleshores. Val la pena doncs conèixer una mica l’estadística.

En primer lloc, la història; en segon, la estadística i, en tercer lloc, l’economia. Ja se que això que diré a continuació és molt egoista però molt important. Econòmicament, els immigrants ens són màximament rentables. És clar que hem de rebre els immigrants perquè ho necessiten, però hem de saber a més que econòmicament són rentables. Com? De quatre maneres:

- Primer perquè equilibren la nostra piràmide d’edat. La nostra piràmide és una piràmide truncada per la reducció de naixements i ara s’ha reduït la franja laboral i els immigrants venen a omplir aquesta franja, ja que venen amb edat de treballar.
- Segona raó: els immigrants fan totes aquelles feines que no volem fer nosaltres per brutes, nocturnes, etc.
- Tercera raó: el nivell de formació dels immigrants és més alt que el nostre nivell. Si a Espanya, per exemple, de 100 persones, 60 tenen batxillerat i 20 tenen carrera universitària, dels immigrants hi ha 70 de batxillerat i 30 de carrera. Ahir posava al diari que el 30% dels immigrants arribats a Barcelona són llicenciats. Vol dir que tenen un nivell d’estudi més gran, una formació que nosaltres no hem pagat i que a vegades no poden exercir segons les feines que els hi encomanem. Formació que com més elevada és, amb més bon gust acceptem. Segons un article que vaig llegir fa poc a França treballen més metges senegalesos

que a tot el Senegal, ja que quan acaben la carrera a Senegal tenen el costum d'anar un parell d'anys a França, però molts s'hi queden i no tornen. Però això és un drama pel Senegal, ja que els metges senegalesos han de treballar al Senegal i no a França. Pensem que si un metge exerceix als 25 anys, qui ha pagat la seva formació i l'ha alimentat és el Senegal. Tot i que França li doni una beca de 2 o 3 anys, la resta d'anys de formació ha estat inversió del Senegal, i no treballen allà. Segons les estadístiques a França hi ha un metge per cada 300 habitants, i al Senegal hi ha un metge per 18.000 persones.

- I quart, cotitzen a la Seguretat Social i a la Hisenda Pública. Fa un parell d'anys vaig participar en un estudi que van realitzar unes 15 persones dins la Fundació Jaume Bofill. Es tractava d'un anàlisi cost-benefici. Entre els diners que aporten els immigrants a Catalunya a les arques públiques i els diners que se n'emporten, aporten cotització a la Seguretat Social, IRPF de la nòmina si tenen papers, i si no tenen també fan aportacions com la benzina o l'IVA.

Per la seva part s'emporten despeses mèdiques, assistència hospitalària, assistència social, ajut per l'habitatge, beques menjador, bosses de llibres, passes per escoles-bressol, etc.

Es va fer un càlcul, jo penso que bastant complet. I els hi asseguro que els resultats eren esfereïdors. Els immigrants a Catalunya aporten cinc vegades més del que s'emporten de les arques públiques Això no vol dir que no es produeixi un coll d'ampolla. Pot ser que en un municipi les deu places de guarderia se les emportin deu immigrants i els d'aquí es quedin sense, però no és culpa d'ells, ja que les places les adjudica l'ajuntament d'acord amb uns barems on juga el sou i el número

de fills, i si comptem això, sempre guanyaran els immigrants. La solució és crear més places d'escoles-bressol. Si l'ajuntament no té diners que els busqui o els demani al Govern o que busqui el frau fiscal. Segons una notícia recent, el Ministeri d'Hisenda ha revisat el negoci de les immobiliàries i al 2006 ha trobat un frau de 5.000 milions d'euros. Calculin els milers d'escoles-bressol que es podrien fer si fessin una petita revisió a les immobiliàries. Si no hi ha voluntat de resoldre els problemes no els resoldrem mai, però les solucions existeixen.

Per tant, és evident que els immigrants, des del punt de vista econòmic, resulten molt rentables, tot i que no els hem d'admetre perquè siguin rentables sinó perquè hi tenen dret.

Finalment, passa que a la gent li preocupa el xoc cultural. La convivència cultural no és senzilla però a vegades es manipula de mala manera. Fa un parell d'anys els diaris van parlar d'un cas d'un pare islamista resident a França que no portava les nenes a escola ja que aquesta no els hi permetia dur el vel. Però el diari hauria de dir que per altra part a França hi havia 230.000 nenes, filles d'islamistes, que anaven sense vel, la notícia pel diari és que només un es nega a aquest fet. D'això se'n diu vergonyant manipulació informativa.

Sabem que pot haver xoc cultural. A la UAB vam rebre la visita d'un sociòleg noruec, anomenat Johan Galtung, el qual creu en el perill del xoc cultural de les tres emes. El gran perill per la nostra cultura, segons ell, es diu Mickey Mouse, Madonna, Mc'Donalds, ja que estem sotmesos a la cultura nord-americana, veient els Òscars a les 4 de la matinada, la NBA i d'altres coses, tot i que no sabem res de res d'altres cultures mil·lenàries i riquíssimes com la Índia, Egipte o la Xina. I amb una història més potent que l'americana. Per això,

les migracions ens ofereixen un enriquiment cultural de primera magnitud. Perquè les nostres cultures són el resultat de les migracions de les cultures que hem rebut durant la nostra història, inclosa la cultura catalana. Podem anar a fer una volta per Catalunya per trobar arrels històriques com els banys àrabs de Girona, a la Bisbal, on podem ballar la Sardana que és una dansa bizantina, i podem menjar torrons i panellets que són dos postres àrabs de tota la vida. I després ens podem posar una barretina que ve de Anatòlia (part asiàtica de Turquia). També podem anar a veure la verge de Montserrat que és negra. Per acabar, podem anar al Camp Nou a veure un club que va fundar un suís que es deia Joan Gamper i que compta amb jugadors argentins, brasilers i camerunesos.

Ja veuen que hem d'apreciar la història, la estadística, els beneficis econòmics i la riquesa cultural de les migracions. Si copsem aquestes quatre coses potser canviarem la opinió pública perquè és evident que les polítiques socials derivaran del que opini la gent, ja que els polítics depenen del vot i si aquest està manipulat cap una direcció els polítics acabaran actuant consegüentment. La nostra obligació és canviar la opinió pública negativa de veure la immigració, veure-la d'una manera millor i generar unes polítiques públiques que siguin molt millors i molt menys conflictives.

Els hi diria alguna cosa més però sé que estic abusant del seu temps i ho deixo aquí.

Gràcies per la seva atenció.

5.4. CLOENDA DE LA JORNADA

5.4.1. Sr. Francesc Cribillers, Director Executiu de la Fundació del Món Rural

Per la meua part, només afegir que hem dibuixat aquest camí per on s'ha d'anar. La

Fundació del Món Rural ha editat aquests *workshops* previs a aquesta jornada d'avui, i juntament amb les ponències d'avui donarem forma a un nou document, com ha dit el vicepresident. Evidentment, al final, tot i que les noves tecnologies diguin que no, al final hem de tenir papers, tenir documents que permetin mantenir unes referències, que ens permetin treballar o si més no, que permetin que altres persones puguin fer servir aquesta informació com a punt de partida per anar una mica més cap allà i anar construint sobre el que s'ha fet. Res més, solament dir que estic molt content i molt satisfet de la seva presència, la qual agraeixo molt, i agrair a tot l'equip de la Fundació que ha preparat tot això i també evidentment a tots els ponents i totes les persones que ens han acompanyat avui, gràcies als quals tot ha anat molt bé.

Moltes gràcies.

5.4.2. Sra. Rosa Florensa i Guiu, Directora de Formació, Qualitat i Desenvolupament Local del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya.

Moltes gràcies senyor Cribillers. En primer lloc, i en representació del Centre Tecnològic, volia agrair a la Fundació del Món Rural que hagi pensat en la nostra entitat en el moment de convocar una jornada d'aquestes característiques i amb aquesta temàtica, que és tan real avui en dia, a les nostres instal·lacions.

Durant l'any passat quan vareu celebra el Congrés del Món Rural ja vareu pensar en nosaltres i varem fer algunes reunions a les nostres instal·lacions i a nosaltres, que com a entitat, com a consorci públic, ens interessa actuar com a fòrum o com a punt de trobada de les diverses activitats que s'estiguin fent al món rural, en el qual nosaltres desenvolupem les nostres activitats arreu de Catalunya.

Intentaré ser breu però us voldria fer una pinzellada del que és realment el centre tecnològic i el nostre paper aquí i la nostra vinculació amb la immigració en el món rural. El centre tecnològic és un consorci d'entitats públiques, de les quals hi formen part el Consell Comarcal del Solsonès, la Diputació de Lleida, la Universitat de Lleida, la Fundació Catalana per la Recerca i després la Generalitat de Catalunya, sobretot en el que seria Departament de Medi Ambient, Departament d'Agricultura, Departament de Treball, i el que antigament s'anomenava el DURSI –Departament de Recerca.

Fa deu anys que funcionem. L'any passat precisament varem celebrar els deu anys, tenim un equip de cent i poques persones i estem treballant en diferents projectes en l'àmbit de la formació, en l'àmbit de la recerca i en l'àmbit de la transferència de la tecnologia en el sector forestal, mediambiental i el desenvolupament rural.

Els nostres projectes són a nivell català com a nivell de l'estat espanyol, com cada vegada més, ens interessa participar en projectes d'àmbit internacional. És el fenomen de la globalització. I des de la meua direcció, que és la part de formació, és quan hem fet més activitats relacionades amb la immigració del Solsonès des de Catalunya. Hem desenvolupat tres escoles taller i cinc tallers ocupacionals, que segurament molts de vosaltres coneixeu, com, per exemple, aquestes activitats formatives. I fem aquestes activitats formatives en l'àmbit forestal, o sigui que us podeu imaginar l'activitat formativa que estem realitzant i en quin col·lectiu hem estat treballant tots aquests anys: la major part eren immigrants.

També, estem gestionant el Telecentre del Solsonès, el qual podeu veure a la primera plan-

ta. Són unes instal·lacions que s'utilitzen per facilitar la connectivitat de tota la gent de la comarca. Comptem normalment amb uns 600 usuaris mensuals. Pensant que a la comarca del Solsonès hi ha 12.000 habitants, que vinguin 600 cada mes és un número considerable. I la majoria d'ells són immigrants, molts llatinoamericà, dels països de l'Est i després dels països del Nord d'Àfrica, sobretot homes.

Us explico això per què veieu que nosaltres també estem interessats en aquest tema. Des de fa una sèrie d'anys, nosaltres estem posant el nostre gra de sorra de la mateixa manera que avui aquí s'han concretat diferents punts de vista teòrics i pràctics sobre la immigració. L'àmbit rural no es pot només analitzar dins dels canvis laborals o socials que hi pugui haver, sinó que també és molt important la part social, com ha dit el senyor Amorós. És molt important la interacció: la interacció de la gent als pobles és molt diferent de les ciutats, i la seva influència és molt diferent a la de les grans ciutats.

I bé, senzillament dir que vosaltres no marxeu amb les mans buides. Com deia al principi el senyor Pané, ens hem fet una visió molt esquemàtica i molt gràfica de nous conceptes i noves perspectives d'enfocar un tema tan real com la immigració. Senzillament agrair a la Fundació del Món Rural que hagi pensat en nosaltres i que estem oberts a qualsevol col·laboració.

Moltes gràcies.

5.4.3. Il.lm. Sr. Xavier Jounou i Bajo, Alcalde de Solsona

Senyor Director de la Fundació del Món Rural, senyora Directora de Formació, Qualitat i Desenvolupament Local del Centre Tecnològic, senyores i senyors.

Tinc una doble vinculació amb aquesta casa i amb la temàtica que heu tractat avui, per la meua qualitat de membre de la junta d'aquesta casa del Centre Tecnològic i per la meua qualitat, al menys fins dissabte passat, de pagès. El món rural no se'm fa estrany; tot el contrari, és un àmbit on m'he desenvolupat sempre, malgrat que visc a Solsona, però sóc pagès de professió i de vocació. Des de dissabte, doncs, continuaré sent pagès però no sé si ho podré fer del tot. Gràcies per convidar-me a compartir la taula de cloenda d'aquestes jornades sobre integració de les persones immigrades en el medi rural català, és un plaer per mi no cal dir-ho, poder-vos acompanyar encara que sigui només a la cloenda.

Sovint, quan les institucions parlem del fenomen de la immigració i de les eines que cal cercar per garantir la integració dels nous arribats en el si de la nostra societat, passem per alt el medi rural i es percep que la societat immigrada només es concentra als nuclis urbans. La immigració està prenent unes dimensions importants que afecten directament als comportaments econòmics i socials del nostre territori. A Solsona, per exemple, les persones novingudes representen ja més del 18,5 % de la població empadronada i, en l'àmbit rural, tot i que les xifres són unes altres, els habitants de procedència estrangera comencen a tenir una presència considerable. Això no és negatiu, ja que representa una gran oportunitat tant per ells com per la

població autòctona. Però el més important és que aquests fluxos demogràfics requereixen una adaptació lògica del context i una recerca dels mecanismes amplis d'anàlisi, estudi i actuació per part de les institucions i els agents econòmics i socials que afavoreixen la integració. Estic segur que jornades com les d'avui aconsegueixen precisament aquest objectiu. Ajudar a comprendre la situació canviant en què estem immersos i a saber trobar els canals, a través dels quals podem garantir millor la qualitat dels drets i deures dels veïns de les nostres poblacions i la nostra convivència. Un dels factors que més pot afavorir el camí cap aquesta fita, tal com s'ha fet des de la Fundació del Món Rural, el treball en la xarxa i transversalitat entre les diferents àrees que poden aportar el seu coneixement i el seu mètode d'estudi. En la capacitat d'implicació dels agents més diversos, en aquest cas aquells que estan vinculats en la ruralia rau l'èxit del procés. Per tant, com a representant de l'Ajuntament de Solsona felicito els organitzadors d'aquestes jornades celebrades al Centre Tecnològic Forestal de Catalunya pel seu intent d'avançar en l'assoliment d'una societat justa, adaptada als nous reptes i preparada pel progrés també en l'àmbit rural. És significatiu que hagueu escollit la nostra ciutat, capital de comarca amb unes característiques molt especials per aplegar-vos i treballar amb aquest objectiu tan encomiable.

Gràcies.

Fonts d'informació

6.1. ESTADÍSTIQUES

- **Institut d'Estadística de Catalunya**

<http://www.idescat.cat>

Dades estadístiques a tots els nivells de delimitació administrativa de Catalunya.

- **Institut Nacional d'Estadística**

<http://www.ine.es>

Dades estadístiques a tots els nivells de delimitació administrativa de l'Estat.

- **Departament de Treball**

<http://www.gencat.net/treball>

Tota la informació relacionada amb les polítiques de treball de la Generalitat de Catalunya i estadístiques laborals per als diferents àmbits d'actuació de l'administració.

6.2. ESTRANGERIA I ALTRES NORMATIVES

- **Comissió Europea. Politiques de la Unió Europea**

http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/immigration/work/fsj_immigration_work_en.htm

Treball, reagrupació familiar, estudis, integració, immigració il·legal, països d'origen, asil. Notícies, fons documental, enllaços.

- **Ministeri de Treball i Assumptes Socials. Secretaria d'Estat d'Immigració i Emigració**

<http://extranjeros.mtas.es/>

Normativa i jurisprudència, models de sol·licitud, estadístiques de la Unió Europea, fòrum per a la integració social dels immigrants, observatori permanent de la immigració, empresa, contingents, subvencions, informació d'interès, actualitat i enllaços.

- **Departament d'Acció Social i Ciutadana. Secretaria per a la Immigració**

<http://www.gencat.net/benestar/societat/convivencia/immigracio/index.htm>

Pla de Ciutadania i Immigració, ajuts i convocatòries, Pla d'Ajuda al Retorn, normativa, recursos, llei d'acollida de les persones immigrades i retornades a Catalunya.

- **La Paeria. Ajuntament de Lleida. Oficina d'Estrangeria de la Subdelegació del Govern a Lleida**

<http://www.paeria.es/Extranjeria/>

Procediments, normativa, impresos de sol·licituds, estat de tramitació dels expedients, renovació de permisos de treball i residència per compte aliè.

- **Reial i Il·lustre Col·legi d'Advocats de Saragossa**

<http://www.reicaz.es/>

<http://www.intermigra.info/extranjeria/>

Àrea jurídica, impresos, actualitat, formació, àrea social, quiosc i comunicació, bloc d'actualitat de la web d'Estrangeria.

6.3. CENTRES DE RECURSOS I INVESTIGACIÓ

- **CIS. Centre d'Investigacions Sociològiques (Ministeri de Presidència)**

<http://www.cis.es>

Enquestes, baròmetres d'opinió, biblioteca i publicacions, Reis (revista espanyola d'investigacions sociològiques), premsa.

- **GEDIME. Grup d'estudis d'Immigració i minories ètniques (UAB)**

<http://selene.uab.es/gedime/catala/home.html>

Projectes de recerca, publicacions, serveis i activitats d'interès per a les empreses i institucions, activitats i cursos, enllaços.

- **ICAI. Institut Universitari d'Estudis sobre Migracions. Universitat Pontifícia de Comillas.**

<http://www.upcomillas.es/pagnew/iem/index.asp>

Investigació, formació, publicacions, fons documental, altres activitats.

- **Càtedra d'Immigració, Drets i Ciutadania. Universitat de Girona**

<http://web.udg.es/cidc/>

Memòria, activitat i enllaços.

- **Diputació de Barcelona. Xarxa de Municipis. Servei de Politiques de Diversitat i Ciutadania**

<http://www.diba.es/diversitat/>

Àrea d'Igualtat i Ciutadania, serveis als ajuntaments, eines de treball i informació, Programa de Mediació Ciutadana, Programa de Civisme, catàleg d'activitats de convivència i ciutadania, formació, base de dades de bones pràctiques, Pati Latino.

- **Fundació CIDOB. Centre d'Investigació de Relacions Internacionals i Desenvolupament**

<http://www.cidob.org/>

Programes, publicacions, formació, documentació, notícies, activitats.

- **Col·lectiu IOÉ. Intervenció sociològica**

<http://www.nodo50.org/ioe/>

Investigacions, biblioteca, formació.

- **Fundació Jaume Bofill. Programa Entre Cultures**

<http://www.entrecultures.org/home.htm>

Serveis, banc de recursos, Calidoscopi, agenda.

- **IOE London. Leading Education and Social Research. ICIS. Internacional Centre for Intercultural Studies**

<http://ioewebserver.ioe.ac.uk/ioe/cms/get.asp?cid=6327>

Publicacions, recerca, agenda.

6.4. PUBLICACIONS, REVISTES, BUTLLETINS

- **MigraInfo. Diputació de Barcelona. Xarxa de Municipis**

<http://www.diba.es/diversitat/plana021.asp>

Publicació trimestral en suport paper i digital.

- **Diari de la Diversitat. Diputació de Barcelona. Xarxa de Municipis**

<http://www.diba.es/diversitat/plana021.asp>

Publicació diària en suport electrònic.

7

Taules annexes

A les taules següents podem consultar de forma més àmplia les dades a les quals es fa referència en el capítol 1. Totes les taules estan dividides en dues parts: en color blanc, observem les comarques considerades rurals pel PDR, i en color taronja, les considerades urbanes.

7.1. Taula 1: Població estrangera per comarques i increment respecte al darrer padró (2007)

Comarca	Població Total	Pobl. Estrangera	Pes Pobl. Estrangera
Alt Camp	42.664	4.672	10,95
Alt Empordà	129.761	31.568	24,33
Alt Penedès	98.813	11.477	11,61
Alt Urgell	21.617	2.832	13,10
Alta Ribagorça	4.160	607	14,59
Anoia	111.506	9.585	8,60
Bages	176.996	17.300	9,77
Baix Camp	180.720	30.124	16,67
Baix Ebre	80.219	15.045	18,75
Baix Empordà	126.840	25.069	19,76
Berguedà	40.560	3.340	8,23
Cerdanya	18.023	3.156	17,51
Conca de Barberà	20.719	2.096	10,12
Garrigues	20.019	1.869	9,34
Garrotxa	53.615	7.230	13,49
Montsià	67.994	12.468	18,34
Noguera	38.669	5.120	13,24
Osona	146.815	18.873	12,85
Pallars Jussà	13.415	1.543	11,50
Pallars Sobirà	7.238	889	12,28
Pla de l'Estany	34.953	5.531	15,82
Pla d'Urgell	28.963	3.944	13,62
Priorat	9.793	896	9,15
Ribera d'Ebre	23.399	2.953	12,62
Ripollès	26.597	1.930	7,26
Segarra	21.698	4.493	20,71
Segrià	192.519	28.102	14,60
Selva	157.805	29.252	18,54
Solsonès	13.504	1.869	13,84
Terra Alta	12.731	1.301	10,22
Urgell	35.409	5.596	15,80
Val d'Aran	9.853	1.898	19,26
Baix Llobregat	770.927	79.479	10,31
Baix Penedès	91.059	13.373	14,69
Barcelonès	2.215.422	351.104	15,85
Garraf	136.440	19.951	14,62
Gironès	170.096	31.150	18,31
Maresme	413.054	46.755	11,32
Tarragonès	232.592	39.248	16,87
Vallès Occidental	844.012	86.044	10,19
Vallès Oriental	376.360	39.639	10,53

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

7.2. Taula 2: Població estrangera per comarques. Distribució per gènere (2007)

Comarca	Homes Estrangers	Pes H. Estrangers	Dones Estrangeres	Pes D. Estrangeres
Alt Camp	2.780	6,52	1.892	4,43
Alt Empordà	17.112	13,19	14.456	11,14
Alt Penedès	6.682	6,76	4.795	4,85
Alt Urgell	1.470	6,80	1.362	6,30
Alta Ribagorça	392	9,42	215	5,17
Anoia	5.476	4,91	4.109	3,69
Bages	9.850	5,57	7.450	4,21
Baix Camp	16.599	9,18	13.525	7,48
Baix Ebre	9.354	11,66	5691	7,09
Baix Empordà	13.644	10,76	11.425	9,01
Berguedà	1.921	4,74	1.419	3,50
Cerdanya	1.720	9,54	1.436	7,97
Conca de Barberà	1.221	5,89	875	4,22
Garrigues	1.111	5,55	758	3,79
Garrotxa	4.278	7,98	2.952	5,51
Montsià	6.958	10,23	5.510	8,10
Noguera	3.031	7,84	2.089	5,40
Osona	10.703	7,29	8.170	5,56
Pallars Jussà	885	6,60	658	4,90
Pallars Sobirà	499	6,89	390	5,39
Pla de l'Estany	3.283	9,39	2.248	6,43
Pla d'Urgell	2.172	7,50	1.772	6,12
Priorat	503	5,14	393	4,01
Ribera d'Ebre	1.718	7,34	1.235	5,28
Ripollès	1.094	4,11	836	3,14
Segarra	2.728	12,57	1.765	8,13
Segrià	16.864	8,76	11.238	5,84
Selva	16.567	10,50	12.685	8,04
Solsonès	1.112	8,23	757	5,61
Terra Alta	780	6,13	521	4,09
Urgell	3.363	9,50	2.233	6,31
Val d'Aran	1.060	10,76	838	8,51
Baix Llobregat	42.688	5,54	36.791	4,77
Baix Penedès	7.442	8,17	5.931	6,51
Barcelonès	186.285	8,41	164.819	7,44
Garraf	10.617	7,78	9.334	6,84
Gironès	17.523	10,30	13.627	8,01
Maresme	25.473	6,17	21.282	5,15
Tarragonès	21.774	9,36	17.474	7,51
Vallès Occidental	46.342	5,49	39.702	4,70
Vallès Oriental	22.611	6,01	17.028	4,52

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

7.3. Taula 3: Primera nacionalitat d'origen de cada comarca (2007)

Comarca	1er País d'Origen	Població	Pes sobre Estrangers	Homes	Pes Homes	Dones	Pes Dones
Alt Camp	Marroc	1.808	38,70	1.190	65,82	618	34,18
Alt Empordà	Marroc	8.474	26,84	5.220	61,60	3.254	38,40
Alt Penedès	Marroc	5.159	44,95	3.378	65,48	1.781	34,52
Alt Urgell	Portugal	842	29,73	518	61,52	324	38,48
Alta Ribagorça	Romania	135	22,24	70	51,85	65	48,15
Anoia	Marroc	4.208	43,90	2.659	63,19	1.549	36,81
Bages	Marroc	7.141	41,28	4.349	60,90	2.792	39,10
Baix Camp	Marroc	9.131	30,31	5.845	64,01	3.286	35,99
Baix Ebre	Marroc	3.494	23,22	2.562	73,33	932	26,67
Baix Empordà	Marroc	9.517	37,96	5.679	59,67	3.838	40,33
Berguedà	Marroc	1.014	30,36	629	62,03	385	37,97
Cerdanya	Bolívia	855	27,09	453	52,98	402	47,02
Conca de Barberà	Marroc	555	26,48	357	64,32	198	35,68
Garrigues	Romania	797	42,64	443	55,58	354	44,42
Garrotxa	Marroc	1.068	14,77	639	59,83	429	40,17
Montsià	Romania	5.095	40,86	2.782	54,60	2.313	45,40
Noguera	Romania	1.510	29,49	784	51,92	726	48,08
Osona	Marroc	9.812	51,99	5.571	56,78	4.241	43,22
Pallars Jussà	Marroc	271	17,56	202	74,54	69	25,46
Pallars Sobirà	Romania	197	22,16	116	58,88	81	41,12
Pla de l'Estany	Marroc	1.014	25,71	627	61,83	387	38,17
Pla d'Urgell	Marroc	1.576	28,49	995	63,13	581	36,87
Priorat	Romania	234	26,12	135	57,69	99	42,31
Ribera d'Ebre	Regne Unit	753	25,50	401	53,25	352	46,75
Ripollès	Marroc	788	40,83	530	67,26	258	32,74
Segarra	Romania	1.037	23,08	604	58,24	433	41,76
Segrià	Romania	5.260	18,72	2.695	51,24	2.565	48,76
Selva	Marroc	4.103	14,03	2.586	63,03	1.517	36,97
Solsonès	Marroc	960	51,36	587	61,15	373	38,85
Terra Alta	Romania	625	48,04	388	62,08	237	37,92
Urgell	Marroc	1.869	33,40	1.217	65,12	652	34,88
Val d'Aran	Romania	473	24,92	266	56,24	207	43,76
Baix Llobregat	Marroc	19.487	24,52	12.523	64,26	6.964	35,74
Baix Penedès	Marroc	5.479	40,97	3.523	64,30	1.956	35,70
Barcelonès	Equador	43.462	12,38	20.167	46,40	23.295	53,60
Garraf	Marroc	3.118	15,63	1.950	62,54	1.168	37,46
Gironès	Marroc	8.709	27,96	5.263	60,43	3.446	39,57
Maresme	Marroc	13.500	28,87	7.811	57,86	5.689	42,14
Tarragonès	Marroc	9.336	23,79	5.670	60,73	3.666	39,27
Vallès Occidental	Marroc	19.894	23,12	12.567	63,17	7.327	36,83
Vallès Oriental	Marroc	9.930	25,05	5.996	60,38	3.934	39,62

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

7.4. Taula 4: Segona nacionalitat d'origen de cada comarca (2007)

Comarca	Ton País d'Origen	Població	Pes sobre Estrangers	Homes	Pes Homes	Dones	Pes Dones
Alt Camp	Romania	662	14,17	369	55,74	293	44,26
Alt Empordà	França	4.368	13,84	2.392	54,76	1.976	45,24
Alt Penedès	Equador	842	7,34	413	49,05	429	50,95
Alt Urgell	Colòmbia	224	7,91	91	40,62	133	59,38
Alta Ribagorça	Equador	122	20,10	74	60,66	48	39,34
Anoia	Romania	829	8,65	445	53,68	384	46,32
Bages	Romania	1.660	9,60	899	54,16	761	45,84
Baix Camp	Romania	4.084	13,56	2.166	53,04	1.918	46,96
Baix Ebre	Romania	2.921	19,42	1.646	56,35	1.275	43,65
Baix Empordà	Romania	1.746	6,96	946	54,18	800	45,82
Berguedà	Romania	426	12,75	222	52,11	204	47,89
Cerdanya	Portugal	315	9,98	194	61,59	121	38,41
Conca de Barberà	Romania	542	25,86	305	56,27	237	43,73
Garrigues	Marroc	448	23,97	297	66,29	151	33,71
Garrotxa	Índia	1.049	14,51	711	67,78	338	32,22
Montsià	Marroc	1.562	12,53	1.030	65,94	532	34,06
Noguera	Marroc	1.175	22,95	744	63,32	431	36,68
Osona	Ghana	1.348	7,14	1.110	82,34	238	17,66
Pallars Jussà	Bulgària	179	11,60	99	55,31	80	44,69
Pallars Sobirà	Equador	121	13,61	66	54,55	55	45,45
Pla de l'Estany	Gàmbia	892	22,62	497	55,72	395	44,28
Pla d'Urgell	Romania	1.403	25,37	747	53,24	656	46,76
Priorat	Marroc	228	25,45	135	59,21	93	40,79
Ribera d'Ebre	Marroc	600	20,32	399	66,50	201	33,50
Ripollès	Colòmbia	210	10,88	87	41,43	123	58,57
Segarra	Ucraïna	1.037	23,08	599	57,76	438	42,24
Segrià	Marroc	5.136	18,28	3.522	68,57	1.614	31,43
Selva	Romania	2.765	9,45	1.500	54,25	1.265	45,75
Solsonès	Romania	235	12,57	143	60,85	92	39,15
Terra Alta	Regne Unit	115	8,84	61	53,04	54	46,96
Urgell	Romania	1.140	20,37	636	55,79	504	44,21
Val d'Aran	Algèria	229	12,07	198	86,46	31	13,54
Baix Llobregat	Equador	8.438	10,62	3.871	45,88	4.567	54,12
Baix Penedès	Romania	964	7,21	484	50,21	480	49,79
Barcelonès	Bolívia	27.174	7,74	11.374	41,86	15.800	58,14
Garraf	Argentina	1.593	7,98	837	52,54	756	47,46
Gironès	Hondures	2.924	9,39	1.006	34,40	1.918	65,60
Maresme	Gàmbia	2.923	6,25	2.255	77,15	668	22,85
Tarragonès	Romania	3.350	8,54	1.671	49,88	1.679	50,12
Vallès Occidental	Equador	11.427	13,28	5.322	46,57	6.105	53,43
Vallès Oriental	Equador	4.608	11,62	2.217	48,11	2.391	51,89

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

7.5. Taula 5: Tercera nacionalitat d'origen de cada comarca (2007)

Comarca	3er País d'Origen	Població	Pes sobre Estrangers	Homes	Pes Homes	Dones	Pes Dones
Alt Camp	Ucraïna	221	4,73	133	60,18	88	39,82
Alt Empordà	Alemanya	2.171	6,88	1.142	52,60	1.029	47,40
Alt Penedès	Perú	618	5,38	320	51,78	298	48,22
Alt Urgell	Bolívia	217	7,66	102	47,00	115	53,00
Alta Ribagorça	Marroc	108	17,79	79	73,15	29	26,85
Anoia	Equador	478	4,99	215	44,98	263	55,02
Bages	Equador	1.233	7,13	615	49,88	618	50,12
Baix Camp	Colòmbia	1.555	5,16	695	44,69	860	55,31
Baix Ebre	Pakistan	1.275	8,47	1.161	91,06	114	8,94
Baix Empordà	Regne Unit	1.367	5,45	651	47,62	716	52,38
Berguedà	Equador	391	11,71	201	51,41	190	48,59
Cerdanya	Colòmbia	258	8,17	130	50,39	128	49,61
Conca de Barberà	Ucraïna	132	6,30	70	53,03	62	46,97
Garrigues	Bulgària	85	4,55	46	54,12	39	45,88
Garrotxa	Gàmbia	996	13,78	659	66,16	337	33,84
Montsià	Equador	837	6,71	441	52,69	396	47,31
Noguera	Bulgària	284	5,55	179	63,03	105	36,97
Osona	Equador	1.011	5,36	518	51,24	493	48,76
Pallars Jussà	Brasil	176	11,41	84	47,73	92	52,27
Pallars Sobirà	Portugal	69	7,76	38	55,07	31	44,93
Pla de l'Estany	Romania	237	6,01	123	51,90	114	48,10
Pla d'Urgell	Senegal	345	6,24	291	84,35	54	15,65
Priorat	Regne Unit	82	9,15	45	54,88	37	45,12
Ribera d'Ebre	Romania	465	15,75	259	55,70	206	44,30
Ripollès	Romania	141	7,31	83	58,87	58	41,13
Segarra	Marroc	805	17,92	485	60,25	320	39,75
Segrià	Colòmbia	1.490	5,30	674	45,23	816	54,77
Selva	Gàmbia	1.856	6,34	1.451	78,18	405	21,82
Solsonès	Argentina	94	5,03	48	51,06	46	48,94
Terra Alta	Lituània	82	6,30	47	57,32	35	42,68
Urgell	Ucraïna	424	7,58	235	55,42	189	44,58
Val d'Aran	Marroc	202	10,64	130	64,36	72	35,64
Baix Llobregat	Colòmbia	4.259	5,36	1.909	44,82	2.350	55,18
Baix Penedès	Argentina	777	5,81	397	51,09	380	48,91
Barcelonès	Marroc	26.963	7,68	16.630	61,68	10.333	38,32
Garraf	Regne Unit	1.489	7,46	829	55,67	660	44,33
Gironès	Gàmbia	2.749	8,83	1.846	67,15	903	32,85
Maresme	Argentina	2.716	5,81	1.315	48,42	1.401	51,58
Tarragonès	Colòmbia	3.276	8,35	1.416	43,22	1.860	56,78
Vallès Occidental	Bolívia	6.600	7,67	2.801	42,44	3.799	57,56
Vallès Oriental	Bolívia	3.593	9,06	1.571	43,72	2.022	56,28

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

7.6. Taula 6: Evolució dels contractes temporals. Distribució per gènere

Temporal Comarca	Total		Homes		Dones	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Alt Camp	93,27	91,15	82,35	78,20	17,65	21,80
Alt Empordà	90,63	81,44	70,39	65,66	29,61	34,34
Alt Penedès	93,91	90,45	85,82	77,40	14,18	22,60
Alt Urgell	90,30	79,28	46,27	55,23	53,73	44,77
Alta Ribagorça	98,48	92,74	60,00	45,73	40,00	54,27
Anoia	94,94	87,68	83,69	80,09	16,31	19,91
Bages	93,97	85,87	84,49	74,66	15,51	25,34
Baix Camp	93,19	89,02	77,25	74,02	22,75	25,98
Baix Ebre	95,03	87,11	85,16	75,77	14,84	24,23
Baix Empordà	92,27	82,17	77,46	69,21	22,54	30,79
Berguedà	88,92	73,79	85,27	69,25	14,73	30,75
Cerdanya	92,29	81,04	72,14	67,36	27,86	32,64
Conca de Barberà	92,95	94,14	76,78	68,89	23,22	31,11
Garrigues	94,71	75,45	92,15	83,19	7,85	16,81
Garrotxa	91,95	82,84	86,97	71,61	13,03	28,39
Montsià	94,39	83,36	80,94	71,09	19,06	28,91
Noguera	95,37	87,25	82,19	71,36	17,81	28,64
Osona	93,87	85,75	85,49	76,60	14,51	23,40
Pallars Jussà	94,93	84,48	74,81	75,08	25,19	24,92
Pallars Sobirà	96,39	87,96	60,43	61,95	39,57	38,05
Pla de l'Estany	88,17	82,26	83,12	70,00	16,88	30,00
Pla d'Urgell	97,37	91,37	88,07	78,70	11,93	21,30
Priorat	89,87	91,88	91,55	81,35	8,45	18,65
Ribera d'Ebre	83,49	90,77	79,67	80,49	20,33	19,51
Ripollès	88,85	82,36	82,66	72,71	17,34	27,29
Segarra	95,58	79,47	82,84	76,46	17,16	23,54
Segrià	96,62	91,36	87,26	74,73	12,74	25,27
Selva	89,32	82,28	70,89	68,43	29,11	31,57
Solsonès	95,31	83,65	87,69	80,37	12,31	19,63
Terra Alta	94,74	82,40	76,39	80,04	23,61	19,96
Urgell	95,03	89,10	86,00	80,86	14,00	19,14
Val d'Aran	92,68	86,74	73,56	64,50	26,44	35,50
Baix Llobregat	91,53	85,73	79,45	70,26	20,55	29,74
Baix Penedès	93,37	85,09	81,75	73,73	18,25	26,27
Barcelonès	88,21	84,37	62,76	55,55	37,24	44,45
Garraf	89,98	86,37	69,56	59,66	30,44	40,34
Gironès	93,71	84,83	78,16	67,68	21,84	32,32
Maresme	89,80	85,11	72,53	71,10	27,47	28,90
Tarragonès	92,50	84,23	72,72	70,05	27,28	29,95
Vallès Occidental	90,91	87,57	80,85	71,25	19,15	28,75
Vallès Oriental	92,45	86,72	86,19	71,58	13,81	28,42

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

7.7. Taula 7: Evolució dels contractes indefinits. Distribució per sexes

Indefinit Comarca	Total		Homes		Dones	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Alt Camp	6,73	8,85	81,58	74,78	18,42	25,22
Alt Empordà	9,37	18,56	68,63	61,01	31,37	38,99
Alt Penedès	6,09	9,55	73,64	75,94	26,36	24,06
Alt Urgell	9,70	20,72	69,44	64,82	30,56	35,18
Alta Ribagorça	1,52	7,26	100,00	68,18	0,00	31,82
Anoia	5,06	12,32	74,12	70,95	25,88	29,05
Bages	6,03	14,13	73,64	72,39	26,36	27,61
Baix Camp	6,81	10,98	74,32	66,49	25,68	33,51
Baix Ebre	4,97	12,89	80,33	73,41	19,67	26,59
Baix Empordà	7,73	17,83	70,47	64,84	29,53	35,16
Berguedà	11,08	26,21	84,09	53,94	15,91	46,06
Cerdanya	7,71	18,96	66,67	59,04	33,33	40,96
Conca de Barberà	7,05	5,86	62,50	61,54	37,50	38,46
Garrigues	5,29	24,55	75,68	90,86	24,32	9,14
Garrotxa	8,05	17,16	83,46	67,43	16,54	32,57
Montsià	5,61	16,64	62,26	62,93	37,74	37,07
Noguera	4,63	12,75	64,10	74,39	35,90	25,61
Osona	6,13	14,25	80,58	74,99	19,42	25,01
Pallars Jussà	5,07	15,52	28,57	59,20	71,43	40,80
Pallars Sobirà	3,61	12,04	42,86	59,34	57,14	40,66
Pla de l'Estany	11,83	17,74	79,03	67,78	20,97	32,22
Pla d'Urgell	2,63	8,63	86,11	77,79	13,89	22,21
Priorat	10,13	8,12	87,50	75,00	12,50	25,00
Ribera d'Ebre	16,51	9,23	44,44	72,22	55,56	27,78
Ripollès	11,15	17,64	76,47	67,44	23,53	32,56
Segarra	4,42	20,53	77,42	78,09	22,58	21,91
Segrià	3,38	8,64	73,95	67,01	26,05	32,99
Selva	10,68	17,72	66,81	67,58	33,19	32,42
Solsonès	4,69	16,35	81,25	67,36	18,75	32,64
Terra Alta	5,26	17,60	50,00	70,09	50,00	29,91
Urgell	4,97	10,90	80,90	75,63	19,10	24,37
Val d'Aran	7,32	13,26	57,69	55,30	42,31	44,70
Baix Llobregat	8,47	14,27	70,74	65,64	29,26	34,36
Baix Penedès	6,63	14,91	80,17	63,86	19,83	36,14
Barcelonès	11,79	15,63	62,97	59,25	37,03	40,75
Garraf	10,02	13,63	65,82	59,53	34,18	40,47
Gironès	6,29	15,17	65,75	65,15	34,25	34,85
Maresme	10,20	14,89	74,80	64,06	25,20	35,94
Tarragonès	7,50	15,77	59,95	64,27	40,05	35,73
Vallès Occidental	9,09	12,43	65,23	65,43	34,77	34,57
Vallès Oriental	7,55	13,28	81,46	72,15	18,54	27,85

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

7.8. Taula 8: Atur registrat per sectors econòmics (2007)

Comarca	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Sense Ocupació Anterior
Alt Camp	9,86	10,80	17,37	40,38	21,60
Alt Empordà	4,71	5,28	15,55	67,26	7,20
Alt Penedès	8,18	19,76	16,77	38,32	16,97
Alt Urgell	1,39	6,94	18,06	69,44	4,17
Alta Ribagorça	0,00	0,00	53,33	46,67	0,00
Anoia	6,22	19,82	26,04	37,56	10,37
Bages	3,14	13,62	17,07	49,25	16,92
Baix Camp	6,85	5,65	20,97	55,30	11,23
Baix Ebre	21,67	8,13	23,70	35,89	10,61
Baix Empordà	5,88	4,65	20,41	64,90	4,16
Berguedà	2,30	9,67	22,94	57,08	8,01
Cerdanya	4,47	4,78	23,44	62,84	4,47
Conca de Barberà	1,17	6,59	14,47	67,21	10,56
Garrigues	2,70	15,32	23,42	44,14	14,41
Garrotxa	9,78	2,17	55,43	32,61	0,00
Montsià	2,82	28,17	15,49	49,30	4,23
Noguera	2,18	5,97	17,18	67,98	6,70
Osona	27,08	16,67	16,67	31,25	8,33
Pallars Jussà	1,36	29,93	8,84	41,84	18,03
Pallars Sobirà	6,62	11,44	23,36	45,26	13,32
Pla de l'Estany	6,08	11,14	15,81	57,82	9,16
Pla d'Urgell	17,09	17,09	23,64	39,64	2,55
Priorat	16,67	11,59	27,54	33,33	10,87
Ribera d'Ebre	4,33	27,13	20,25	37,07	11,21
Ripollès	2,86	2,86	40,00	51,43	2,86
Segarra	4,08	4,08	42,86	48,98	0,00
Segrià	7,95	31,13	13,25	46,36	1,32
Selva	20,33	20,88	14,84	37,91	6,04
Solsonès	22,73	9,09	18,18	50,00	0,00
Terra Alta	29,11	5,06	25,32	30,38	10,13
Urgell	10,26	15,38	19,23	46,15	8,97
Val d'Aran	4,93	34,51	7,75	42,96	9,86
Baix Llobregat	14,80	7,77	18,41	44,59	14,43
Baix Penedès	2,94	6,50	8,51	78,96	3,09
Barcelonès	10,87	10,87	39,13	34,78	4,35
Garraf	2,88	5,05	18,89	65,61	7,56
Gironès	15,79	31,58	21,05	26,32	5,26
Maresme	12,44	17,22	18,66	40,19	11,48
Tarragonès	0,00	5,66	41,51	39,62	13,21
Vallès Occidental	1,67	14,03	21,31	52,64	10,36
Vallès Oriental	3,37	16,93	16,71	53,73	9,25

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

7.9. Taula 9: Evolució de les demandes d'ocupació per sectors econòmics

Demandes D'ocupació Comarca	Agricultura		Indústria	
	2000	2007	2000	2007
Alt Camp	18,60	10,96	20,93	10,62
Alt Empordà	8,76	7,71	4,73	4,75
Alt Penedès	15,65	10,00	18,26	18,36
Alt Urgell	0,00	4,08	0,00	5,10
Alta Ribagorça	0,00	0,00	0,00	0,00
Anoia	9,09	7,29	22,73	19,00
Bages	3,28	4,48	11,48	13,82
Baix Camp	9,31	7,43	7,84	4,91
Baix Ebre	27,69	24,48	12,31	8,51
Baix Empordà	5,52	7,30	5,05	4,08
Berguedà	8,33	3,79	16,67	15,91
Cerdanya	12,00	10,34	8,00	2,59
Conca de Barberà	16,67	7,29	16,67	22,92
Garrigues	34,78	28,36	8,70	13,43
Garrotxa	3,95	2,82	31,58	30,42
Montsià	10,42	23,29	22,92	15,76
Noguera	21,95	21,40	21,95	10,70
Osona	1,77	4,36	38,94	26,88
Pallars Jussà	22,22	2,17	0,00	3,26
Pallars Sobirà	0,00	3,28	0,00	3,28
Pla de l'Estany	10,42	7,53	33,33	29,57
Pla d'Urgell	47,37	25,53	26,32	17,87
Priorat	33,33	25,00	33,33	6,25
Ribera d'Ebre	47,06	31,07	5,88	6,80
Ripollès	9,09	9,09	22,73	17,17
Segarra	20,83	4,85	50,00	32,73
Segrià	22,02	18,61	7,65	6,77
Selva	4,79	2,86	5,41	5,52
Solsonès	12,50	9,38	0,00	12,50
Terra Alta	50,00	13,64	0,00	27,27
Urgell	16,28	14,34	30,23	15,05
Val d'Aran	0,00	0,00	40,00	5,48
Baix Llobregat	6,25	2,84	11,72	9,42
Baix Penedès	9,84	5,31	2,19	4,20
Barcelonès	1,55	1,52	9,51	6,57
Garraf	1,17	4,14	4,09	5,52
Gironès	9,51	7,21	12,39	11,36
Maresme	12,96	8,38	10,78	9,88
Tarragonès	3,00	3,48	2,57	4,06
Vallès Occidental	1,63	2,14	17,89	13,16
Vallès Oriental	3,84	3,74	16,16	16,36

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Construcció		Serveis		Sense Ocupació Anterior	
2000	2007	2000	2007	2000	2007
13,95	16,10	23,26	41,10	23,26	21,23
7,71	13,94	77,93	67,48	0,88	6,13
18,26	16,42	28,70	39,55	19,13	15,67
11,11	16,33	77,78	69,39	11,11	5,10
0,00	40,00	0,00	50,00	0,00	10,00
22,73	24,95	28,79	37,43	16,67	11,32
18,03	16,73	54,10	46,91	13,11	18,06
10,29	17,90	65,69	58,93	6,86	10,84
15,38	19,40	27,69	36,72	16,92	10,90
15,30	17,93	72,08	67,30	2,05	3,39
25,00	21,97	45,83	44,70	4,17	13,64
44,00	56,03	32,00	31,03	4,00	0,00
16,67	13,54	50,00	52,08	0,00	4,17
21,74	19,40	34,78	31,34	0,00	7,46
13,16	9,01	27,63	42,25	23,68	15,49
27,08	18,82	29,17	38,59	10,42	3,53
12,20	23,26	31,71	33,02	12,20	11,63
19,47	19,07	28,76	38,54	11,06	11,16
33,33	38,04	44,44	53,26	0,00	3,26
0,00	40,98	100,00	52,46	0,00	0,00
25,00	12,37	25,00	47,85	6,25	2,69
0,00	14,47	26,32	35,32	0,00	6,81
0,00	21,88	0,00	43,75	33,33	3,13
29,41	22,33	17,65	30,10	0,00	9,71
9,09	17,17	45,45	48,48	13,64	8,08
0,00	9,09	29,17	43,03	0,00	10,30
11,93	17,25	28,75	43,23	29,66	14,14
4,02	6,71	81,61	82,44	4,17	2,48
12,50	32,81	75,00	35,94	0,00	9,38
0,00	22,73	50,00	31,82	0,00	4,55
6,98	18,28	41,86	39,43	4,65	12,90
50,00	43,84	10,00	41,10	0,00	9,59
22,50	21,20	47,19	58,04	12,34	8,49
19,67	22,35	57,92	63,83	10,38	4,32
9,84	13,43	57,49	67,78	21,61	10,70
11,11	16,88	74,27	67,73	9,36	5,73
13,83	23,04	42,07	47,09	22,19	11,30
7,63	14,21	49,78	59,41	18,85	8,12
8,35	15,58	60,17	70,94	25,91	5,93
14,15	20,15	41,30	53,11	25,04	11,45
21,37	16,31	42,47	52,76	16,16	10,83

7.10. Taula 10: Evolució de contractacions temporals per sectors econòmics

Temporal Comarca	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Alt Camp	23,53	16,84	17,08	7,32	23,91	15,45	35,48	60,39
Alt Empordà	16,96	9,84	7,10	4,61	15,13	20,60	60,81	64,95
Alt Penedès	40,07	16,06	14,68	7,30	13,73	12,75	31,52	63,88
Alt Urgell	4,48	4,77	5,97	5,36	13,73	28,77	75,82	61,11
Alta Ribagorça	0,00	0,53	0,00	1,42	26,15	26,16	73,85	71,89
Anoia	3,76	2,48	19,32	14,12	14,24	31,81	62,67	51,59
Bages	1,69	1,54	20,43	12,04	19,58	18,57	58,30	67,85
Baix Camp	13,41	8,18	5,43	3,76	26,38	37,69	54,79	50,36
Baix Ebre	46,66	34,95	5,15	5,88	21,53	26,98	26,67	32,19
Baix Empordà	12,96	8,69	8,82	3,89	23,78	26,77	54,44	60,65
Berguedà	3,68	3,05	24,93	7,12	19,83	28,34	51,56	61,49
Cerdanya	1,24	2,48	8,36	4,45	41,18	47,63	49,23	45,43
Conca de Barberà	14,22	10,39	25,59	7,11	17,54	10,97	42,65	71,52
Garrigues	51,51	43,05	14,65	8,35	12,69	20,87	21,15	27,73
Garrotxa	0,83	2,41	32,00	19,40	5,24	9,58	61,93	68,61
Montsià	23,77	27,62	12,22	10,23	14,69	25,46	49,33	36,69
Noguera	27,77	23,68	26,77	8,75	13,70	20,77	31,76	46,79
Osona	1,96	1,63	34,81	16,35	16,57	17,48	46,66	64,53
Pallars Jussà	7,63	6,44	12,21	4,44	47,33	51,85	32,82	37,28
Pallars Sobirà	3,21	6,77	3,74	4,36	14,97	36,99	78,07	51,88
Pla de l'Estany	11,47	3,90	41,56	28,65	21,00	16,91	25,97	50,54
Pla d'Urgell	37,73	39,56	10,05	5,22	11,03	9,45	41,19	45,77
Priorat	35,21	53,99	19,72	9,82	22,54	17,42	22,54	18,77
Ribera d'Ebre	37,36	53,95	3,85	3,64	30,22	25,28	28,57	17,13
Ripollès	4,06	7,77	19,93	9,26	33,58	31,08	42,44	51,89
Segarra	6,57	9,02	47,31	33,07	11,94	18,55	34,18	39,35
Segrià	36,61	35,99	7,35	3,34	16,81	18,75	39,23	41,92
Selva	6,39	4,58	11,25	8,13	11,73	18,76	70,63	68,52
Solsonès	20,92	5,65	9,54	11,23	39,08	53,88	30,46	29,24
Terra Alta	47,22	35,33	29,17	17,56	2,78	31,54	20,83	15,57
Urgell	8,88	20,48	11,76	9,30	7,35	17,57	72,00	52,65
Val d'Aran	0,00	0,17	1,82	1,51	37,08	39,95	61,09	58,37
Baix Llobregat	1,33	0,53	13,49	6,73	21,66	21,19	63,51	71,54
Baix Penedès	11,56	9,72	5,05	5,86	41,26	38,01	42,14	46,42
Barcelonès	0,92	0,19	5,87	2,62	15,05	17,52	78,16	79,67
Garraf	1,06	0,38	4,72	4,06	31,71	23,30	62,51	72,26
Gironès	7,63	3,58	7,39	6,53	22,34	27,73	62,65	62,16
Maresme	15,60	6,17	9,02	5,15	17,04	32,24	58,35	56,45
Tarragonès	1,49	1,43	2,41	2,43	24,23	28,82	71,87	67,32
Vallès Occidental	0,32	0,15	16,40	9,35	29,20	24,81	54,08	65,68
Vallès Oriental	2,05	1,34	19,99	11,80	16,15	16,87	61,80	69,98

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

7.11. Taula 11: Evolució de contractacions indefinides per sectors econòmics

Indefinit Comarca	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Alt Camp	13,16	7,81	50,00	32,81	10,53	16,07	26,32	43,30
Alt Empordà	17,26	5,19	8,63	6,81	8,42	14,18	65,68	73,81
Alt Penedès	10,08	7,06	51,16	26,11	2,33	16,83	36,43	50,00
Alt Urgell	2,78	9,45	11,11	10,75	16,67	23,78	69,44	56,03
Alta Ribagorça	0,00	2,27	0,00	2,27	100,00	43,18	0,00	52,27
Anoia	1,18	3,45	47,06	25,60	17,65	22,14	34,12	48,81
Bages	2,33	1,88	35,66	30,53	7,75	21,45	54,26	46,14
Baix Camp	13,11	5,62	9,84	7,69	10,93	21,78	66,12	64,91
Baix Ebre	50,82	24,06	6,56	15,14	1,64	19,22	40,98	41,58
Baix Empordà	13,21	6,40	9,59	6,25	9,84	20,15	67,36	67,20
Berguedà	9,09	2,90	40,91	10,10	27,27	15,21	22,73	71,78
Cerdanya	11,11	2,89	3,70	4,34	7,41	31,08	77,78	61,69
Conca de Barberà	12,50	7,69	25,00	36,26	25,00	12,09	37,50	43,96
Garrigues	29,73	6,85	35,14	14,59	2,70	69,77	32,43	8,79
Garrotxa	2,36	2,08	67,72	41,23	3,94	8,33	25,98	48,36
Montsià	9,43	32,83	22,64	17,59	3,77	12,89	64,15	36,69
Noguera	25,64	17,46	35,90	25,29	5,13	27,73	33,33	29,53
Osona	4,85	3,67	41,75	35,53	19,90	16,82	33,50	43,99
Pallars Jussà	0,00	10,92	42,86	11,49	0,00	24,14	57,14	53,45
Pallars Sobirà	0,00	1,10	0,00	6,59	14,29	21,98	85,71	70,33
Pla de l'Estany	11,29	8,94	17,74	35,97	24,19	15,80	46,77	39,29
Pla d'Urgell	22,22	13,60	27,78	25,68	22,22	18,28	27,78	42,45
Priorat	62,50	40,28	12,50	16,67	0,00	20,83	25,00	22,22
Ribera d'Ebre	94,44	29,01	0,00	14,81	2,78	11,73	2,78	44,44
Ripollès	29,41	6,98	29,41	7,91	11,76	26,51	29,41	58,60
Segarra	12,90	4,34	51,61	41,00	12,90	17,14	22,58	37,53
Segrià	18,07	8,95	13,87	11,74	8,82	20,53	59,24	58,77
Selva	6,98	2,91	11,42	18,58	3,38	12,86	78,22	65,65
Solsonès	25,00	11,16	31,25	23,14	31,25	30,17	12,50	35,54
Terra Alta	50,00	11,21	0,00	46,73	0,00	17,76	50,00	24,30
Urgell	8,99	11,29	62,92	30,47	3,37	18,64	24,72	39,61
Val d'Aran	0,00	0,76	3,85	1,52	3,85	22,73	92,31	75,00
Baix Llobregat	3,23	1,02	23,73	13,23	11,06	16,21	61,98	69,54
Baix Penedès	35,54	4,05	6,61	10,90	11,57	22,43	46,28	62,62
Barcelonès	1,02	0,37	10,44	6,69	4,21	14,05	84,33	78,88
Garraf	18,99	3,45	4,43	7,69	5,06	15,53	71,52	73,33
Gironès	10,22	3,21	16,30	13,75	8,01	16,70	65,47	66,34
Maresme	24,40	7,95	14,88	12,65	5,36	14,67	55,36	64,73
Tarragonès	8,31	2,33	5,04	3,88	7,56	19,44	79,09	74,34
Vallès Occidental	1,14	0,49	24,85	17,31	10,18	19,02	63,83	63,17
Vallès Oriental	4,28	2,80	40,11	22,03	9,63	25,60	45,99	49,58

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

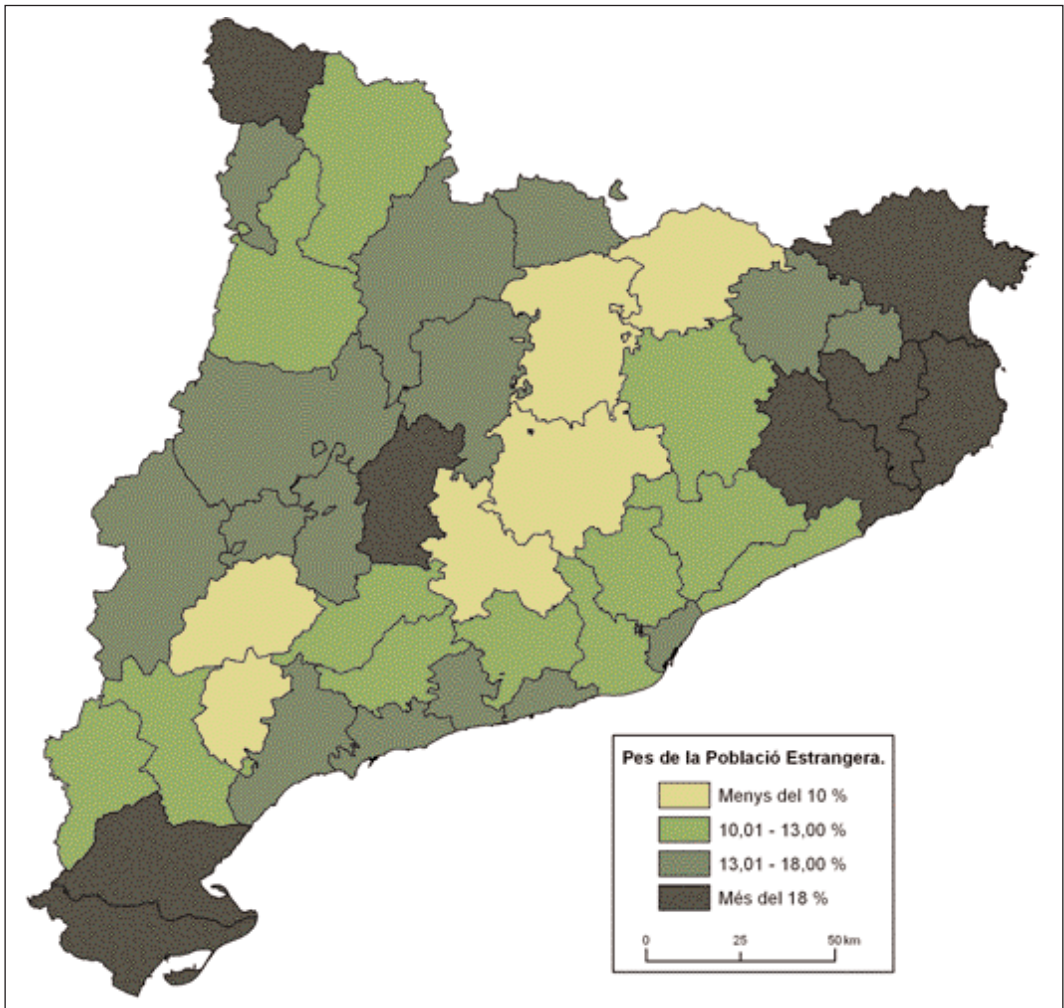

8 *Mapes annexos*

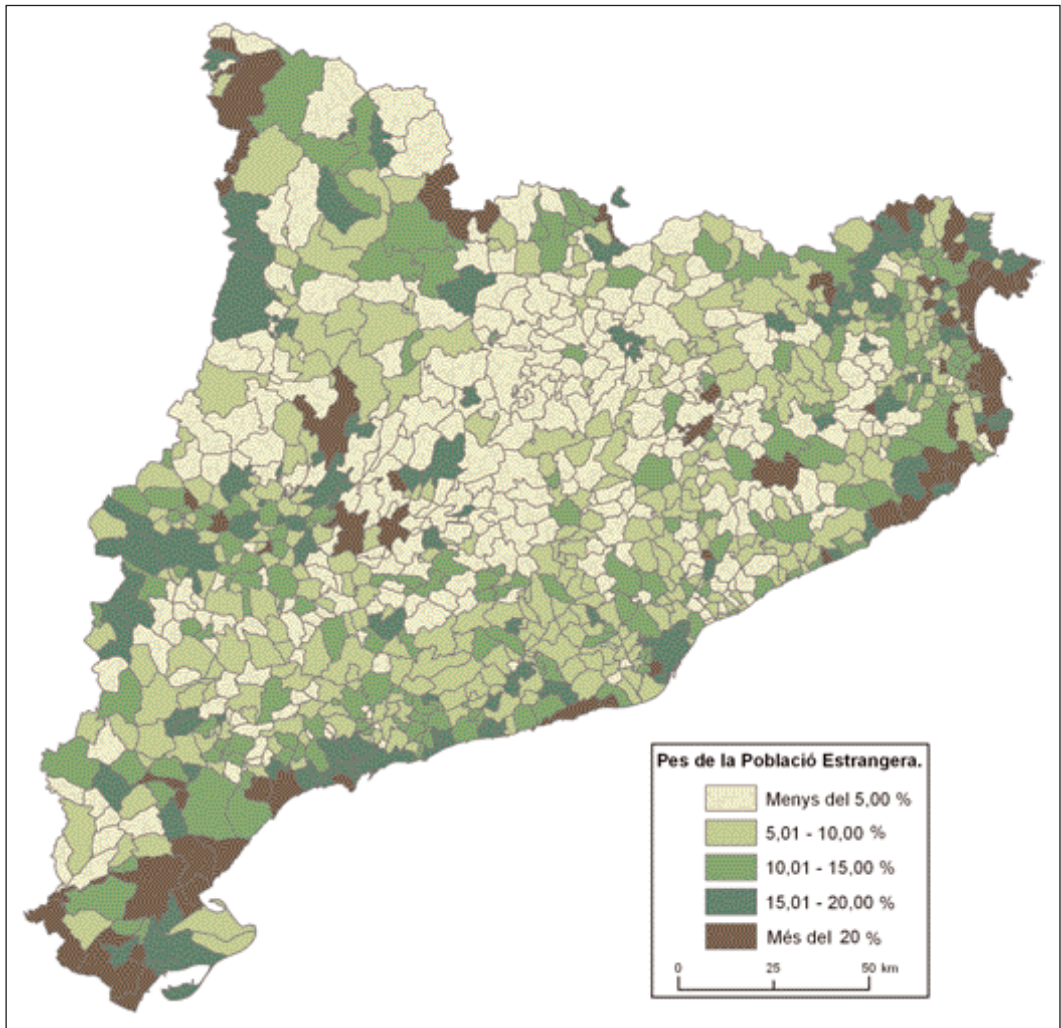

En el següents mapes podem veure, gràficament, la distribució de la població estrangera a Catalunya i quin n'és l'origen.

8.1. Mapa 1: Percentatge de població estrangera per comarques (2007)

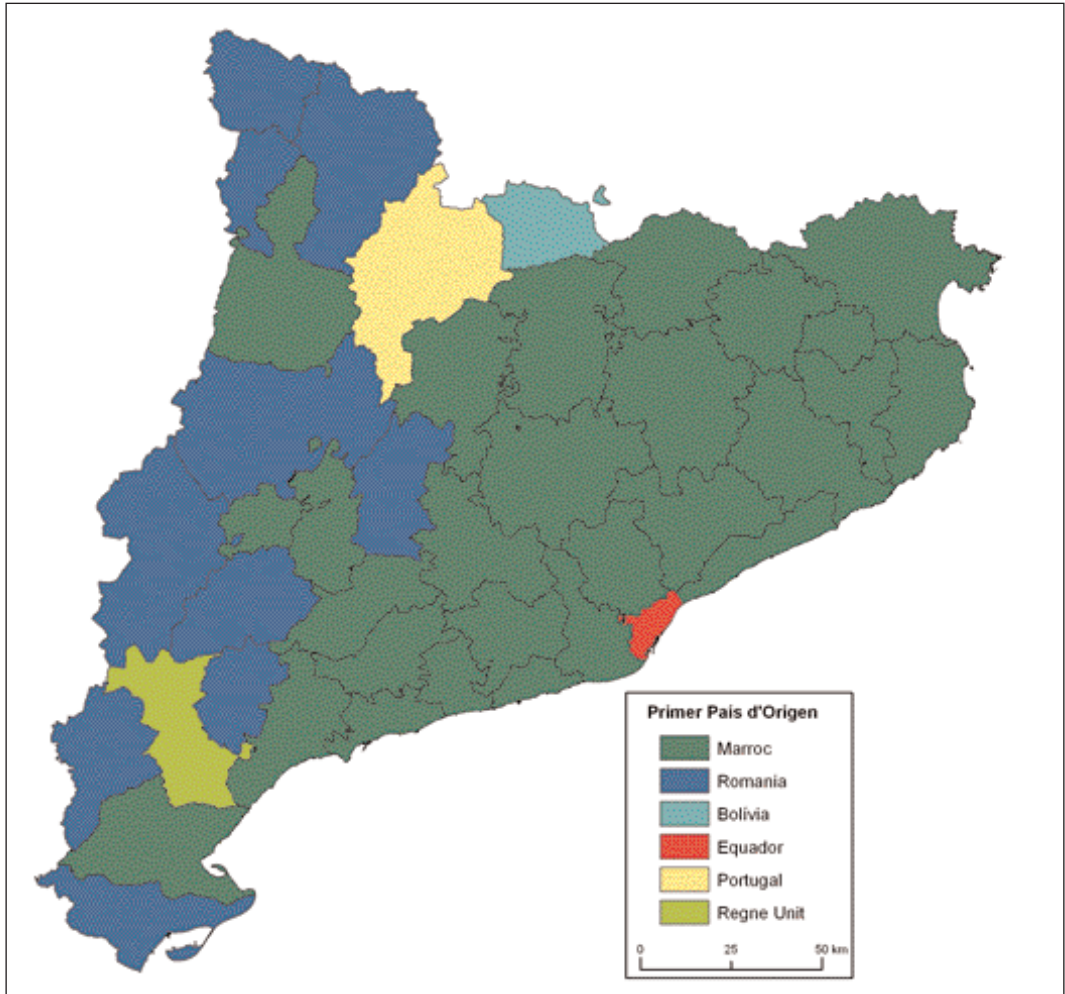

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

8.2. Mapa 2: Percentatge de població estrangera per municipis (2007)

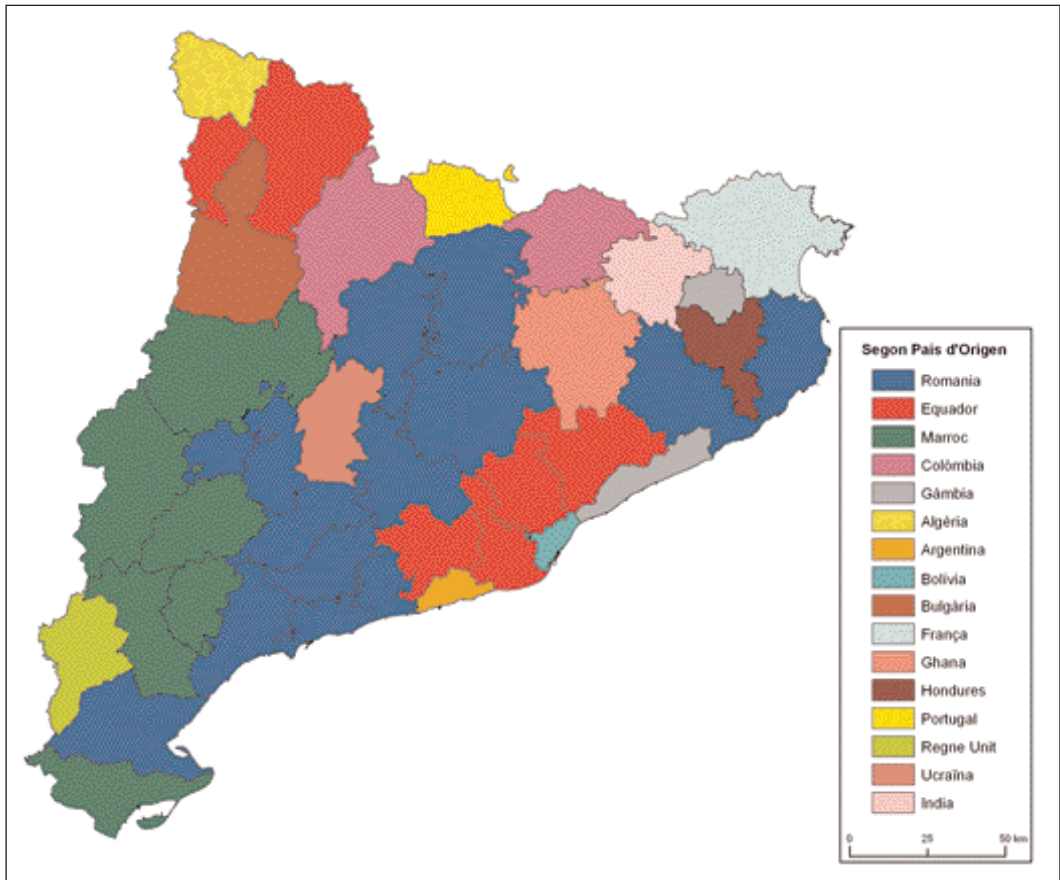
Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

8.3. Mapa 3: Primera nacionalitat d'origen de cada comarca (2007)

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

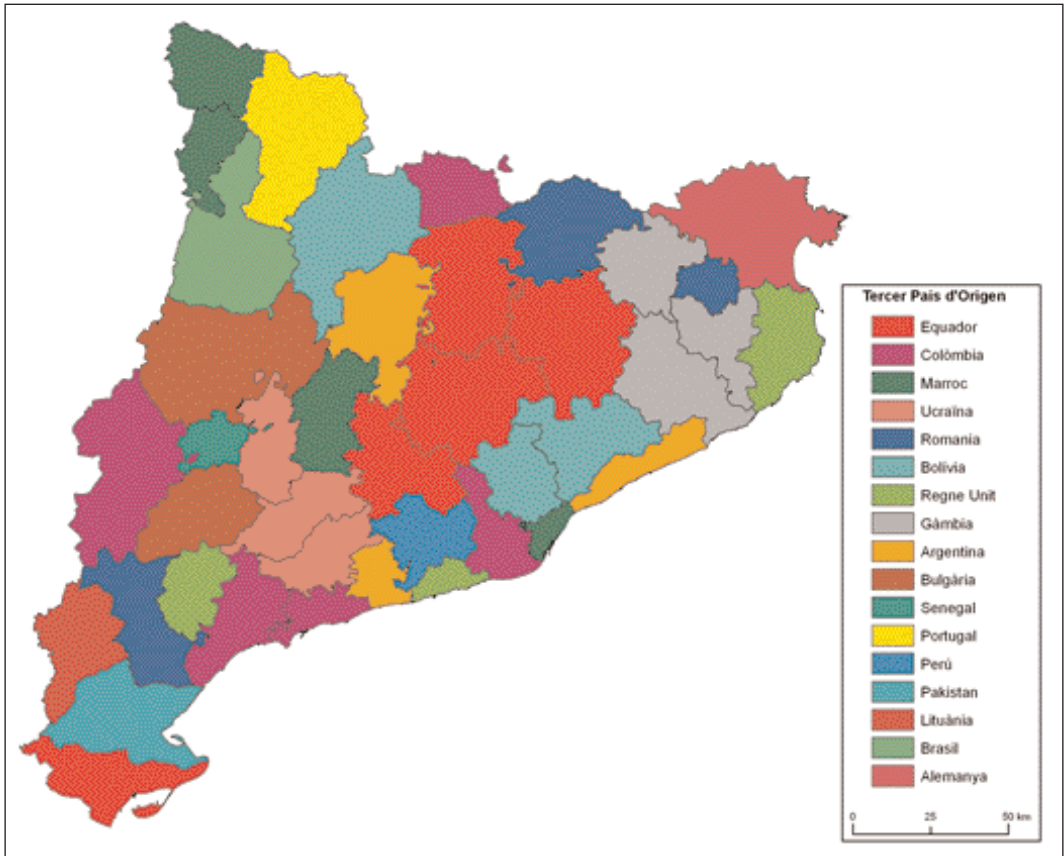
8.4. Mapa 4: Segona nacionalitat d'origen de cada comarca (2007)

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

8.5. Mapa 5: Tercera nacionalitat d'origen de cada comarca (2007)

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya

Des de la Fundació del Món Rural fem una tasca de seguiment dels temes oberts en el I Congrés del Món Rural de Catalunya i hi donem continuïtat amb estudis i recerques. Un dels eixos principals del I Congrés del Món Rural va ser la vertebració social. Dins d'aquest context, hem realitzat el projecte. La integració de les persones immigrades en el medi rural català de la mà de la Secretaria per a la Immigració. El projecte, emmarcat en l'aprovació de la llei d'acollida, vol ser una proposta d'actuació en un marc territorial que parteix de base amb limitacions en infraestructures, mobilitat o serveis, però que, sens dubte, té unes característiques que el fan un espai amb moltes oportunitats per a la integració de les persones immigrades.

